

Үлим

водийсидан

үтиб

Кен Хем

Карл Виланд

* * *

Жафо нима эканлигини билмайдиган инсон борми ўзи? Бу саволнинг жавоби барчага маълум: БАРЧА ЖАФО ТОРТАДИ. Ушбу китоб китобхонга иккита реал воқеа: оғир оқибатларга олиб келган автоҳалокат ва инсон умрини аёвсиз хазон қилган бедаво мия касаллиги ҳақида нақл қиласди.

Бироқ ҳар бир жафонинг ёруғ томони бор. Бу – умид ва баъзан энг муҳим саволлар жавобидир. Ушбу китоб, «Биз нима учун жафо тортамиз?» деган саволга жавоб топишимиизга мадад бериб, ҳаётга муносабатингизни ўзгартиришга қодирдир.

* * *

Гангстерлар кичкина қизчани ўғиралашади, ва ота онаси уни бошқа қўришмайди. Туғишган ақа-укалар уришишади, бири милтиқни олиб иккинчисини отади. Камдан кам учрайдиган касалликлар хароб қилиб, сўнгра эркаклар, аёллар ва болалар умрини хазон қиласди. Тонгдан тунгача, тундан тонггача касаллик ва нохушликлар бизнинг баҳтсиз сайёрамизни пора-пора айлашади. Унинг яшовчиларини тенг сақлайдиган асос-бу ўлим ва жафодир. Ҳамма азоб уқубат тортади ва барча ўлимга маҳкум. Баъзелар учун бу фикрлаш ва тадқиқ қилиш учун сир бўлса, бошқаларга бедор соатларни заҳарловчи энг ёмон тушдаги даҳшатдир. Имонлилар ва имонсизлар, материалистлар ва метафизиклар, тақвадорлар ва атеистлар – буларнинг бари бир маротиба бўлса ҳам «Агар Худо бор бўлса, нима учун азоб уқубатга йўл қуяди?» деган мушкил саволга берилган.

Яхши инсонлар билан нохуш ҳодиса рӯй берса, «Нимага?» деган саволга берилиш бефойдадир. Аммо, агар жавоб мавжуд бўлса-чи? Ва агар қандайдир панорама мавжуд бўлса, у гўё мазмунсиз бўлган жафо ва ўлимнинг мазмунини қўришга имкон берса? Ушбу китобда муаллифлар томонидан кўрсатилган очиқликлар, ўқувчиларни ҳайрон қолдиради. Жафо, ўлим, азоб-уқубат, фожиа, шу билан бирга умид ва ўлим устидан ғгалаба

тұғрисида сүз юритилади. Жафо ва дард нималигини мұаллифлар яхши билишади, бироқ улар сизга – ҳа-ҳа, айнан сизга тушинтиришни хохлайдиларки, ұлим – бу ҳали ҳаммаси әмас, ва азоб үқубат қанчалик оғир бұлмасин ноумид бўлиш керак әмас.

* * *

Кен Хем ва Карл Виланд

құп үйлдан буён дұстлашиб келишган. Улар биргаликда жонажон Австралияда кейнчалик «Ибтидо Жавоблари» ном олған хизматта асос солишган. Бу оламни Худонинг Каломи оркали англаш ва тушинтириш ғояларига берилиб, улар құп саёхат қилишади, маърӯза үқишишади ва кенг доирадаги саволларни ўз ичига қамраб оладиган китоблар ёзишишади. Кен АҚШда Флоренс шаҳрининг Кентукки штатида истиқомат қилиб «Ибтидо Жавоблари» хизматини бошқаради. Карл Австралияда, Брисбенда яшайды ва *Creation* рұзномасининг муҳаррирларига хизмат қиласы. Ушбу рұзномага бир юз ийгиридан ортиқ давлатлардаги яшовчилар ёзилиб мутолаа қилишади.

* * *

Мұаллифлар ушбу китобни содир бұлған воқеа вақтида бошларига оғир мусибат түшгап яқинларига баҳш этадилар. Айниқса, құз олдида фарзандлари азоб чекаётгап оналаримизга оғир бұлды. Ушбу китобни миллионлаб инсонлар үқиб олишларига ва ҳалок бұлаётгап оламда најмот ва юпанч топишлари учун ибодатдамиз.

* * *

СҮЗ БОШИ

Нима учун бизлардан энг муносиблар ҳам жафо тортишади? Нима учун энг оғир мусибатлар аксар яхшиларнинг бошига тушади? Бу саволлар бизни оддий бўлмаган ва илоҳиётнинг энг дардчил муаммолар моҳиятига олиб келади.

Бу башариятнинг кўхна муаммоларидан биридир. Уни англаш жараёнида Аюб Китоби пайдо бўлди, эҳтимол бу Эски Аҳд канонидаги қадим китобдир. Аюбнинг таърихи на фақат руҳий оламга назар айлашга, балки ҳар бир зарра жафода Худовандни мадҳ қилишимизга асос борлигини эслатиб ўтади. Агар мусибатларга тўғри томондан назар қилсан, улар Худога нисбатан шубҳа уйғотмайди, аксинча Унга шукrona айтишимизга сабаб бўлади. Китоб сўнгига Худо Яюбга, Яратган Эгамиз Худо, ва Борлиқни ушлаб турувчи ҳамма вақт ва ҳамма нарсада Уз иродасига кўра озоддир ва бизларга ниманидир тушунтиришга қарздор эмаслигини эслатади.

Шундай бўлсада Худо ғамхорлигида бизларга кўп нарсани очди ва ваъда қилди, шу туфайли биз мусибатларга бардош бериб, унинг асосий моҳиятини англашга қодирмиз. Худо Ўзи ҳақида бизларга нима деганини эслайлик. У яхши, У соғ ёргуллик ва унда қоронғулик йуқдир. У сўзсиз имон ва содикликка лойикдир. У меҳрибон ва хайрхоҳдир. У олам узра ҳукм суради, бинобарин ҳаётий вазъиятлар қанчалик тартибсиз ва бемаъно кўринмасин, Худо қўлларидан ҳокимият жиловини қуийб юборди деб фикрлай олмаймиз. У, бизлар кўтара олмайдиган синовларни олдимизга қўймайди. У ҳар қандай шайтоний васвасалар олдида туриб беришимиз учун изн беради. У бизларни касаллик ва дардларимизда юпатади ва мустахкамлайди. У ўзгармас ва тебранмасдир. У мудрамас ва мижжа қоқмас – ҳатто кичик қушни ҳам назаридан четламас. Ва энг муҳими, Худони севганларга ҳамма нарса яхшилик бўлиб хизмат килишига ваъда беради.

Бунинг барчаси мусибат муаммоларига бевосита алоқаманддир. Кимки ушбу ҳақиқатлар ва ваъдаларга чиндан ишонса, булар қизиқишлирини қондиришга ва илоҳиёт саволларига жавоб топишларига етарлидир.

Бироқ, баъзан синовлар шу қадар оғир ва ҳаётий муаммолар шу қадар чидаб булмас даражадаки, туйғуларимиз ақлимииздан ва ҳиссиётларимиз билимимиздан устун чиқишиади. Фикрлашга қодир бўлган ҳар бир инсон вақт вақти билан нима учун Худо оламга азоб уқубатларга йул беришини тушунишни хоҳлайди. Айниқса бу бизнинг замонда – уруш ва қўпоровчилик замонига тўғри келади.

Ушбу муҳим саволларга ойдинлик киритиш мақсадида Кен Хем ва Карл Виланд бу китобни ёзишди. Бу китоб чин юракдан ва тўла ҳамдардлик билан ёзилган. Азоб уқубат билан таниш бўлганларгина шундай ёзишга қодирлар. Шу билан бирга бу китоб Каломнинг мустаҳкам позициялари билан Муқаддас Китобнинг ёғдусида азоб уқубатларнинг қоронӯу торкӯчаларига назар солиш учун ёзилгандир.

Муқаддас Каломга мувофик Худо ғам-қайғуларда бизга тасали бериш ва бошқаларни овунтира олишимиз учун йўл беради (Коринфликларга икинчи мактуби 1:3-4). Кен ва Карл ўзларининг қайғуларидан Худонинг тасалисини олишди, ва бошларидан кечирғанларининг самараларидан бири ушбу китоб бўлди. Бу китоб кўпчилик учун кулфат замонида далда ва мадад манбаи бўла олади. Кимдир эса, кўпдан бери ором бермаётган саволларига жавоб топади. Бу китоб барча ўқувчиларга, эҳтимол Худонинг халқига ва Унинг бебаҳо ваъдасига Унинг иноятинини эслатар, зеро бу оламнинг барча ғам қайғуси бизни келажакда кутаётган абадият шўхратининг шўъласида хиралашади.

Джон Макартур
Иноят жамоати чўпони
Сан-Вэлли, Калифорния.

1 Қ и с м

Австралия биёбонидаги автоҳалокат

Карл Виланд

1- боб

Ҳаёт хавфли бурилиш қилди.

- Ахир пластик жарроҳлик борку ўғлим... у мўъжиза яратади...

Йиғламаслик учун титраб турган лабларини тишлаган онам менинг қаршимда ойнани ушлаб турар, ойнада эса тушиниб бўлмайдиган ва маҳлуқли тус олган қиёфа кўринар эди. Менимча бу мен эдим, лекин бу “мен” менга нотаниш эди. Кўзимнинг битаси ҳаётсиз ва тушкунликка тушган ҳолда менга қараб турарди, бошқаси эса қарама қаршиликга бурилиб бошқа тарафга қаради бунга қўшимча, бурун ўрнига жуда бузук қиёфада, узун бир парча тери ва бурун катаклари ўрнига катта-катта тешик.

Баҳайбат куч, одамнинг ажойиб қиёфасини таниб бўлмайдиган даражада ўзгартириб юбориби. Бутун ҳаётимдаги шифокорлик тажрибамга қарамасдан бу ҳолатга совуққон қарай олмасдим: блокада орқали менинг баданимга дори совуқ ҳарорат билан ўтар, гапира олмасдим, чунки томоғимда трохеотомик трубкача бор эди. ”Марсликнинг худди ўзи” деб қоғозга ёздим ва ҳолсиз жойимга чўзилдим.

Мен бу касалхонада яна ярим йил ётишим керак эди. Реанимациядан кейин ўзимга кела олмас эдим, билиб билмас даражада дард қолдирувчи дорилар дардимга худди тасалли бергандай. Яқинларимнинг гап-сўзларидан бўлиб ўтган фалокат рамзи хотирамда аста-секин тикланарди. Мен ўттиз йил оиласвий шифокор унинг дардини бироз енгиллаштириш учун шифокорлар уни намли субтропик ҳарорати бор жойларга олиб боришимни тавсия қилишди ва биз Кернсга боришига қарор қилдик. Бу кичгина шаҳарча Австралиянинг шимолий-тропик томонида жойлашган. Ҳеч қандай қийинчиликсиз уйимизни ва Жанубий Австралия пойтахти Алелаидаги шифокор хонамни сотишга, Кернсдан эса уй харид қилиб, хатто уй жиҳозларимизни ўша уйга юборишига улгирган эдик. Ўзимизнинг нарсаларимиз билан эса: “бирга бўлиш учун” яна ярим йил кераклигини ким ўйлади дейсиз.

Нимадан иш бошлаш режаси шундай эди: Йўлнинг биринчи босқичини (Алис Спринсгача қарийиб 1400км) биз иккита автомобиллар билан машҳур Австралия транснинг “Ган” темир йўлида босиб ўтдик (бу йўл, бир асрдан кўпроқ олдин қуришган автонлар хотирасига аталган) қолган 2400 километр йўлни машинада босиб ўтилиши керак эди. Автомобилдаги саёҳатни хурсандчилик билан қарши олдик, айниқса унинг биринчи қисми одамсиз шимолий муҳит. Чўлдаги ҳилват йўлларга биз кўнига олмасак керак: чексиз чўлу биёбонни томоша хуш кўрардик, бу ерда ҳар соатда қарама қарши йўлдаги машина, қуриган дараҳтлар ярқираб турган нафармон қизғиши ранг юқорига кўтарилаётган офтоб, автомобил уриб кетган кенгуру устидан истар истамас чўчиган бургут учиб кетмоқда.

1986йилнинг қуёшли май ойида биз “Алиса” гача етиб бордик (австралияликлар бу машхур пойтахтни, қитъанинг “қизил марказ” деб аташади) ва биз машиналаримизни поезддан тушириб олдик. Кайфиятимиз аъло даражада эди ва биз Худога хадя этилган ҳаёт учун миннатдорчилик билдирардик. Бизнинг ёнимизда, олди ўриндиқда ўтирган, ўн бир ёшли қизим Лиза билан дизелли “Холден Жакару” да (Австралия ”Исузу – Трупере” хилидан) олдинда борар, хотиним эса, катта ўн тўрт ёшли қизим Лора билан ортимииздан кичгина “седан” да кулишар эди. Шимолий мухиднинг йўлларидағи Австралия провинциясидаги энг “ғалатий холат” бу тезликнинг чегараланмаганидир.

Бошқа пайтда мен чексиз чўлнинг трассасида “Жакару”да учеб борардим, бу гал эса “карвон”ни бошлаётганим учун тезликни 70млд ушлашга ҳаракат қиласр эдим (соатига 110км). Вақт куннинг иккинчи ярмига ўтаётган ва йўлда бир соатдан ортиқ кетаётган эдик ва атрофимизда эса чексиз чўлу биёбон ростланган эди. Лиза тиззасига ўйинчоқларни ёйиб вақтни қисқартиргандай эди.

Бўйним эски жароҳатдан зирқирап эди ва мен қизимдан бўйнимга ёстиқча қўйишни, ҳазиллашиб уйқута кетадиган бўлсам уйғотишни илтимос қилдим. Хотиним ва катта қизим бўлиб ўтган даҳшатли манзарани орқадаги машинада барча майда-чуйдаси билан кўришди. Шоссенинг нариги томонидан ёқилғи ташувчи машина келаётган эди. Бу ердаги талабларга қараганда у жойда секин келаётган, тезлиги соатига 45 мил (соатига 70 км) эди. Менинг “Жакару”им қарама-қарши йўлга учеб тўғри шу машинанинг нақ пешонасига урилди. Йўл полициячилар менга айтганидек, мен ухлаб қолгандирман. Агар бу бир дақиқа олдинроқ ёки кейинроқ бўлгандачи! Биронта машина на йўлдан, на атрофда, на электро хабарлаш, на бир дарахт бор-ҳеч нарса.

Алис-Спринсдаги ҳалокат майдончаси. Расвоси чиққан автоулов түйнешүвдан кейнги ҳолатда қандай бүлса шундайлигича ётибди, – ҳайдовчи томонида. Автоҳалокатдан бир неча соат ўтиб, ҳайдовчини машинадан чиқарии учун унинг тена қисмини кесиб бир томонга кешайтиришиган.

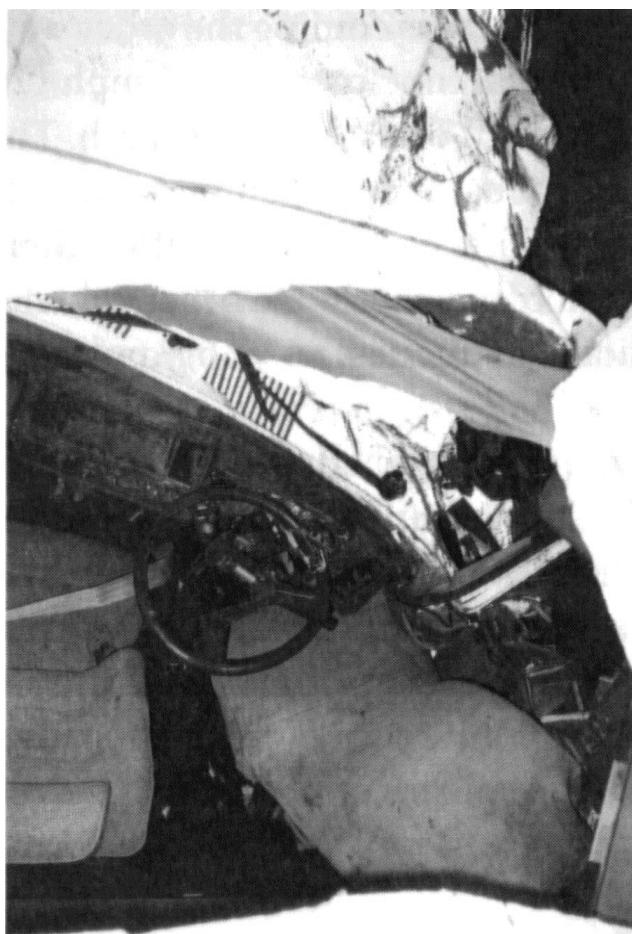
Ёқилғи ташув машинасининг ҳайдовчиси четга ўтишга урунса ҳам, “Жакару” катта машинанинг нақ ўртасига урилди. Катта машина уч карра айланыбди. Машина ҳайбатли бўлгани учун ҳайдовчиси енгил жароҳатлар билан кифояланди (бундай қараганда у фалокат бўлган жойларни томоша қилиб юрди). Менинг машинам ён тарафига тушиб, анча судралган.

Кўз очиб юмгунча ҳали янги “Жакару” бир тўда темир парчаларига айланди шу ҳолатда у атиги юз, икки юз долларли нархга эди. Австралияда четга чиқадиган барча машиналарнинг олди қисмида темирли панжара билан таъминланган. Бу эса кенгуру ёки тўдадан четга чиққан сигир билан урулишдан жабр бўлмаслиги учун ишланган. Менинг “Жакару” имда ҳам худди шундай панжара бор-у ёйга айланган, шамол ойнасига атиги беш сатиметр етмаган. Суратларда кўрганимдек, қаттиқ зарбадан сўнг машинамнинг роми “Z” ҳарфининг қиёфасига киргандек эди.

Учиб келаётган ва чараклаган металл минг метрли ёнилғи қўринишидан биз ёниб кул бўлишимиз керак эди. Лекин бизнинг машиналаримиз дизелли бўлгани бизнинг баҳтимиз, чунки дизелли ёнилғи бензин сингари тез аланга олмайди.

Пастдан күриниши: автоуловимнинг мустаҳкам рамаси жуда оғир ва соатига 110 миль (180км/соат) суръатида юрган машинанинг түқнашувидан букилиб қолган.

Автоҳалокатдан сўнг ҳайдовчининг ўрини шундай күринишида эди.

Фожианинг ёруғ томони ҳам бўлади.

Машина мен томонга ағдарилди ва Лиза юқорида бўлиб қолди. Унинг боши устидаги ён ойнани секин олиб ташлаб, дахшатга тушган қизчани машина ичидан олиб, онанинг бағрига беришди. Қойил қизимни бадани бир неча жойи кўкариб ва тиззалари озроқ шилинган эди. Менимча ярим соат бехуш ҳолатда эдим. Машинанинг ичини қўрган оилас қон билан безалганини, юзларимда соғ жойи қолмаганини, айниқса энг қурқинчлиси шунда эдики, гапиришга ўринганинда бурун бир парча терига ўхшаб осилиб турагар, ўнг кўзим чап кўзимга караганда бир неча сантиметрга, пастроқда эканини кўриб даҳшатга тушишди, урилган дақиқаларни эслолмасам ҳам, авариядан сўнг биринчи дақиқалар озроқ эсда қолган эди. Юзим оғримасди лекин, чап сонимнинг оғриғи, бошқаларни сиқиб чиқаргандек эди.

Дамқрат келтириб машинани кўтариб оёғимни бўшатишларини илтимос қилдим. Бир неча ҳафтадан кейин, оғриқнинг сабабини билиб олдим, учли темирга ўнг оёғим сонини тешиб нариги томонидан ўтиб кетган экан. Кимларнинг товушларини эслайман, базур эшитилиб турган овозим: “соквояжимни топинг... петидин... укол”. Биз машинани поезддан тушираётганимизда мен негадир ичидан биринчи ёрдам учун зарур барча нарсаларни шифокор соквояжимни жойи катта “Жакару” дан кичкина, ичи тўла тўрт цилиндирили “Форд-Сиданга” олиб қўйган эдим. Мантиқа тўғри келмайдиган бу хатту ҳаракатим, лекин шунга биноан менинг соквояжим омон қолди ва оғриқни қолдириш ва карахт ҳолатни олдини олишга ёрдам берди. Оғриқ қолдирувчи қиймаган темир орасидан, қўли етган жойимга укол қилишди.

Лекин энг оғир азоб оила аъзоларим бошига тушган эди. Улар вайронга олдида турагар, ёрдам беришга ожиз бўлиб, саҳро бўйлаб турган уйга интизор эдилар. Охир оқибат тахминан бир соатлардан кейин, туристлик автобуси кўринди. Унда кучли радиоаппарат бор булиб у орқали 89 мил (143 км) узоқдаги жануб тарафда жойлашган Алис-Спринг билан алоқа боғлашга эрилишди. Йўловчилар орасида, нафақадаги шифокор бор экан, у узилиб-узилиб ураётган томирларни пайпаслаб кўрди.” Қувватламоқчи” бўлиб, даҳшатга тушган хотинимни тинчлантирас ва ўлишимга тайёр бўлиб туришини айтар эди, яна у хотинимга вискини мажбурлаб ичирди. Медицина нуқтани назардан мен тирик қолишим мумкин эмас, юзимдаги жароҳат туфайли эмас, кўп қон йўқотишдан. Ўнг оёғимнинг сони очик синган жойига синик парча суюклардан мўшакча ўтган эди.

Хотиним ва қизларим асосий жароҳатга қўллари етмади ва қонни тўхтата олишмади. Урилишнинг кучи оёғимни гавдага шундай киритворган эдики, тоз суюкнинг бўғинлари бўлинниб кетгандек эди. Ўнг тиззамда иккала суюги синган, чапида эса бир тарафи очик жароҳатдан ўнг тиззанинг коссачаларидан синик парчалар осилиб турагар эди. Бундан ташқари беш қовурға синган пневмотораксадан ўпка коллапсланган

(күкрак қафасига ҳаво кирган) ташқи жарохатларни гапирмаса ҳам бўлади. Ҳаётнинг қизиқлигини қаранг, машина сотиб олаётганимда махсус шамол ойнасига буюртма берган эдим. Назарий қараганда бундай ойна хавфсизроқ, у парча-парча бўлиб кетмайди, чизиқларга бўлинади холос ва хайдовчи шу ойнадан бирон нарсани қўриши мумкин. Афсус, менинг оинам бир қанча ўткир парчаларга бўлиниб бир парчаси ўнг кўзимга кириб кетди. Шу парча кўзим қорачигни кесиб юборди. Бир икки хафтадан сўнг менинг дўстим ҳодиса рўй берган жойдан ўтибди.

У қуёшга қарши тақиладиган кўз ойна гимни топди. Кўз ойнагимнинг ўнг тарафида пластикали линзани қонга безалганини ва шу жойдан ойнали “қилич” кесиб ўтган эди. Айтганча Алис Спринс полициячиларни гапириб беришганидек, шундай узоқ жойдан тортиб чиқармасдан, ёқилғи ташув машинасининг парчаларини кўмиб ташлашибди. Булдозер билан катта чуқур қаздириб, у ерга ташлаб, кўмиб қўйдик. Балки уларга шундай фикр бошларига келгандир – “Жакару” йўловчиларига омад кулиб бокди: ерга уларнинг машиналарини эмас, балки мурдаларни кўмиб ташлардик...

2 - боб

“Нима учун бу кўргилик бошимда, Раббим?!”

Ўша ҳалокатдан кейинги йиллар мабойнида, мен бир неча марта масиҳий танишларим ҳайрат билан бу ҳақда гапиришганини эшитар эдим, бу худди Худодан “ташқарида” бўлганидек. Шифокорлик амалиётлар бошидан мен билиб туриб ишларимни қўпайтирмас эдим, бу эса масиҳий хизматимни ўташимга қўл келар эди. Мен Масиҳий ҳақиқатларини, креациизмнинг ғояларни тарғиб қиласар эдим. Мен маъсулятли топшириқларни бажаришга киришадиган, квинследаги Кен Хем ва бошқалар томонидан ташкил қилинган ташкилотда ишлар эдим бу ташкилот хозир ”Ибтидонинг жавоблари” номи билан машҳурдир. Мен лекцияларим билан чиқиш қиласар эдим. “Creation” (Яратилиш) журналига мақолаларим билан ташкилотни қувватлаб турардим.

Ҳозир бу журнални дунёнинг бир юз йигирма мамлакатларда ўқишиади, бу эса менинг уйимдан бошланган. Шу автоҳалокатни менинг дўстларим, шайтон найрангларидан бири, шу орқали бизнинг ишмизга ҳалақит бераётибди деб хисоблашлари қизиқ эмас албатта.

Одам зотинг душмани, Худодан беркитиб қўпорувчиликни ташкил қилгандек кўринди, лекин Раббий “аралашишга улгурди”, ёмонлик бўлмади. Бундай қараш менимча хато. Борлиқни ушлаб турувчи деб таъкидлаганман ва У ҳеч нарсани ”ғафлатда қолдирмайди“. Қандайдир маънода, тез-тез шундай дейишади: “хатто шайтон ҳам Худога ишлайди”. Худонинг рухсатисиз шайтон –Аюб ҳақида эслашга ожиздир (1:1-12) , Луқо баён этган хушхабарни очиб кўринг (22:31–32). Шайтон инсонларнинг кўли орқали Исони хочга михлади, лекин бу ҳам, Худонинг Нажотли режасига олдинроқ киритилган эди. Бизнинг баҳтсизлигимизда ҳам Худонинг режаси беркитилган бўлиши мумкин, майли буни тушуниш ҳеч қачон насиб этилмаган бўлса ҳам.

Нима учун бу мен билан содир бўлди?

Ҳаётнинг қизиқлигини қаранг, мен ўз ваъзларимда кўп марта ўлим ва кулфат мавзўсини кўтарганман. Мен кулфат ҳақида масиҳийликга хос ҳаракатлар тўғрисида гапирап эдим: “Нима учун бу мен билан содир бўлди?” Бу аниқ бошламага фалсафий маънода эмас, балки сирли саволдир: “Ваъзларимда мен Аюб ҳақида, Силоам минораси қўллаганда ва унинг остида эзилиб қолиб кетганлар ҳақида (Луқо баён этган хушхабар 13 боб) Юҳанно баён этган хуш хабарнинг тўққизинчи бобидаги туғилган

кўр ҳақида, шахсий гуноҳлари эвазига эмас, балки баҳтсиз бўлғанлар ҳақида, гапирап эдим. Забур 72-санода одамнинг омадлилиги ва унинг гуноҳкорлиги орасида келишмовчилик ҳақида Худога нола қилади: солиҳлар азоб чекади, фосиқлар эса ободдир. “Нега мен?” деган саволни бера туриб, азоб чекаётган масиҳий, фақатгина қайси гуноҳ эвазига деган савол билан чекланмайди. Бу ерда гоҳида ҳафагарчилик, ҳамда ишончсизлик, наҳотки унинг гунохи шу жазога лойиқ бўлди, дейиши аралаштирилади. “Қандай қилиб У мен билан шундай иш тутди? Наҳотки мен Унинг фарзанди бўлмасам? У мен ҳақимда қайғуриши керак эдику!”

Мен ўз ваъзларимда шундай дердим, саволни мантиқий ва ўринли қилиб бошқачароқ қўйиш керак: ” Нега мен эмас? Очдан ўлмаслик учун Худодан сўраётган Эфиопиядги масиҳийлардан нимамиз кам? Калтакланган, қамоқхонада ётган ва охир оқибатда ўлдирилган ҳаворий Павлусдан бизнинг нимамиз кам?” Афсуски биз худбинлик даврида яшаяпмиз. Эвалюцияли дунёқараашлик ғолиб чиқди ва Муқаддас ёзувнинг бегуноҳлигига камчилик ишонади, гуноҳнинг мавжудлигини камчилик англайди ва гуноҳ биз учун шаҳсий ҳақорат эмас деб билади. Болаларча Худодан хафа бўлиб, биз азоб уқубатнинг табиатини чуқур тушунмаймиз. Ибтидо Китобига ишонсирамай (“Бунинг ҳаммаси анча зидроқ”) ёзувнинг гуноҳ ҳақидаги таълимини ва Худонинг лаънатини рад этамиз. Айнан Одам Атонинг гуноҳга тушиш оқибатида, бу албатта энг асосий сабаб, одамлар қарийдилар, касал бўладилар ва ўладилар - албатта улар имонли бўлишса ҳам¹. Аввалги гуноҳсиз дунёда яшаганимизда эди, биз касал нималигини, азоб уқубат нималигини, ўлим билан тугайдиган баҳтсиз ҳодисалар нималигини билмас эдик.

“Нима учун биз азоб уқубат чекамиз?” саволига жавоб - биз гуноҳли ҳалокатга учраган дунёда яшаймиз. Назаримда одамнинг азоб чекиши, одамларнинг алоҳида гуноҳ қилғанлигига эмас, балки бутун дунёning гуноҳли эканлигига яширган.

Масиҳга имонга келганимдан бошлаб, айрим масиҳийлар дунёни, ёзувнинг тарихий призмасидан ўтилган деб қабул қилишса, ҳайратланишдан чарчамайман. Чунки бундай йўналиш, барча қадрланган нарсаларга қарашимизни, тубдан ўзгартиради. Ёзувнинг тарихий манзараси ўз ичига: ҳақиқатдан баркамол дунёning яратилишини (ибтидо 1:31) барча тирик жон гуноҳга тушиш оқибатида ва нобуд бўлиш ҳокимлиги остида қийналаётганини (Римликларга мактуб 8:19-22) ва яқинлашиб қолган янги ер ва янги осмон учун Нажот - гуноҳсиз дунёни ва ўлимсиз дунёни “лаънатланган ҳеч нарса бўлмайди” деган дунёни (Ваҳий 22:3) қамраб олган. Бундай нуқтайи назар билан одам ўзини эмас Худони биринчи ўринга қўйиши онсонроқ бўлади.

Шунинг учун мен ваъзларимда, агар биз ҳаётга шундай назар солсак, у ҳолда тақдиримиз ҳақида нолаш, Худо биз билан айнан шундай иш

¹ Ягона тарихдаги машҳур истисно – Қадимий Ахддаги Ҳанӯҳ ва Илёс (иккала холатда ҳам ғайриоддий аралашув маълумдир). Ва албатта, Масиҳнинг Келишига учрайдиган инсонлар ўлим кўрмайдилар.

тутишига нима ҳақи борлигни сўраш фикримизга ҳам кирмайди. Аксинча, Аюбга ўхшаб кул билан тупроқ сепиб Худо қаршисида тавба қилишимиз онсонроқ бўлади (Аюб 42:3). Биз етиб бўлмайдиган ва бизга муносиб эмас Худонинг меҳри олдида миннатдорчилик билдиришимиз даркор. Унинг меҳри дунё яратилишидан олдин Масих ичидаги бизни танлаб олган (Эфесликларга мактуб 1:4). Агар ўзимизга Худо кўзи билан қарасак биз фақатгина тасаввур қила оладиган ҳар қандай жазога лойиқмиз. Нимаики содир бўлмасин, қандай фалокатга учрамайлик Раббимизга миннатдорчилик билдирадиган ҳар қандай сабаблар бор дейман, “Ҳар қандай доноликдан устун” Худо тинчлиги (Филиппийларга мактуб 4:7) айнан шу миннатдорчиликга асосланади (4:6).

Назарияга амалиёт билан ишониш.

Балки бу хаётдан узиб олинган қурқ назариядир? Ваъзхон азоб уқубатни бошдан кечирса, азоб уқубат ҳақида нима айта олади? Худди Худо кафедра ортидан айтилган гапларимга ўзим жавоб беришими сўрагандай. Мен ҳозир катта енгиллик билан айта оламанки, ҳақиқий ҳаётга Ёзув нуқтаи назардан қилинган илова имконидир. Мен учун “ҳақиқат лаҳзанинг” вақти келганида, азоб уқубатнинг назарий муаммолари ҳакидаги тушунчам ҳақақатдан ҳам, такрорланмас ролини кўрсатиб берди.

Албатта кўз ёшлар ҳам, йўқотиш ҳисси ҳам, жисмоний азоблар ҳам, бошдан ўтди. Бунинг ҳаммаси жуда етарли эди. Мен шу билан ғуурланаманки, оғир синовлар пайтида - етти йил ичидаги эллик олтида жарроҳлик операцияларни бошимдан кечирган бўлсанда, бирон марта “нима учун?” ёки “нега мен?” деган савол бермадим.

3 – боб

Ёвузликнинг сабаби.

Яна қайтариб айтишим мумкинки, азоб уқубат муаммосини, у сиз тушуниб етишингиз мумкин эмаслигига ишончим комил. Гуноҳга тушишлик ва унинг ортидан келадиган Худонинг лаънати ҳақиқат эканлигини тушуниш керак.

Университетда мен худосиз бўлганман, бунга сабаб, эвалюция назарияси бўлган. Тирик материя миллион йиллар мабойинида мавжуд, бу худди “шубҳасиз илмий ҳақиқат”. Шундай экан, дунё яралиши тартиб билан қандайдир Яратувчининг иши, деб тушунтириш ҳеч ҳам керак эмас ва Муқаддас Китоб (айниқса Ибтидо Китобининг биринчи оятлари) тарихий нуқтаи назардан очик ёлғон, деб кўрилади. Мен бўлсан Муқаддас Китобни кўп марта ўқиганман ва Ибтидонинг йилномаси – масиҳий хуш хабарга асослангини тушунмас эдим. Исо Маҳиҳ охирги Одам Атонинг “Хуш Хабари” (Коринфликларга 15:45) “биринчи Одма Атонинг” гуноҳга тушиш ҳақидаги “аҳмоқли хабари”- сиз, ҳар қандай маънони йўқотади.

Агар Ибтидо Китоби ҳақиқатни гапирса, севикли Худо томонидан яратилган дунёда, нима учун бундай аҳмоқона ишлар қилинади, деб ёш пайтимда савол берардим. Бутун Муқаддас Китоб ичида қизил ип билан Яратилишдан гуноҳга тушиш орқали Тирилишга одамзоднинг гуноҳи ва ўлим орасидан ўтган. Муқаддас Китобга асосан – ўлим ва азоб уқубат – фақатгина, қачонлардир баркамол дунёнинг вақтинчалик фуқаролари эди, улар бошдан бўлмаган ва охиратда ҳам бўлмайди (Коринфликларга биринчи мактубининг 15:26 да ўлим “охирги душман “ деб аталган ва у “йўқ қилинади”). Лекин илмий - оммабоп журналлар саҳифаларида тирик жонзотларнинг скелетлари намойиш этилади, улар эса миллион йил олдин ўлган деб билиб, суюкларда зўровонли ўлим ва касалликлар, шу жумладан рак касалининг излари аниқланган экан. Демак “аҳмоқли нарсалар” одам Ато деган кимса

пайдо бўлгунинга қадар мавжуд бўлган экан-да?

Агар шундай бўлса, баркамол дунёнинг тарихи, гуноҳга тушиш орқали ҳалок бўлгани ёлғон эканда. Агар шундай бўлса, демак масиҳийликда: “Нима учун севикли Худо Ўзининг дунёсида ўлим ва азоб уқубатни сабр қиляпди?”- деган саволга жавоби йўқ эканда? Лекин билим юртидаги даврларимда масиҳий талабалар билан баҳслашганимда, уларга шундай ўқтирад эдим: “Агар сиз эвалюцияни Худонинг иши деб хисобласангиз, у ҳолда Унинг яратганларининг қуроллари ўлим ва азоб уқубат эканда.” Шундай масиҳийлар бор эдики, улар эвалюцияга ишонишмас эдилар, лекин ер миллиард йиллар мабойинида мавжудлигини рад этишмас эдилар, у ҳолда шундай англанар эдики, Худо юз миллионлаб йиллар

мобойинида, ҳайвонлар бир бирини ғажиб ташлашини, қандай қилиб кучлилар ожизлар устидан ҳокимлик қилишини ва шу кабилар содир бўлишини кузатиб турган эканда? Бошида синов ва ҳатоли узун ҳаракат бўлган шиддатли табий офатлар рўй берган, ер юзидан тирик жонлар турлари йўқолиб кетган (масалан динозаврлар) касалликлар ва эпидемия шиддатли равишда ҳукм сурган, кейин У одамни яратиб шундагина фақат “жуда яхши”, деб қарор қабул қилдими? Йўқ, бунинг ҳаммаси бўлмаган гап!!!

Шуни таъкидламоқчиманки, эвалюция назариясига асосланиб мен Исо Масих таълимотига ҳеч ҳам ишонмас эдим. Матто баён этган Хуш хабар 19:4 ва Марк баён этган Хуш хабар 10:6 Исо иккиланмасдан шуни таъкидлайдики, одамлар Яратилишнинг бошидан пайдо бўлган (ўйламасдан кўп масиҳийлар ишонадиган миллиард йилдан кейин эмас)! Аммо масиҳий имонининг моҳияти шундан иборатки, Исо Масих Худо, Ўзи Яратувчи Учбирликнинг иккинчи юзи, У аввал бор бўлган ва У ҳақиқат. Бундай қарама - қаршилик маъноли имон учун заарлидир. Муқаддас Китобни “қутқаришга” киришган баъзи кимсалар, ҳақиқатдан уни узоқлаштириб (“у ерда имон ҳақида, аҳллоқ ҳақида, Худо билан муносабат ҳақида айтилган, сиз буни тушинарсиз.....), нафақат ўз ўзларини алдашмасдан, балки шаҳсий маслакларини йўқ бўлишига шароит яратмоқдалар. Агар ер юзи ҳақида била туриб ёлғон сўзласа, зимистон дунё ҳақида Муқаддас Китоб сўзларига ишонса бўладими? Юҳанно баён этган Хуш хабар 3:12ни ёдга олинг, у ерда Исо фикрлашга чорлайдиган савол билан мурожаат қиласди: “Агар сизларга ердаги нарсалар ҳақида айтганларимга ишонмасанлизлар, самовий нарсалар тўғрисида гапирганларимга қандай ишонасизлар?”

Муқаддас Китоб ҳақиқатларини мантиқан нотўғри эканлигини исботот қилиш ҳаракатларим (менинг назаримда қонуний йўл билан) мени моддий файласуфликга олиб келди. “Ғайриоддийлик мавжуд эмас; модда ягона ҳақиқат”. “Ҳаммага маълум биологик эвалюциянинг механизмлари” га суюниб, дунё яратилишини, табий илмий қонунлар ёрдамида содир бўлган, деб тушунтирса бўлади. Экстросеансли ва бошқа тушиниб етиш қийин бўладиган ҳодисалар эса, лабаратория шароитида ишлаб чиқарилмайди, бундан ташқари, бизнинг эвалюциялашиб кетган фикримизда ҳато қилиш табий ҳол. Қисқаси, бу бўлмағур нарсалар билан бир иккита психологиялар бош қотирсин.

Аммо Худо драматик равишда мени гўзалликдан ва мағрурликга фориҳ қилди. Бу қандай содир бўлганини айтиб бераман. Мен ва хотиним тажрибали шайтон издоши билан танишиб қолдик. Биз буни билмас эдик у ўзини “ табий диннинг тарафдори” деб таништириди. Мени шайтонвачалик қўрқитмас эди, чунки эволюция назарияси Худо йўқ деб ўргатар экан, у ҳолда фаришта, жин ва шайтон қаердан келиб чиқади?

Атеизм синовга бардош бермади.

Бизнинг оиласизда ғалати нарсалар содир этила бошланди. Ғайриоддий нарсаларга тўқнашиш тажрибаларимизнинг барини айтиб бермоқчи эмасман, у менинг моддийликга ишонишими математик бенуқсонлик билан исболашга қодир бўлмади. Биз талаба дўстим билан келажакда тиш шифокори, “оралиқдан фикрни ўқиши” деган найрангли карта ўйинни яхши кўтар эдик. Биз маҳсус “код” ишлаб чиқардик, картага қарамасдан лўқма соладиган бирон бир сўзни айтардим (“менинг қўлимда қандай карта бор?” ўнли қарға учун ёки дама учун “мен қайси картага қарайпман, топчи?” дейлик). Оддий картали моҳирлик, шундай эмасми? Бир куни буни юз марта хотинимга кўрсатдим ва у ростдан ҳам, фикрни ўқишишимизга ишонди.

- Мен ҳам синаб кўрсам бўладими? – деб сўради у.

Биз дўстим билан бир биримизга қарадик.

- Албатта, бўлади, қулимсирадим мен. Озгина қийналиб кўрса ҳеч нарса қилмайди, кейин сир нимада эканлигини айтиб берамиз.

Мен битта картани олдим бу қарғали туз эди. Албатта мен сирли кодни ишлатмадим, чунки у буни билмасди. Хотиним кўзларини ёпиб қотиб қолди. Биз карталарни очиб бермоқчи эдик, тўсатдан у:

- Хозир... нимадир менга яқинлашяпди... қандайдир карта... деди.

- Хўш қанақа экан? – деб айёрланиб қизиқдим. Шуни таъкидлашим керакки, менинг хотиним ҳаёти мабойинида карта ўйнамаган ва хатто уларнинг номларини билмайди. Шунга қарамасдан, шошилмасдан ва иккиланиб картани тасвирлай бошлади: “Т” харфи ва қанақадир қора белги...” ва ҳавода қарғанинг расмини чизди. Биз дўстим билан бир-биримизга разм солдик. Балки у картани ҳеч қачон ўйнамаган одам қарға тузини биларканда, деб ўйлагандир. Хотиним фикрида қарғали туз келиб чиқди, мен эса тасодуфган айнан шу картани олганман. Бир сўз қилиб айтганда, бу оддий мос келиш бошқа ҳеч нарса эмас.

Мен бошқа картани қўлимга олиб дўстимга кўрсатдим, хонада бошқа ҳеч ким йўқ эди, хотиним эса биздан анча узоқда ўтирибди.

- Буниси қанақа карта? – деб сўрадим.

Хотиним яна топди шунда мен ўзимни ғалати сеза бошладим. Кейинги саккизта картани у тўғри топди. Яхшилаб аралаштирилган карталар ичидан, тахминан олинган карталарнинг ўнтасини тўғри топди. Эҳтимолдан узоқ бўлмаган ходиса биз эса ўз қўзимиз билан кузатиб турдик, элликта шароитдан бир имконият! Бу ерда тасодифга ўрин йўқ!

Ёвуз тус оладиган шу каби ходисалар такрорлана бошлади. Ўша пайтда масиҳий онам ва синглим бизнинг оиласизга ёвуз кучлар ҳамла қилаётганини сезиб, биз учун ибодат қилишар экан. Биз билмаган ёвузликдан, уларнинг самимий чин дилдан бўлган ибодати англаб етилмаган даражада, бизни ёвузликдан асраб туришган. Ва ўйлайманки менинг ўрнимда бўлган ҳар бир тўғри фикр юритадиган одамга ўхшаб, иш тутдим –

моддийликга ишонишдан воз кечдим. Менинг дунё қарашларим чоклари узила бошлади, бошимдан ўтган ишларни менга тушинтириб беришларини жуда хоҳлардим.

Мавжуд бўлган ҳақиқатларга мослашиб ягона ва бир маъноли хulosага келишим учун мен кўп китоб ўқиб чиқдим, шу орқали менинг кўз ўнгимда Масих ва шайтон ўртасидаги руҳий жанг намоён бўлди. Онам ва синглимнинг содда ва билимга зид дунё қарашлари нотўғри деб ўйлаганларим, тўғри бўлиб чиқди! Худо худди бўғзимдан ушлаб, менинг моддийликга асосланган дунё қарашимнинг ҳақиқий баҳосини кўрсатди.

“Тамуғдан келган ёмон йигитлар” (мен шундай айёрлик билан гапирав эдим) уйдирма бўлиб чиқмади ва қанча тез бўлса шунча кўпроқ “яҳши йигитларга” қўшилгим келди. Масиҳийликнинг “уйғунсизликнинг” барчаси эволюция билан, геологик устун билан, ернинг ёши билан, қандай иш тутиш керак? Ҳақиқий масиҳий бўлишим учун мен шу саволларга жавоб топишим керак. Агар Муқаддас Китоб (айнан Ибтидо Китобидаги дунёнинг яратилиши) ҳақиқатга қарама - қаршилик қилса демак, бу Яратувчидан ҳеч қандай ваҳий эмас. Масиҳичиликдан узоқлаштиришга қодир бўлган Муқаддас Китобни эволюция билан бирлаштиришга ҳаракатнинг ачинарли, таранг маъносиз ўринишларни кўрганман. Улар эволюция назарияси ва Муқаддас Китоб билимларининг орасидаги жарликни янайм аниқроқ қилиб кўрсатишар эди. Яна шуни айтмоқчиманки, менинг аввалги атеист танишларим, шунга ўхшаш Муқаддас Китоб ва эволюция назариясини яраштириш ўринишларига жаҳл билан қарашар эдилар. Яна “Дарвиннинг пойлоқчи ити” ўзини агностик, деб атайдиган Томас Гексли, бундай силлиқ дунё қарашга киноя билан гапирав эди.

Замонавий машҳур атеист ва инсонпарварлар ҳам, масиҳий эволюциячиларни яҳши қарши олишмас эди. Хуллас калом “фундаментализм” билан курашчилар (креационли масиҳийлар учун янги ҳақоратли сўз) Муқаддас Китоб таълимими бузадиганларни ва нотўғри ўргатадиганларни очик -ойдин ёнини олишар эдилар. “Фойдали аҳмоклар” сўзини Ленин ўйлаб топган, деб ҳисобланади. У Farbdagi “хайриҳоҳлик” қиладиган одамларни шундай атаган, улардан коммунистлар жон деб фойдаланишган ва шу билан бирга улардан бекарор вазият учун ёқтиришмас эдилар.

Бизнинг оиламиизда биринчи бўлиб, Масиҳни менинг катта опам қабул қилди, у ўшанда ўн тўрт ёшда эди. Мен унга доим миннатдор бўламан, чунки у менга қийин пайтимда, Моррис ва Уиткомларнинг классик креационли меҳнати бўлган: “Ибтидо Китобидаги дунё аро Тўфон “деган китобини жўнатди. Бу китоб кўп жиҳатдан эски бўлишига қарамай, менга иш асосий фактда эмас балки, унинг изоҳида эканлигини тушинишимга ёрдам берди. Каломий вазиятдан кўрилиб чиқилган машҳур илмий маълумотлар катастрофизм ва “Ёш Коинот” назарияни оқлашга гувоҳлик беради. Албатта бир сўз билан ҳамма саволларга жавоб бериб, муаммоларни ҳам ҳал қилиб бўлмайди. Доимо янги маълумотлар пайдо бўлади ва олимлар бор назарияни

қайтатдан кўриб чиқишида ва мана менинг кўзларим очилди. Энди Исо Масих қаршисида туриб, гуноҳларимни ва Унга қарши қилган қаршиликларимни кечиришини сўрадим. Креацион назарияни ва унга мос ҳаёт тарзини тарғиб қилиш, менинг бурчим, деб ҳисоблаганим бежиз эмас. Мен кенг тарзда Худони улуглайдиган илмий - диний дастурларни тарқатишни истадим. Мени ва бошқаларни йўлдан ўрадиган ялтироқ журналларга бошқа машхур креационга оид журналларни қарама - қарши қўйишни хоҳлардим. Мана шунинг учун бу ғоя билан шунчали қизикиб қолдимки, кейинроқ “Яратилиш” журнали пайдо бўла борди. Яна шуни айтмоқчиманки, бизнинг имонга келганимиздан кейин ҳамма тушинарсиз ҳодисалар ва “ғайриоддий қобилияtlар” изсиз йўқолди.

Муқаддас Китобнинг дунё қарашига олиб келадиган йўлим узок бўлган, бусиз эса, меннинг бошимга тушган фалокатга тоқат қилишим амри моҳол бўларди. Мен ўлим, азоб укубат ва айниқса биринчи гуноҳ ҳақида кўп нарсани тушиндим. Ҳар биримиз буни “ҳозир ва бу ерда” натижаси билан босиб ўтишга ҳаракат қиласак, биз бари бир Одам Атонинг гуноҳини ўзимизда олиб юрамиз ва шунинг учун ҳалокатга маҳкуммиз. Худди гул каби, бир он гуллаб туриб қуриб кетамиз ва бошидан яратилган тупроқга айланиб қоламиз (Аюб 14: 1-2; Ибтидо 3:19).²

² Бизнинг отамиз Одам Ато турпоғдан яратилган: инсон танаси ўзининг биологик дастурига мос келадиган оддий моддалардан тузилган. Биологик маълумот бошидан Худо томонидан моддага киритилган, бизга ота оналаримиздан мўъжизавий мерослик ёрдами билан ўтади, бу тақрорланадиган маълумот нусхасидир.

4 - боб

Худога миннатдорчилик билдиришга доим сабаб топилади!

Худога доим, ҳатто сенга жуда оғир бўлишидан қаътий назар, миннатдорчилик билдириш керак. Мен олдин, факат воизхонлик қиласидан бу миннатдорчилик йўл ҳалокатидан кейин мен учун ҳаётий муҳим негиз бўлиб қолди. Ҳатто энг оғир дақиқалар пайтида бу эса етарли, мен доим Яратувчим ва Нажоткоримга миннатдорчилик билдиришга сабаб топа оламан. Қандайдир ажойиб, мўъжизавий тарзда автоҳалокатда менинг кичгина қизим жароҳатланмаган эди. Агар у ҳалок бўлганида ёки энг ёмони, бутун умрга ногирон бўлиб қолганида, мен узимни қандай тутардим, билмайман. Ҳозир у уч нафар болаларнинг севикли онаси. Муқаддас Китоб, ҳамма нарса учун Худога миннатдорчилик билдиришимиз ҳақида ўргатади ва фақатгина, ҳақиқат, пок, ростгўй, одил ва жозибали фикр юритишимиизга ундайди (Солоникаларга биринчи мактуб 5:18; Филлипийларга мактуб 4:8).

Агар мен таскин топган ва шу орқали Худони улуғлаб, Унга миннатдорчилик билдиришим мумкин бўлган меҳрибончилик ичидан танлаш керак бўлганида, (Унинг мавжудлигини ва У мен учун хочда қилган ишини айтмаган холда), мен айнан шуни танлаган бўлардим.

Раббий, автоҳалокат пайтида ҳам ва ундан кейин ҳам менга меҳрибон бўлган. Бу даҳшатли автоҳалокатга учраганим орқали мен ўлишим керак эди. Ўша даҳшатли кундан икки хафта олдин, шимолий аҳолисининг ҳокимлиги қарори билан Ти – Три туманида биринчи тез ёрдам пункти ташкил қилинди, ва бу жой авария бўлган жойдан 80 километр узоқлиқда эди. У ердан учиб келган ҳамшира мажағланган темир орасидан менинг бўйнимдаги томирга капелница ва плазма қўя олган, қонимга оқган томчи кетидан томчилар менга ҳаёт – момот орасидага чеккада сақланиб қолишимга ёрдам берган. Плазма ўз оғирлиги остида оқиши учун идишни баланд кўтариб туриш керак эди. Кейинроқ менга айтиб беришганидек, менинг ўн тўрт ёшар қизим Лара узок муддат давомида, худди отасининг ҳаётини кутқарилишига умид тимсоли бўлиб, плазма идишини баланд кўтариб турар ва кўз ёшлари юзидан оқган экан. Йиллар ўтиб Лара жуда яхши шифокор бўлди ва энди у Австралиядаги машхур Қирол – Ҳаво тибиёти хизматида фаъолият юритади, Карпентария қўлтиғидаги узок жойлардаги аборигенларга ёрдам беради. Худонинг чексиз меҳри – “кутқарувчи омбурлар” – тарихида ҳам намоён бўлди, бу омбурлар парчаланган машиналардан одамларни кутқариш учун маҳсус асбоб. Ривожланган мамлакатларда (шу билан Австралияда ҳам) йўл хизматчиларда бундай “омбурлар” доимо тайёр туради. Лекин Шимолий

аҳолиси, Франция, Испания, Италияларни бирга олганда, ўша пайтда бор йўғи 150минг киши ва ундан кўп қисми Алис – Спринсда ёки ундан шимолга бир ярим минг километр, Дарвин пойтахтида жойлашган. Ҳокимлар провинциянинг қурби бундай мосламанинг биттасига етади, деб қарор қилишган. Қонун бўйича у одатда Дарвина, энг кўп одамлар ва автотранспорт бор жойда бўлар эди. Лекин ўша куни қутқарувчи омбурлар Алис-Спринсда пайдо бўлишди ва уларни менинг ўлишимга йўл қўймай деб вақтида олиб келишди. Кейинги ҳақиқат бундан ажойиб. Айнан ўша кунлари Алис-Спринснинг узоқ жойларида тиббий тез ёрдам ишчиларининг умум халқ съезди ўтаётган экан. Шунинг учун ҳалокат хилват жойда бўлиб ўтган бўлса ҳам, мамлакатнинг зўр реанимотологларнинг бири мен билан бирга ишлади. “Тез ёрдам” машинасидаги юришни мен кўтара олмаслигимни дархол фахмлаб, у менинг олдимга, қон компанияси томонидан таклиф қилинган верталётда етиб келди. Агар шундай бўлмаганида, мен бу китобни ҳозир ёзмаган бўлардим.

Алис- Спринснинг бош шифохонасида менинг энг оғир яраларимни олти соат “ямашди”. Лекин бу провинцияли шифохонада шароитлар жуда кам эди, менинг майиб бўлган танам, суний нафас аппарати ёрдами билан илиниб турган ҳаётим кўпроқ “ ривожланган” мосламаларга мўхтоҷ эди. Мени анастезолог ва тажрибали ҳамширалар билан бирга, йўловчи самолётга юклашди ва мен ортга йўл олдим.

Бу пайтгача, Адалаидадаги қариндошлар ва дўстлар аллақачон авария ҳақида билар ва мен учун ибодат қилишар эди. Менинг дўстим Қирол госпиталининг жарроҳига (Адалаидадаги бош шифохонага) Алис- Спринсдан мени оғир аҳволдалигим ҳақида маълумот берди. Рентген орқали менда ўрта девор кенгайётганлиги (юрак ва кенг томирлар жойлашган ўпкалар орасидаги бўшлиқ) кўрилди, бундан ташқари қон босими тез тушиб бораради. Бу фақатгина бир нарсани билдиради, аортадан қон (юракдан чиқадиган бош қон артерия) ўрта девор жойига оқар ва ўпкаларни томонларга кенгайтирган ҳолда сиқарди. Менинг жарроҳ дўстим кун аро ибодатни ташкил қилди – биринчи навбатда, бу хатарли ўлимга олиб борувчи қон оқиши тўхташи учун эди. Самолёт Адалидадан 120 хаволи милда бўдганида, мени кузатиб келаётган шифокор, менга дархол қўшимча донорли қон кераклиги ҳақида холосага келди (лекин менга етарли даражада қон қўйилган эди) ва Уайаллада қўниш керак, деб қарор қилди. Аэропорт туман билан қопланганлиги учун қўнишга дархол рухсат беришмади. Менинг қариндошларим ва дўстларимнинг аҳволини тасаввур қилса бўлади!

Лекин мени Аделаидадаги Қирол госпиталига олиб келишиб, рентгенга туширишганида, ҳеч қандай кенгайиш аниқланмади. Шифокорлар кўзларига ишонмасдилар. Улардан сон артериясидан аортага пластик найчани тиқиб у орқали маҳсус суюқликни қуишиди, бу суюқлик рентген нурларидан кўриниб турарди, шу орқали қон оқган жойларни қидиришди

ва яна ҳеч нарса топиша олишмади! Агар бу мўъжизавий шифо бўлса (бошқа сабаб топиш қийин), бу фақатгина мен учун қилинган ибодатларнинг жавобидир. Бу ерда мен ўзим ҳеч нарса қилганим йўқ – чунки мен хушимга бир неча кун келмаётган эдим.

Қўллаб - қувватлаш ва тасалли бериш.

Кейинги ҳамма қийинчиликларда мени доим қўллаб туришганини ҳис қиласдим. Кўп одам, сен учун ибодат қилаётганини билиш катта тасалли экан! Шиддатли терапия хонасида хушимга келганимда, мен қаттиқ оғриқни ҳис қиласдим, лекин шу билан бирга, мени худди юзлаб қўллар қувватлаб турганини шу қўллар остида – иккита катта Қўл қамраб олганини ҳис қиласдим. Мени қариндошлардан ташқари дўстлар ва таниш – билишлар кўришга келишар эдилар. Нотаниш одамлар келиб, юпанч сўзларини айтиб, креацион миссия учун миннатдорчилик билдиришар эди. Келиб кетувчилар орасида имонсизлар бор эди. Бир куни қариндошлар орасидан менинг олдинги пациентим эри билан олдимга келишга жазм қилишибди. Ўша пайтда автохалокат содир бўлганига бир неча кун ўтган эди. Мен ўзимнинг тиббий янгиликларим ҳақида гапира бошладим, менинг юзимни тиклаш учун дунёдаги машхур пластик жарроҳ шуғилланётганини айтдим.

Бу одам шуниси билан машхурки, у, Австралиядан шимолда жойлашган, Тинч океан юртларидағи камбағал болаларга бепул операция қиласди. Унинг олдига доимо тажриба алмаштириш учун Швеция, Буюк Британия, Америкадан мутахассислар келиб туришади. Юздаги суюклар синифи уч даражага бўлинар экан. Мени “тўлиқ комплект”, деб аташарди чунки шу учталаси менда бор эди. Менга биринчи марта бош суюгим томограммасини кўрсатишганида мен ҳазиллашиб, бу қадимги аборигеннинг қуриган бош суюги, у бутун бир аср туяли сўқмоқда ётган дедим.³

Мен танишимга, ажойиб равища омадим келганига ҳақида гапириб берардим, бир неча ҳафта олдин бутун дунёда машхур юз жарроҳлиги мутахассис ўзининг “машхур” операциясини менга қилди бу эса, кейинги операцияларни сон жихатдан камайтиради. У бундай қиласди: танам “бу ердан, у ергача” кесилади (мен бармоғим билан қулоқдан қулоқгача бошим атрофидан юргиздим) кейин юз тўқималарни эҳтиётлик билан суюқдан ажратилади ва пастга туширилади. Операциянинг мақсади шундаки, бош суюгининг олдинги қисмини очиш, кейин бир бош шифокорлар йиғилиши ўзларининг симлари, аррачалари ва бошқа асбоблари билан бузилган “пештоқни” бутунлаш Майда тиклашлар билан

³ Чет элдаги ўқувчилар балки билмас, Австралияда, Арабистон ярим оролига қараганда, ёввойи туялар сон жихатдан кўпроқ.

улар шуғулланишыпди - унга ҳам навбат келмайди. Түккіз соатли сочиш-ефиш ва тузатиб тиклаш ишларидан кейин менинг юзим узоқ муддат қийнаб оғрیر эди.

Қизиқиб кетиб, мен тиббий очиқликлар ҳаммани тинчгина эшишишни унитибман. Олдинги беморимнинг эрига назар солиб, унинг деворга ғайри табий равишда сузлаётганини, пайқадим. Ахамият бериб қарасам, унинг юзининг ранги ўзгариб кетди, ўзи эса аста-секин паастга қулаётган эди. Мен тиббий ходимларни чақирадиган тугмани босдим ва уни одатдан узокроқ босиб турдим. Катта ҳамшира вахималаниб хонага отилиб кирди:

- Нима?... Нима бўлди? Сизга нима бўлди?...

Мен ҳушидан кетган кишини күрсатып;

- Менга эмас, ана кимга ёрдам керак – дедим.

Хамширанинг юзида ғалати ҳолат пайдо булди-ю ножӯя кулгисини ушлалга ҳаракат қиласар эди.

5 - боб

Мўъжизавий шифо ҳақида

Келинг илоҳий шифо ғояси ҳақида ёки кўпинча уни “ишонч билан даво” деб аташади, гаплашамиз. Кўпинча одамлар ибтидо айтилган Худо лаънатига ишониш – янги аҳдга карашга унга ўхшамайди, ҳақиқий ишончли шифо ҳақида Раббийга ибодат қилганида, уни кутишга ёки олишга тўла ҳақли, деб ҳисоблашади. Лекин бу шундай булса, ҳам ярим йил шифоҳонада ётмай, худди, Марк баён этган Хуш Хабар 2:3-12 оятида шолга ўхшаб, нарсаларимни йиғишириб уйга кетардим (у айтмоқчи, даво олишидан олдин, балки оёқ ва қўллариниг мушаклари қуриб кетган, бўғинлари эса фиброс тўқималарининг шишгани оқибатидан қимиранлаш қобилятини йўқотгандир).

Хозирги, қимиранлаш қобилятистизиз, бир неча хафта ичida мен мушаклар массадан кўпини, йўқотдим. Қайси бир пайтда мен юз тўқсон сантеметирда, бор йўғи 58 келограмм оғирлигим бор эди. Эсимда бор, шифоҳона ваннасига ётганимда мен унинг юзини ҳар бир қовурғасини хис қиласдим, мен яна ҳазиллашиб энди стегозаврни умуртқа поғонасининг қўвурғасининг ҳисини тасаввур қила оламан!

Марк баён этган Хушхабардаги шолнинг соғайишида нафақат жабрланган асаблар бирлашди, балки янги бўғин ва мушак тўқималари ҳам пайдо бўлди. Айрим масиҳийлар, Масих бир кунда юлдузлар ва коинотни яратганига ишонишмайди. Лекин юлдузлар ва койинот ўз тузилиши ва қуюқлиги билан тирик хужайраларга қараганда, ёки Исо беш мингта кишини тўйдирган ўша балиқларга қараганда оддийроқдир (Матто 14боб). Юҳанно баён этган Хуш Хабар кўп марта, Исони –ҳақиқатдан ҳам Дунёнинг Яратувчиси деб, таъкидлайди. Борлиқнинг Яратувчисига оддий ҳолатларнинг ўтиши учун кўп миллионлаб йиллар кутишга вақт керак эмас: “Зеро У сўзлади, худди айтганидай бўлди У амр берди, амри вожиб бўлди” (Забур 32:9).

Лекин мен шифо ҳақида таълимот ёзмоқчи эмасман, мен бор йўғи ўзим билан рўй берган ходисани баҳам кўрмоқчиман ва аниқ мўъжизалар ва мўъжиза бўлмаганлар ҳақида гапириб бермоқчиман. Яна ва яна аминманки, бу ҳақида гапириш керак, деб ҳисоблайман. Бу азоб чекаётган биродарлар бу саволларда аниқлик киритишлари учун ва рухан тушмасликлари учун ёрдам бўлади.

Мендан гоҳида шифо борлигига ишонишим ҳақида сўрашади. Бу ноаниқ савол, агар Масих ўликлардан тирилганига ва кўпгина одамларга шифо берганига ишонсанг, у ҳолда Худо бугун ҳам, ибодатларимизга жавоб бериб, ғайриоддий равишда шифо беришига ишонмаслик, менимча

нотўғри бўлар эди. Шуни ҳам айтмоқчиманки, Ёқуб мактуби 5: 14 да касалларга шифо ҳақида ибодат қилишга даъват этилган.

(Яхиси, бу ҳақда китобнинг иккинчи ярмида, очикроқ ўқиб чиқамиз).

Лекин қўпинча шифо остида: “ буюртма асосидаги мўъжиза”, деб назарда тутилади, чунки Исонинг хоҷдаги азоби бизни биринчи гуноҳдан сотиб олди, энди ҳар бир масиҳий, тўла шифо учун ибодат қилганида, унга жавоб олишига ҳақли. Бу шуни англатадики, демак биз Масиҳни иккинчи марта келиб, шу орқали биринчи гуноҳ йўқ бўлишини ва дунё биринчи қиёфасига қайта тикланишини кутиш эмас, балки тўлиқ шифони хозир ҳам кутишимиз мумкин. Лекин шундай экан, нима учун масиҳийлар орасида касаллар ва ногиронлар бор?

“Талаб асосидаги шифо” мантиқи остида, мана нима содир бўлади: “агар инсонда имон бўлса у ҳолда, у албатта шифо топиши керак”, дегани ҳисобга олинса, биз истмаган тарзда таҳмин қилишимиз мумкинки, демак bemorning ўзи айбор ёки имони суст ёки гуноҳкор ёки яна бирон бир нарса..... Фақатгина имон суст бўлганлиги учун шифо топа олмаяпмиз, деб кўпчилик ҳисоблайди ва тушкунликга тушади.

Мен бу гапларни кўчадан эшитмаганман, балки шифокор бўлиб ишлаганимда шундай фикр юритадиган bemorлар кўп учраган.

Имонсиз шифо.

Ростини айтсам, мен ҳеч қандай шак – шубҳасиз дўстларим менинг шифо топишим учун касалхонанинг ўзида ибодат қилишларига, рози бўлардим. Ўнг тиззамнинг косаларидағи каттак тешиқ, ҳар кунги муолажага қарамай, ҳеч тузалмаётган эди. Афсуски ўша тешикга *Klebsiella* бактерия тўплами тушган экан (антибиотика бардош берадиган). Кўпгина травматологлар учун бу иш табий ҳол. Масалан, мен шиддатли терапия хонасида ётганимда, шу каби бактерия “ *Staphylococcus aureus* ”, авжга олганда уни халқ табобатида “ олтин стафилогок ”, деб аташади. Биз хонада беш киши эдик, тўрттаси бирин кетин халок бўлишди. Шифокорлар энг яхши дорилар устидан мазаҳ қилаётган бактериялар билан ҳеч нарса қила олишмасди. (Айтмоқчи, бу “супер бактерия”, деб аталувчилар кейинчалик менга, эволюция назариясига қарши туришимга, мисол тариқасида қўл келарди).⁴

Жарроҳлар очиқ тешикни ёпиш учун омон қолган мушакларнинг қийқимини ўраб қўйишиди: қон айланиши, соғ қолган болдирили мушакларнинг иккита бошидан битта қилинди, тиззага қон томирларнинг барин яқинлаштиришди. Лекин бу ҳам ёрдам бермади. Тизза яна кўпроқ қизариб, ёниб туради. Инфекцияни ўлдиришга бор кучлари билан ҳаракат қилган шифокорлар тушкунликга тушишди, инфекция эса, қон

⁴ Creation magazine 20(1):10-13, 1997. Ҳамда қўйдаги сайтга қаранг: www.AnswersInGenesis.org/docs/337.asp

орқали бутун тана бўйлаб тарқалаётган эди, оёқни кесиб ташлашга қарор қилишмоқчи эдилар.

Якунловчи қарорни қабул қилишганидан, бир кеча олдин, менинг ёнимга оиласизнинг эски дўсти Ирен келди. У бу шифохонага тўғридан тўғри боғлиқ бўлган, микробиология саволлари бўйича ишлайдиган давлат идораси директорининг моувини бўлиб ишларди. Унинг эри дўстим терапевт ва жарроҳ билан мен кўп йиллар елкама – елка оиласий тиббиётда, бирга ишлаганман. Уларнинг маънавий қувватлаб туришлари, менга оғир синов пайтимда жуда керак ва биз фақатгина Унга ишонишимииз қолди холос. У менинг шифо топишим учун Исо Масих номидан бактерияларни ҳайдаган ҳолда ибодат қила бошлади. Ростини айтсам, унинг ибодатини жавобли бўлишига унча ишонмас эдим ва Унинг ибодатини эшитиб турган бошлигининг юзини тасаввур қиласман деб, ўйладим. Сокин тун, мен тиззам ва бактериялар ҳақида ўйлаймай, тезроқ уйқу дорисини ичиб, уйқуга кетдим. Эрталаб ўйғониб тиззамга қараганимда, қотиб қолдим шамоллаш излари умуман йўқолиб кетган. Тиббиёт нуқтаи назардан бунинг иложи умуман йўқ! Шифокор касалларни кўриб чиқганидан кейин, Ирен ёнимга кирди. У билан бирга бошлиғи ҳам кирди. У тиззам устидаги чойшабни очиб, кўзи чиқиб кетди: “Бу нима гап?” Ирен кулимсираб, кўзи билан осмонга қаратди (балки, кечаги воқеани аллақачон айтиб бергандир). Бошлиқ жаҳлсираб, тўнкилладида чойшабни тушириб, хонадан чиқиб кетди.

Шуниси қизиқки, Исо Масихнинг мўъжизавий шифосини кўрганлар, Ўзи ҳақида, ҳақиқат ҳақида Ўзи таъкидлаганига кўпчилик ишонишмасди. Лекин Луко 16:31 оятда дейилганидек, агар одам Худо Каломини (“Мусо ва пайғамбарларни”) эшитишни исташмаса у ҳолда, унинг кўзи олдида бўлиб ўтган ўликлар тирилишига ҳам, ишонтириб бўлмайди. Бу сўзларнинг ҳақлигига, мен кўп марта амин бўлганман.

Шифосиз имон.

Шундай қилиб, шифохона капеллани кўзларим шифо топиши учун ибодат қилишга қарор қилди. Шуниси қизиқки, бу сафар кўпроқ ташаббус кўрсатишга қарор қилдим. Ўша пайт тунни нурдан ажратадиган кўзимга Раббий шифо беришига, капеллан ҳеч ҳам шубҳа қилмасди.

Кўзнинг олдинги қисмининг қаеридадир “қуюқ қон” борлиги ҳақида сўзлар билан чегараланиб, окулистлар менга батафсилроқ ҳеч нарса айтишмас эди. Кўриш қобилиятининг тикланиши ҳақида, яшасак кўрамиз оҳангода, сирли гапиришарди. Ўз шифокор тажрибамга суюнган ҳолда, мен жудаям мудҳиш таҳминлар қуриб, хатто ўз суғурта компаниямга, бир кўзим кўр бўлиб қолиши ҳақида маълумот бердим. Суғурта ҳақидаги мана нимадан бошланди: Австралияда танавий жароҳат олишга тасодифига албатта бор транспортлар суғурта қилинарди, лекин автохалокат менинг айбим билан содир бўлганлиги учун мен товон олишимга ҳақим йўқ эди.

Бундан ташқари, ҳар ҳил штатлар қонунларининг фарқли жойларига боғлиқ, қийинчиликлар пайдо бўлди, менинг машинам Жанубий Австралияда рўйхатдан ўтилган ёқилғи ташувчи Викторияда автоҳалокат эса, Шимолий худудда содир бўлди. Шунинг учун мен қариндошларимдан менга суғурта ҳужжатларни олиб келишларини сўрадим ва мен қанча тўловга умид қилишимни билишни истадим. Суғурта тўловим камтарли бўлиб чиқди: қўл, оёқ, ёки кўзни йўқотганга – ўн беш минг доллар, иккала қўллар, оёқлар ёки иккала кўз учун – ўттиз минг (худди, иккита кўзни йўқотиш, биттасини йўқотишга қараганда, икки баробар қўрқинчлидек!) Тўлов олишга даъво қабул қилиш муддати (анча қисқа) кўрсатилган эди. Менинг ҳолатимдек, бирон киши, автоҳалокатдан кейинги оз вақтдан сўнг, кўриш қобилиятини йўқотиб борса, тўловда ҳисобга олинмаслиги кўрсатилган эди. Юридик қопқонга тушиб қолмаслик учун мен дарҳол суғурта компаниясига хат юборишга қарор қилдим. Мен ходисани таърифлаб, бир кўзимга кўр бўлиб қолиш ёки уни олиб ташланиши хавфи борлиги ҳақида огоҳлантирдим. Бунинг ҳаммаси орқали, Худонинг аралашуви борлигини, ҳар қандай вазиятга муносабатини аниқ кўришга мувофиқ бўлдим.

Хат юборилганидан кейин мен суғурта қофозларини каравотим олдида турган тумбочкага солиб қўймоқчи бўлиб турувдим, бирданига устидаги қалам билан ёзилган ёзувга кўзим тушди. Бу менинг ёзўвим: “Бекор қилинган, 1976 йил”, “Аттанг шунча ҳаракат беҳуда бўлди, деб ўйладим”. Ҳар эҳтимолга қарши мен қариндошларимдан биронтаси суғурта компанияси билан боғланишларини сўрадим ва ўша қариндошим, суғурта келишуви ўн йил олдин бекор қилинганлиги ҳақида маълумот берди. Лекин биз бунга бир мунча кейинроқ қайтамиз.

Шундай қилиб, шифохона руҳонийси кўзим шифо олишига ибодат қиласди ва бу сафар мен у билан бирга ибодат қилдим – бутун қалбим мўъжизага умид қилиб, чин юракдан ибодат қиласдим, мўъжизани ўзимда ҳис қилиб кўргандимку! Лекин мўъжиза содир бўлмади. Бир неча кундан кейин вазият, мен ўйлаганимдан ҳам жуда ёмонлиги аниқ бўлди. Жуда машхур, лекин сирли “симпатик офтальмия”⁵ номли феномен бор, агар кўзларнинг бири чуқур яраланган бўлса, гоҳида иккинчиси ҳам, худди яраланган биродарини “ёқтиргани” учун касалланади.

Бу ҳолатдан чиқиб кетишнинг ягона йўли бу – яраланган кўзни, кўриб турса ҳам, олиб ташлаш керак. Худди шундай қилиб, Луи Брайл кўр бўлиб қолган эди ва шундан кейин у кўрлар учун китоб нашр қиласдиган, рельфнуқтали шрифтни кашф этган эди.

Папуада - Янги Гвинеядаги масиҳий миссияда ишлайдиган жарроҳлар, бу касалга боғлиқ муаммолар ҳақида гапириб беришди. Папуа – Янги Гвинея ўрмонларида болалар кўзларини тиконли шохлар билан

⁵ Бу касалликни симпатик яллиғланиш ҳам номлашади (русча «симпатическое воспаление» сўзидан олинган бўлиб, ҳамдард маъносини билдиради) кўздаги увеаль пигмент қабатининг аутоимун яллиғланишидан келиб чиқиши мумкин.

яралашар экан. Шу болаларнинг ота – оналарига соғлом кўзни, кўринишидан катта эмас ва хунук қилмай, болакай бутулай кўр бўлиб қолмаслиги учун олиб ташлаш кераклигини айтишса, уларнинг ҳайратини ва ишонсирамаганларини тасаввур қилиб қуинг.

Оқулист ҳар кунги текшируви мабойнида, соғлом кўзда шамоллаш аломатларини пайқаб қолди. Шунда кутилмаган ҳолда, мен танлов олдида бўлиб қолдим, яраланган кўзни олиб ташлаш ёки кўр бўлиш. “Доктор, операцияни қачон қилиш керак эди?” “ Кеча қилиниш керак эди!!!” Умуман олганда менда танлаш ҳуқуки йўқ эди.

Гарбдаги масиҳийларнинг айримлари яраланган кўзни олиб ташлашга рози бўлишмасди, бундай қарорни Худо меҳрига ишонмаслик, деб ҳисоблашганлиги, шифо топишга бўлган ишончни йўқотиш керак эмас, дейишганлиги ҳақида эшитганман. Яхшиямки, қўпгина касаллар, шифокорларнинг огоҳлантиришларига қулоқ солишган. Дўстларининг гапларига розилик билдиришганлар эса (улар яхши нияти билан ҳаракат қилишган, албатта), кўр бўлиб қолишган. Бу баҳтсизларнинг, маънавий қийналишлари икки каррали эканлигини тасаввур қилиб қуинг, биринчидан, улар фақатгина тўғрилаб бўлмайдиган хато учун қийналишмайди, балки, иккинчидан, шахсий имонларининг мустаҳкамлигига шубхаланишади. Шундай қилиб ибодатдан сўнг, кўз нафақат яхшиланиб борди, балки уни олиб ташлаш керак эди.

Мана шунинг учун осмондан шифо келиши ҳақида гап борганида, кўпчилик менинг ҳикоямни, Худонинг ҳокимлигини мутлоқлигининг намунали мисол, деб билишади. Худованд ғайриоддий равишда менинг айрим яраларимга бутулай шифо берган, айримларига эса йўқ. Бу эса, Муқаддас Китобдаги шифолар ҳақида гапирилганга, бутунлай мос тушади. Умуман олганда, хоҳлаган жамоат аъзоларига қаранг (хатто жамоатларда “ шифога тўла ҳақли” деган шиор остида ваъз ўқишишса ҳам), сиз ҳар жойда биринчи гуноҳ ва лаънатнинг натижаларини кўришиниз мумкин, сўлиган тана “ифлосланган” (айниқса нотўғри овқатланишдан) артерия, “ғичирлайдиган” бўғимлар ва ҳакозо. Қуролланмаган кўз билан қараганда намоён бўлмаган касаллар қанчадан – қанча?

Шифо талаб қилишга ҳақимиз борми?

Худонинг Ўзи менга очиқ ва аниқ ваъда қилганидан ташқари, Ундан бирон нарса талаб қилишимга ҳақим йўқ. Хатто У ваъда қилган инъомларга мен муносиб эмасман ва уларни фақатгина Масиҳ юзидаги, Унинг меҳри орқали олишим мумкин. Худованд гуноҳларимни кечиришга, абадий баҳтиёрликни Исо Масиҳ билан бирга умрбод бўлишини ваъда қилган. Раббий менга айтиб бериш қийин бошладиган хурсандчиликни берган:

Чеккаси бўлмаган гуноҳсиз янги дунёда, самовий Жамоат билан бирга У билан бирга бирлашаман.

Лекин нима учун Худо шифо топишимизга ибодат қилишимизга даъват этади? Агар Худо, бизнинг илтимосларимизга қандай жавоб беришни ёки бермасликни билса у ҳолда Унга бизнинг ибодатларимиз нимага керак? Бу бизга маълум эмас. Биз Худо ҳақида, Ўзи бизга очиб берганидан ортигини, била олмаймиз, Раббий ҳақида, Унинг йўли ҳақида фикрлаб қуриш – аҳмоқона ва хатарли ишдир. Лекин Муқаддас Китобда биз Унга ибодат қилишимизни, Худонинг Ўзи хоҳлашини кўришимиз мумкин, бундан ташқари Унинг Ўзи айрим одамларни бирон – бир қарорни қабул қилишлари ва Унга ибодат қилишлари учун танлайди. Мен бу ерда, “Унинг номи билан” ёки бошқа сўзлар билан айтилганда, “Унинг иродасига мос бўлсин” деган ибодат билан боғлиқликни кўряпман. Эски Аҳдда шундай дейилган: Худо “Мен улардан киши изладим, у девор қуриб қўйсин ва у бу учун Менинг олдимда ёриқ жойда турсин, токи Мен уни ҳалок қилмайин” деган (Иезекиил пайғамбар китоби 22:30). Бошқача сўз билан айтилганда, кимdir шу ер учун Унга ибодат қилишини, Худонинг Ўзи хоҳлаган. Одамнинг чегараланган онги чексиз Худонинг кўрсатгандаридан атига айримларини тушинишга қодир ва бизга, кимdir Унинг қарорини ўзгартириши учун ибодат қилиши, нима учун Худога кераклигини тушиниш қийин.

Лекин Забурда бу ҳақда шундай дейилган: “Худо уларни ҳалок қилишга ният қилди, агарда Худованднинг танлангани – Мусо Худованд ҳузурида тик турмаганида, даҳшатли ғазабдан қайтармаганида эди, У ниятини бажарган булур эди” (Забур 105:23). Худонинг буюк иродаси ва инсоннинг танлови орасида қандай ғаройиб боғланиш борлиги ҳақида фараз қилишга тайёр эмасман – чунки бунга менда на донолик, на жасурлик, на билим бор. Шуни қўшимча қилишим мумкинки, ҳозир биз Мусо ҳақида эслаган ҳикояда, Худонинг иродаси билан Мусо Унинг олдида ҳалқ учун шафоат қилган. Худди шундай, Худо олдида биз учун шафоат бераётган Масих ҳам Худо томонидан танланган. Мен Худодан бирон - бир нарса ҳақида ибодат қилсан ва ибодатим ижобат бўласа, бунга мен муносибман, деб айтмасликга ҳаракат қиласман. Агар Муқаддас Китобга қарасак, хатто шаҳсий ибодат ҳам, Худонинг иродаси бажо бўлишига қадам экан ва бу қадамни қўйишга Унинг Ўзи ижозат берар экан.

Бу мулоҳазаларда ва бу нозик фарқларда, маъно бормикан, деб сўрарсиз? Бу бекорчи гаплар эмасми? Ўйлайманки йўқ, қўзни олиб ташлаш учун операция олдидан ва ундан кейин қалбимдаги тинчликнинг қандайлиги, мени кўрганларга бу қандай таъсир ўтказгани ҳам ёдимда. Ҳали ҳеч қачон шунча имонсизлар олдимга келиб, Худонинг ишлари ҳақида сўраган эмас. Ва мен шаҳсий катта ҳалокатни бошдан кечириб туриб, Масих ҳақидаги Хуш хабарнинг руҳий таъсирга қўшилганимни ҳис қилдим.

Бир ҳамшира, масиҳий эмаслиги аниқ, мени имонда қувват излаганим учун мақтади: “Менинг онам кучли имонли, лекин мен унинг кетидан эргаша олмайман”, деб қўшимча қилиб қўйди. Мен ундан нимани назарда

тутаётганлиги ҳақида сўрадим. Унинг онасини, серғайрат хатоликни кўп йиллар олдин эри яъни сұхбатдошимнинг отаси ташлаб кетган экан. “Онам ҳалигача отамнинг қайтиб келишига ишонади. Бунинг ҳаммаси бефойда, ўзи бошқа одам билан яшаса ҳам, бари – бир ишонади. Худо уни қайтаришига, онамнинг ишончи комил, агар у бунга ишонса, у ишонади ҳам, майли шундай ҳам бўла қолсин. Балки мен унинг бундай имконига қойил қоларман, лекин мен бундай қила олмайман”.

Онасининг “имони” ҳамма масиҳийларга тегишли, қандайдир “бу дунёдан эмас” ажойиб иложсизлик деб, ўйлашини ҳис қилдим. Мен эҳтиёткорлик билан масиҳийлик имони ҳақида биз фақатгина, Худо Муқаддас Китоби – Ўзининг Каломи орқали очганидан билишимиз ҳақида тушинтира бошладим. Каломий стандарт бўйича, онасининг “имони” – ўзи хоҳлаган нарсага кўрона ишонишдан бошқа нарса эмас. Муқаддас Китоб имон кўр эмаслиги ҳақида, бир неча марта таъкитлайди. Ибронийлар мактубининг ўн биринчи бобида имон қаҳрамонлари санаб ўтилган. Улардан ҳеч қайси бири эрталаб туриб: “Мен бугун бой, соғлом ва баҳтли бўлишимга ишонгим келяпди ва агар имоним етарли бўлмаса, ҳаммаси ижобат бўлади”, - деб айтмаган. Ҳа айтмоқчи, Худо бундай хоҳишни бажо қилиши амри маҳол.

Агар Нуҳ Худо ерга бутун дунёвий тўфон юбориши, фақатгина менга фойдаси бўлади, деб ишоганида у ҳолда, Нуҳни аҳмоқ, деб ҳисоблаш тўғри бўларди. Ўғил ва авлод ҳақидаги Иброҳимнинг орзуларни тушинса ва тушинтиrsa бўлади. Лекин тасаввур қилиб кўр, агар у бир куни эрталаб уйғониб: “Менинг хотиним қари ва бола кўролмайди, лекин агар мен Худо менга ўғил беради, деб ишонсан У менинг илтимосимни бажаради”, - деб айтса у ҳолда, уни қандай аташарди, - буюк имон кишисими ёки қари аҳмоқми? Нуҳнинг ҳам, Иброҳимнинг ҳам имонга муносиб бўлишлари шунда эдики, улар сўзсиз Худонинг аниқ ваъдаларига тўла ишонишганларидадир. Иброҳим қари хотиним ўғил туғади, деб ўйлаб топмаган, балки бу ҳақда Худонинг Ўзи айтган. Ҳамширанинг онасига, эринингни қайтараман, деб Худо ваъда бермаганмиди?

Бу бир неча бетларда, мен имон, ибодат (ва уларнинг натижалари) ва Худо иродаси орасидаги боғлиқлик борлигини кўрсатишга ҳаракат қилдим. Бу тушинчалар масиҳий ҳаётини бутунлай ўзгартиришига бутунлай қодирлигига, мен кўп марта амин бўлганман айниқса, агар масиҳий қийналса-ю ва нима учун Худо унинг хоҳишларини бажо келтиришига шошилмаётганини у тушинмаса.

6 - боб

Худо аралашуви ҳақидаги ажойиб мисол.

Энди, ваъда қилганимдек, суғурта ҳақидаги ҳикоя нима билан тугаганлиги тўғрисида айтиб бераман. Суғурта ёпиқлигини ўз вақтида билганимда, суғурта компаниясига мурожаат қилмаган бўлардим. Кўзимни олиб ташлашганидан кейин мен шифокор дўстимга тропик Кернсдаги янги уйимизга бассейн қуриш орзуйим бор бўлганлиги ҳақида, айтиб бердим. Бассейн айни пайтда ёмон қўйилаётган ўнг оёғимни “ривожлантиришга”, керакли бўларди. Афсуски, даволанишимга шунча пул кетдики, ўн тўрт ярим минг қийматда турадиган бассейнни унитса ҳам бўлади. Менинг дўстим қари художўй киши, умуман хафа эмаслигимни ва нола қилмаётганимни, ҳис этди. Мени мана нима қизиқтирарди: бассейн ҳақида ибодат қилиш тўғри бўлармикан? Бу худди, Худодан “Мерседес” ёки ҳашаматли “Лексус” сўраш билан баробар. Лекин дўстим бассейн ҳақидаги ибодат ҳозирги шароитдан келиб чиқиб, айни пайтда бўларди деб таъкитлади. Биз бассейн учун ибодат қилишни бошладик.

Бир неча кундан кейин менга суғурта компаниясидан хат келди: “Бизнинг маълумотларимзга мувофиқ, сиз охирги ўн йил мабойнида керакли 77\$ қийматидаги бадални тўламагансиз”. Умуман олганда, мен бундан ортиғини кутмагандим. Бадал бўлмаса – суғурта ҳам йўқ, суғурта бўлмаса – компенсация ҳам йўқ, шундай эмасми? У ҳолда буни унитамиз.

Лекин кейинги гаплар, мени лол қолдирди: “Агар сиз бизга, ўн йиллик бадални қоплайдиган 770\$ қийматидаги чекни юборсангиз, биз сизнинг суғуртавий даъвойингизни кўриб чиқамиз”. Ана холос! бўлмаган нарса, бундай бўлмайди! Бўлмайди, вассалом! Суғурта компанияси – Санта Клаус эмаску, суғурта тўланмаганлиги учун суғурта ҳам тўлашларининг иложиҳам йўқ! “Сизнинг уйингиз ёниб кетди, сиз эса суғуртавий бадални беш йилдан бери тўламагансизку, ҳечқиси йўқ: суғуртавий бадалингизни юборинг ва биз ёнган уйингизга пул берамиз” шундайми? Йўқ, бу қандайдир юридик ҳийла бўлса керак! Мен пул юборсамда, кейин улар менга, сизнинг даъвойингизни кўриб чиқдик ва иложсиз деб топдик ва ҳакозо ва шунга ўхшаш, деб айтишлари мумкин. Лекин барибир нима учун улар жавобни шу тариқа ёзиб юборишиди, экан?

Мен эҳтиёткорлик билан хат ёздирам, мен ҳақиқатдан кўзимни йўқотдим тиббий ҳужжатлар кўрсатилган; 770\$ қийматидаги чекни юборяпман, чунки хат орқали берилган маълумотдан, агар мен шу пулни юборсам, суғурта пули тўланади, деб тушиндим. Агар мен бирон бир нарсани нотўғри тушинган бўлсам, пулимни қайтаришингизни сўрайман, чунки улар менга жуда зарур.... ва ҳакозо. Жавоб тариқасида суғурта компанияси сўзсиз

үн беш минг долларга чек юбориши! Биз ўша пулга кейинроқ бассейин қурдик. Унинг ичидаги сузар эканман, доимо Худо ибодатимизга ажойиб тарзда жавоб берганини, эслайман. Экскаватор бассейн учун чуқур қазиганда, мен ҳазиллашиб (оилам менинг қора ҳазилларимга кўнишиб кетишган) ердаги бу ковак кўзим ўрнидаги ковакга ўхшайди, деб айтган эдим.

Ростини айтсам, кутганимдан оғирроқ йўқотишни бошдан кечирдим. Гап қўриш қобилиятимни йўқотишда эмас, бу кўзим билан бир неча ойдан бери ҳеч нарсани куролмас эдим. Гап бошқа нарсада, туғилгандан бу кичгина доирача, шоирлар тилида айтилганидек,” кўнгил ойнаси”, - бутунлай йўқ бўлиб, ўрнини эса бу даҳшатли ковак кўриниб туради. Операциядан кейин, мен бошимдан оғир фикрларни олиб ташлашга ўринардим. Тунги хамшира мени ухламаётганимни сезиб қолиб: “ Қани азизим, чироқ аллақачон ўчирилган, шунинг учун кўзларни юмиб ухлашнинг вақти келди”, деди. Албатта кенг тарқалган унинг оғзидан тўсатдан чиқиб кетди у мени хафа қилишни ўйламаган, лекин бу менга жуда қаттиқ ботди.

Эртасига мени дўстим масихий кўришга келди. У менинг янги, лекин ёмон хулосаларим ҳақида билар эди.

- Эҳ, Карл! – ачинарли оҳангда, жарангдор овоз билан, бу янги ҳужум, сенга бошингдаги ковакга ўхшаб, керакмиди! – деди.

Шу ерда, у қотиб қолди даҳшатдан титраб кетди ва бошига уриб:

- Вой, мен нима деб қўйдим? Мен хоҳламагандим, эй Худо!.....

- Ташвишланма, - кулимсирадим мен – Мен аллақачон бундай ажойиботларга кўнишиб қолдим. – Кечқурун ҳақиқатдан оғир ботди. Мен дўстимга хамширанинг чиройли гаплирини айтиб бердим ва у буни кулгили, деб топди. Умуман олганда, мен ўзим ҳам, шу вазият кулгили деб, баҳолашга ҳаракат қилдим.

Ўлим бундай эмас.

Мен тўқнаш пайтида ёки бир неча соатдан олдин ухлаб қолишим орқали ҳалок бўлдим, деб таҳмин қиласилик. Шунда кўпчилик, “ У жуда ёш кетди! Бу адолатдан эмас!” – дейишарди. Бир неча йил олдин кичгина шахвали қишлоқ Уэльсда, бурчакли террикон қулаги тушди ва қулаган кўчки остида болалар, кўп болалар нобуд бўлишди. Бутун дунё катта қайфуда эди. Одамлар Худога нола қиласаршар, бу гўдакларга нисбатан Уни “ катта ноҳақликда” айбор қилишардилар. Одамдар ер қимирилаш ёки сув тошқинида ҳалок бўлишса ҳам, шундай иш содир бўлар эдику, нима фарқи бор? Ёки ёш одамнига қараганда, қарининг ўлими, “одилроқми”? Лекин одамзоднинг хоҳлаган ёшдаги ўлимини “ таббий ҳол”, деб айтса бўладими? Ёки биз бузилган гуноҳли дунёга кўнишиб кетдикки, қариган пайтимизда ўлим ҳак, дейишимиш керакми?

Келинг виждонсизлик қилмаймиз, тасаввур қилиб кўринг, сиз етмишга чиқдингиз, сиз ҳали кучга тўла ва кўнглингиз жўшиб турибди-да ва сиз

бирданига, эртага ўлишингиз ҳақида билиб олдингиз. Сиз бунга тинчгина қараб, нима қилай, вақти келди деб айтасизми? Агар сизда юз йил яшаш имконияти бўлганида, наҳотки сиз бу имкониятдан фойдаланмаган бўлардингиз? Ўйлайманки, ҳар бир киши (хеч бўлмас ичида) ўлим, ёшга қараганда – умуман ҳаётнинг таббий қоидаси эмас, балки таббийликга қарши тубанлик, деб англаб етади.

“Қандай қилиб Худо, Туркиядаги ер қимирлашларида, Америкадаги террорлик харакатида, Бангладешдаги сув тошқинида минглаб кишилар нобуд бўлишига йўл қўйиб берди?”, деб сўрайимиз. Лекин, биласизми сиз бу китобни ўқиган пайтингизда, қанча одам ўлади? Агар таббий оғатлардан ва бошқа ҳалокатлардаги оммавий ўлимлар “ноҳақли” бўлса, у ҳолда ҳар кунги ва ҳар соатли “оддий” ўлимлар, нимаси билан ноҳақ? Менимча бир одамнинг ва юз минглаб одамларнинг ўлими орасида асосли фарқ йўқ. Бошқа нарса муҳим, нима учун Худо ўлимга йўл қўйиб берди? Бу фалсафий саволга биз Ибтидо Китобидан жавоб топишмиз мумкин.

Таҳмин қилайлик, Худо Уэльсдаги қизувчиларнинг ҳалокатининг олдини олишни, ҳақ деб ҳисоблади. У ҳолда адолат бўлади-да ва У болаларни ўқувчилик пайтида ўлмасликлари учун ҳамма нарса қилиш керак, шундай эмас-ми? Бу мантиқга асослансансақ, у ҳолда болаларнинг касалдан ўлиши ҳам “ноҳақлик” бўлади. Ёки болалар умуман ўлишлари керак эмас, хеч қачон, хеч қачон!!! Унда болалик ёшининг чеккасини аниқлаш керак, келинг бу ўн саккиз ёш бўла қолсин. Унда ўн тўққиз ёшлидагилар ўлиб кетиши адолатданми? Ўйлайманки давом эттиришнинг ҳожати йўқ. Ўлим бутунлай йўқ қилинmas экан, биз тинчланмаймиз, бу аниқ. Биз яна, оддий бўлмаган, ҳақоратли ўлим ҳақидаги ўй-ҳаёлга қайтамиз. Лазарни ўлимини эшитган Исо йиғлаб юборган ва Янги Аҳднинг асл нусхасидаги юонон сўзи билан муҳокама қилсансақ, бу кўз ёшлар, қайғу кўз ёшлари эмас, балки, жаҳил кўз ёшлари бўлган. Лазарни ҳозир тирилтиришини билган Исо, ўлим борлигига ғазабланирди, чунки, агар инсон ўз Яратувчисига қарши чиқмаганида, ўлим дунёга келмас эди. Исо Лазарни тирилтирди, лекин бу ўлим устидаги вақтичалик ғалаба, муҳлат эди. Бундан шундай хулоса келиб чиқади: Худонинг ҳақиқий адолати, Унинг янги дунёни яратишдаги ниятидан иборатдир, яъни, баркамол ўлим ва қайғусиз дунё.

Лекин гуноҳкор одамзоднинг бу дунёга киришинининг иложи йўқ, чунки у уни ҳам нобуд қиласиди. Лекин Худо гуноҳдан бутунлай фориг бўлишимизга шароит яратиб берди, Исо Масихни, Ўзининг Ягона Ўғлини, нўқсонсиз Қўзини бутун дунёning гуноҳини йўқ қилиш учун Уни қурбонликга берди.

“ Сенга қараганда, кимгадир оғирроқ “

Менинг олдимга имосизлар ҳам келишарда, шу орқали қандай қилиб одамларга тасалли беришларини билиб олдим. Мени қўришга келадиганларнинг кўпчилиги, албатта чин дилдан, яхши тилакларини билдиришар эди ва бу тилак бир ҳил жарангларди: “ Билсанми, сендан оғирроқ бўлганлар ҳам бор”. Мен “ Улар қандай азобларни бошдан кечиришяпди экан?” - деб ўйлаб – “Ва нима учун бу менга тасалли бериши керак?” – дердим. Ростини айтсам, бундай гаплардан, менга қийин. Бундан ташқари, бу қийналаётганларга ачинардим ва кимдир уларга ҳам, шу гапларни айтганида, улар ўзларини қандай тутишларини тасаввур қиласдим. Лекин бу гаплар ҳақиқат-ку! Инсонга қанчалик қийин бўлмасин, доим ундан оғирроқ қийналаётган топилади. Бундай фикр юритсак, эртами, кечми биз азоб уқубатини тасаввур қилиш қийин бўладиган охирги азоб чекувчигача етиб борамиз (балки менда фикр юритиш учун кўп вақтим бўлгандир, касалхонада шунақасиям бўлиб тураркан). Азоб чекувчига тасалли берадиган, бундай динсиз муносабат тушинарли, чунки бу қайсиdir маънода, миннатдорчилик билдириш ҳақидаги каломий тушинчага эргашаётганини кўрсатади (керагидан енгилроқ азоб чекаётганинг учун миннатдорчилик). Бироқ, олдинроқ айтган, ҳар бир масиҳийга хос бўладиган миннатдорчиликдан катта бўлмаса ҳам, фарқи бор. Эфесликларга мактубнинг 5:20ояти да, биз “доимо ҳаммаси учун” миннатдорчилик билдиришимиз керак, деб айтилган. Оятнинг бундай изоҳини ҳам эшитганман: баҳтсизлик учраса ҳам, Худо ихтиёрига мос тушиш учун миннатдорчилик билдиришимиз керак. Хатто фарзандинг ўлса ҳам, даволанмайдиган касалга дучор бўлган бўлсанг ҳам, миннатдорчилик билдиришимиз керак! Бу миннатдорчиликга эмас, балки, мантиқни, соғлом фикрни ва бизда авж оладиган хиссиётни қандайдир реаллаштирадиган фолга ўхшайди. Мен Муқаддас Китобнинг юонон тилидаги оядидан келиб чиқиб, шундай ўйлайманки, биздан бошқа нарса кутиляпди. Биз атрофимиздаги ҳолатни, бошимизга тушадиган ҳамма нарсани инобатга олиб, яъни бу дегани бизда бор ҳамма нарса учун Худога миннатдорчилик билдиришимиз керак (масалан, Эфесликларга мактуб 1:3-7оятни кўриб чиқинг). Нимаики содир бўлмасин, Худо ҳамма нарсани яхшиликга олиб келишини, биз биламиз (Римликларга мактуб 8:28). Охирида Солоникаларга биринчи мактуби 5:18га асосланаман (“ ҳар қандай шароитда шукур қилинг”), бу ердаҳам юонон тилидаги – eucharisteo (миннатдорчилик билдиринг, шукур қилинг) ва рас (ҳаммаси) шу билан бирга ен (ҳар) олди кўмакчиси ишлатилган. Бу эса “ҳаммаси учун шукур қилинг” эмас, балки “ ҳар қандай шароитда шукур қилинг” бўлади. Мен фақатгина ҳис-туйғу ҳақида эмас, балки фаол, ҳайратли миннатдорчилик ҳақида гапиряпман. Худо бизга қарздор эмас, деган фикрдан қутилсак, биз йўқотганларимизни санамай, балки Худо ҳар кунги берадиган марҳаматларидан роҳатланиб доимий миннатдорчилик билан яшаймиз. Менинг юришум қийинми? Менинг ўпкам ва кўкрак катагим билан

содир бўлган воқеадан кейин ҳам енгил нафас олганим учун Худога миннатдорман! Юзим хунуклашганми? Орқа миям шикаст емагани учун Худога шукур! Чунки бундай автохалокатдан кейин мен худди, машҳур масиҳий ёзувчи Джони Эриксон-Тадага ўҳшаб, қолган умримни ногиронлар аравачасида ўтказишимга тўғри келарди. Мен қўлимни, бурнимдаги пашшани ҳайдашга кўтара оломаслигим мумкин эди лекин, Худога шукурки, мен бу ишни ҳозир қила оламан. Мана мен бурнимни ушлай оламан! Осмондаги Отажон, миннатдорчилигимни қабул қилгин!

Ҳар бир дақиқада Яратувчига миннатдорчилик билдириш учун сабаб топилади. Қизим Лиза учун, мен тирик қолним учун, қўримсиз бўлмаса ҳам, лекин жуда муҳим нарсалар учун миннатдорман. Бетоблигим орқали ўзимга раҳм қилиш ҳисси келса, (ростини айтсам, унчалик оғир эмас) шу заҳотиёқ, каравотнинг бу томонидан у томонига айлана олганим учун дарҳол миннатдорчилик билдириш ҳиссини сезаман. Агар сиз бир неча ой, ростланиш аппаратида орқангиз билан ётсангиз, мени тушинардингиз, балки!

7 - боб

Худонинг иродаси ва бизнинг иродамиз

Олдинги бобда, мен гапирган миннатдорчиликнинг яна бир томони бор, у ҳар қандай ножуяликни, ҳар қандай ҳалокатни Худо яхшиликга айлантиришга қодирлигини кўришга ёрдам беради. Айнан шу ҳодиса менда содир бўлди. Мен Квенслендаги ўша пайтда, креацион илмнинг Фонли деб аталган, креацион миссиядаги ишларим ҳақида гапиряпман. Узок муддат давомида, мен ўша миссия вазифаси бўйича “жанубий бўлими” эдим. 1987 йилнинг феврал ойида (автохалокатдан кейин ҳали бир йил ўтмаган эди) миссия ташқаридан берилган оғир зарбадан ва қарши турганларнинг кўзини олдида, яна янги зарбага дучор бўлди, бошлиқлардан бири, истеъфога чиқиб кетди. Бундан сал олдинроқ, Кен Хем, Фонднинг бошқа бошлиғи(айтмоқчи шу китобнинг муаллифларидан бири), бошқа бошлиқларнинг таклифига бўйича Америка Кўшма Штатларга кўчиб кетди. Вақт кўрсатганидек, бу қарор тақдир қисмати экан, креацион ғояси дунё миқиёсига чиқди. Ҳозир шу ғоянинг штаб-квартираси Цинцинатининг яқинида жойлашган. Лекин ўша пайтда, Австралия идораси эса бошлиқсиз тушкунликга, унинг издошлари саросимага туша бошлашди, молиявий томони эса тугаб борарди. Ҳаммаси, Кеннинг Австралияга қайтиб келиши учун сабаб бўлаётган эди. Лекин ўшанда биз муҳим, таъсирли, масиҳий идорасининг майдонидаги плацдармини йўқотдик.

Автохалоктдан ўн ойдан кейин, менинг хонамда Кен пайдо бўлиб, Австралия идорасини қайта бошқаришимни илтимос қиласр эди. Яхши номзодни топиш қийин деди у, мени эса фақатгина журнал орқалигина эмас, шундай ҳам яхши билишларини, айтди. Бу иш миссия “оёқга тургунча”, деб айтди.

Ростини айтсам, агар Фонднинг танглиги бошқа пайтда содир бўлганида эди, мен муҳим ва севимли ишим, оилавий, масиҳий шифокорликнинг амалий ҳизматимни ташлашим қийин бўлар эди. Балки, бир неча йилдан кейин Кернсда янги идорам ривожланарди, лекин ҳозир шифокорли ишимни қилиш иложсиз, чунки мени яна бир неча операция кутаётган эди. Оилавий шифокор, ҳар ойдаги операцияси борлигини билиб, ўз ҳизматини таклиф қилиши аҳмокона иш бўларди.

Мен ибодат қилдим, чуқур нафас олиб, рози бўлдим.

Мен шаҳардан шаҳарга боришим, гоҳида, қаторма-қатор келадиган хафта мабойнида хассада юришим керак ва яхши шароит яратиб беришга миссия қодир эмасди. Мен буни ҳаммасини қанчалик муҳимлигини тушинар эдим. Худо мендан нима кутаётганини ҳам билар эдим. Муқаддас Китоб

шундай дейди: Масихга инсон жонини олиб келишимиз учун биз қўлимиздан келганини қилишимиз керак. Кимdir миссияга бошлиқлик қилиши керак эди. Бу ҳақда мендан илтимос қилишди. Мен бошқа жавобгарликга боғлиқ эмасман. У ҳолда, кимни қутиш мумкин?.. Кейинги келажагим ҳақида қисқагина айтсам, миссия ишга шунчали бой эдики, мен тиббиётга бошқа қайтмадим.

Худонинг иродаси ва бизнинг қароримиз.

Мен сунъий ҳаво аппаратнинг остида, шиддатли терапия хонасида оғзимдан чикиб турган трубачалар осилиб турган ҳолда хушсиз ётардим. Олдимда онам ўтирарди, унинг олдида эса танишим-масихий турарди.

“Унга Худонинг жаҳли чиқяпди, – деди ўша танишим, - чунки у Квеслендга жўнаганида Худонинг иродасини бузган эди”. Танбех, бошқача қилиб айтилганда одобсиз танбех, лекин атайин айтилмаган ва масиҳийлар орасида бу каби нуқтаи назар кўп учрайди.

Кўпчилик қандайдир : “Худонинг мутлақ иродасига” ишонашида, бу билан биз ҳар қандай қадамимизни ўлчашимиз керак, деб ҳисоблашади. Мен Худонинг амрига маънавий қоидаларга риоя қилиш ҳақида эмас, балки айтиллик, бошқа мактабни, иш жойни, уйни танлаш ҳақида гапиряпман. Албатта, дунёда ҳамма нарса Худонинг иродаси билан бўлади, лекин кўпчилик Унинг иродасини ҳар қандай иш қилиш учун ўлчовгич қилиб ишлатади. Бошқача қилиб айтилганда, биз маймунларга ўхшаб доимо аниқ ҳолатни топиш учун фаол очамиз. Бундан ёмони агар биз Худонинг иродасини топмасак бошқача қилиб айтилганда, Худонинг мақсадига мос тушмасак, бошимизга Худонинг жазосини ёғдиришига сабаб бўламиз, худди менинг танишим айтиганидек, мен билан шу ходиса содир бўлди.

Гоҳида Худо астагина етаклайди ёки белгиланган қарорга очиқ-ойдин олиб боришига, имоним комил. Лекин “Худонинг мутлақ иродасини” топишга мажбурлигимиз ҳақида Муқаддас Ёзувда ҳеч нарса айтилмаган. Шунинг учун масиҳий адабиётидаги маслаҳатлар бу мавзууда очиқ-ойдин эмас. Тўғри йўлга олиб борувчи қандайдир “Уч маяк” назарияси мавжуд. Биринчи “маяк”- бу Муқаддас Китоб аниқ билимдек эмас балки, ирим-сирим чеккасидаги шахсий изоҳдек. (Мен каломий колледжларнинг учтасидан қайси бирига киришимни танлаш қийин эди. Бир куни эрталаб, ибодат йиғилишида Муқаддас Китобни ўқиётиб у ердаги “ Муқаддас Рух” сўзлари жаранглагандек бўлди ва ўша колледжлардан бирининг номи “ Муқаддас Рух Колледжи” деб аталарди! Тасаввур қилиб қўринг!). Иккинчи “маяк” – тўғри маслаҳат. Учинчиси эса – бизнинг шахсий “юрак тилакларимиз” дир.

Афсуски, бу ўта шахсий мустаҳкам ва илоҳий асосга эга эмас. Бизнинг гуноҳли разил ҳиссиётимиз ҳеч ҳам ёндашадиган асос бўла олмайди. Худо бизга ҳиссиётимизга ишонишимизни эмас, балки Унинг Каломига ишонишимизни амр этган. Бу билан бошқа васваса ҳам бор: яъни у ёки бу

қарорга баҳо бериш кейинги “марҳаматдан” келиб чиқиш. Бу каби нұқтаи назар, Мұқаддас Китобдаги фосиқлар соғломлиги (Забур72:3) ва Худо солиҳлар ва фосиқлар устига ёмғир ёғдириши (Матто5:45) ҳақидаги сүзларга, қарама-қаршидир.

Ү ёки бу жамоат ёки миссия ихтилофга учраса аъзолар күпинча илохий талабларга асосланишмайды, балки воқеа қандай содир бўлганига асосланишади. Бундай нұқтаи назар туб-тубидан нотўғри. Бошқача қилиб айтганда қайси гурух “Худо марҳаматини” олса демак ўша гурух ўсишни ва ривожланишни бошлайди.

Айрим заарали (Худо таълимотининг нұқтаи назардан келиб чиқган ҳолда) культлар, кўпчилик тарафдорларга ва моддий ривожланишга эга – нима шунинг учун уларнинг устига “Худо марҳамати ёғиляпдими”? Мұхим қарор маънавий ёки маънавий эмас бўлиши мумкин – буни баҳолаш учун Мұқаддас Китоб аниқ талаблар беради. Квартира, иш жойи ёки билим юртини танлаш эса, омадли ёки омадсиз, доноли ёки аҳмоқли бўлиши мумкин, лекин солиҳли ёки гуноҳли эмас. Худо доноликни (бу интеллектга жуда узоқ), сўраганларга ваъда қиласи (Ёқуб мактуби1:5ни кўриб чиқинг). Лекин хато қилган масиҳий, бари бир Худо фарзанди ва У берган ваъдаларнинг меросхўри бўлиб қолади. Катта қайғу ёки катта омад инсон ҳаётида олдинги қилган ишларидан қатъий назар бир марта бўлиши мумкин.

Афсуски бу китобда шу саволни кенгрок очиш учун жой етмайди ва сиз менинг айрим ҳолатим билан рози бўлмаслигингиз мумкин.⁶ Олдин мен ҳам шу “маякларга” ишонардим ва ойлаб ибодат қилиб бирон бир қарорга келишимга кучим етмас эди.

Шуниси аниқки Худо мени хизматга чақирди ва шу билан менинг фалокатимни яхшиликга айлантирди. Албатта У менга хат юбормади ёки Ўзининг ниятларини оловли харфлар билан деворга ёзмагани ачинарли – унда мен Унинг иродасини аниқ ва ўлчовсиз бажаардим! Лекин Худо Ўз мақсадлари ижобат бўлиши учун хоҳлаган нарсани, хатто ўша ёқилғи ташувчи машинани ҳам, Худо ҳамма нарсани яхшиликга айлантирганини, ўз ҳаётимда кўрганим учун баҳтлиман.

Римликлар мактуби 8:28 оятда аниқ равshan қилиб имонлилар учун ҳамма нарса яхшилик билан тугаши ҳақида айтилган. Албатта қайғули ҳодисадар бўлиб туради деб айтилган. Муаммо шундаки, биз бу яхшиликни самода эмас, балки шу ер юзида ёки хозирроқ кўргимиз келади. Кеннинг укаси Роберт Хемнинг бошига тушган касаллигига (бу ҳақда китобнинг иккинчи ярмида сўз боради) бирон бир яхшилик топиш жудаям қийин. Роберт ажойиб турмуш ўртоқ ва ота эди, жуда зўр ваъзхон бўлиши мумкин эди. У қирқ икки ёшида касалга дучор бўлди, айни кучга тўлган пайтида – шавқатсиз касаллик унинг миясини бузиб, шахсини нобуд қилди. Умуман Мұқаддас Китоб яхшиликни бу ҳаётимизда ҳадя этилади, буни биз тирик бўлганимизда кўришимиз мумкинлиги ҳақида ваъда бермайди. Худо

⁶ Бу савол бўйича мазмунли, лекин қисқагина макола Интернетда жойлашган (<www.ariel.org/ff00142c.html>)

Иброҳимга мерос сифатида катта ва ҳосилдор юртни ваъда қиласи, ҳаёти мабойнида Иброҳим бор йўғи хотини Сорани кўмиш учун бир парча ерга эгалик қиласи, халос. Фақатгина бир неча асрдан кейин унинг авлоди ваъда қилинган ерга эгалик қилишди.

Сувараклар, малика Диана ва Худонинг хукмронлиги.

Биз гаплашаётган мавзуга боғлиқ, мен Роберт Хемнинг жамоатида бир куни эхтиросли жумада, унинг ўрнига чиқиб ўқиган ваъзимни эсладим. Бу ваъзим Париж тунелида бўлиб ўтган, малика Диана ҳаётига нуқта қўйган автохалокатдан кейин ўқилган эди. Эхтиросли Жумада Фисих, Михланиш ва Тирилиш ҳақида гапирилади ва ҳамма яrim қулоғи билан яна шу гапларнинг ўзи бўлади, дейишини билардим. Мен минбарга чиқиб, йиғилганларга назар солдим ва ваъздан катта завқ олиниш ҳолати кўринмас эди. Келинг ҳақиқатни гапирамиз қўпчилик, Эхтиросли жумада жамоатга одат бўлиб қолгани учун келади. Лекин мен, ўз ваъзимни “Малика Дианани ҳалок қилган сувараклар”, деб атаганимда, ҳамма бир кишидек қотиб қолишиди ва хайрат билан менга қарашибди.

Шу ваъзнинг қисқача мазмуни:

“Сиз ҳаммангиз, натижали капалак” ҳақида эшитгансиз, бирон бир капалак Аргентинанинг бирон бир жойида қанотларини қоқади, бир неча ой ўтганидан кейин эса, Сан-Фрациско устига қуюн ёпирилади. “Тартибсизлик назарияси”нинг бир қисмига асосланиб эса кўримсиз воқеа, кўринадиган ва умуман тасаввур қилиш қийин бўлган натижаларни етаклашга қодир. Капалакнинг қанот қоқиши албатта, торнадо учун керак энергияни яратса олмайди, бу энергия аллақачон атмосферада мавжуд.

Капалак оддатдагидек ўнг томонга учиб, ҳавода кўримсиз исён кўтаради, бу эса бошқа майда атмосферли ходисалар билан ўзаро таъсирга қўшилади кейин эса, бошқаси билан яна бошқаси билан ва ҳакозо ва натижада биз бошида рўй берган кучга мос келмайдиган атмосферли ходисага эга бўламиз. Агар капалак чап томонга учганида эди, бу умуман бошқа ҳолатни келтиради эди. Шундай қилиб, инсон онги билан ташхиз қилишнинг иложи бўлмаган майда ходисалар натижасида, тасаввур қилиб бўлмайдиган атмосферали ходисаларнинг комплексига дучор бўлар эдик. Бундай “натижали капалак” инсон ҳаётида ҳам учраб туради.

Келинг тахмин қиласи, Хитойнинг қайсиdir дарахтидан суварак ийқилиб тушди ва капаклакни қўрқитиб юборади ва бир неча ойдан кейин кучли циклон Францияни қоплайди, лекин у жануброқ томондан ўтиб кетиши керак эди.

Малика Диананинг ошпази дам кунини олмоқчи бўлди аммо обҳаво ёмон бўлганлиги учун бошқа кунга қолдирди. У маликага унинг севимли ширилигни тайёрлаб берди ва малика стол атрофидан ўн дақиқага кеч турди. Агар ширинлик бўлмаганида, Диана тунелдаги ўша

машина билан тўқнашмасди ва у тирик қоларди... Ҳар бир суворак, малика ўлимига сабаб бўладиган шу каби воқеаланинг қанчасини топса бўлади.

Ҳалокат бўлган ўша куни мен йўлга чиқишимдан олдин, қаҳва ичган эдим. Агар шу қаҳва кейинроқ бўлганида, мен бир неча дақиқага ушланиб қолардим ва ҳеч қандай ҳалокат бўлмас эди. Мен кейинроқ мудраб қолардимда ва ёқилғи ташувчи машина билан тўқнашмас эдим, чунки қарама-қарши келадиган транспорт атрофда бошқа йўқ эди. Менинг машинам йўл чеккасига чиқиб, қумга тушарди ва мен уйғониб кетардим. Ҳар бир ходиса тасаввур қилинмайдиган “канот қоқиши “орқали чақирилган ва фақат ҳамма жойда мавжуд бўла оладиган ва ҳамма нарсани кўра оладиган Яратувчи ҳар бир майда тўқнашувларни билади ва уларни бошқаришага қодир. Рим аскарлари бирданига Масихнинг кийими учун куръа ташлашига, қайси холатнинг занжири олиб келди? Лекин айнан шундай бўлди ва қадимги пайғамбарларнинг айтганлари ижобат бўлди.

Бунинг ҳаммаси, Римликларга мактуби 8:28оятидаги Худони севувчиларга ҳаммаси яхшиликга хизмат қиласи деганга, қандай қилиб мос тушади? Жуда оддийгина: Худода ёвузликни қандайдир қўринмайдиган, аммо биз учун яхшилик бўлиб хизмат қилишига кўпгина усуллари бор, бу ҳатто биз билмайдиган ернинг бир чеккасида бўлса ҳам майли. Бизга ёки бизнинг авлодларимизга бу яхшиликларни кўриш насиб этар, айнан шу ҳақда китобнинг иккинчи қисмида Кен Хем очиб беради. Лекин, агар бу содир бўлмаса нола қилишимиз яхши эмас, чунки Худо бари бир ҳамма нарсани, ҳатто бу разил дунёни яхшиликга айлантиришга ва фақат Унинг Ўзи бир қарашининг ўзида ҳамма нарсани қамрашга қодир. Муқаддас Китоб бизга ҳеч қачон олтин тоғлар ваъда қилмаган. Келинг дунёга Ибтидо Китобининг нуқтаи назаридан қараймиз, гуноҳга, лойга тушган бу дунё қийналиб азоб чекиб, нажот ҳақида сўраётганини охир оқибат англаб етамиз. Худо Каломи бизни Забур 22 санода айтилганидек, “зулмат водийсидан” халос қилмайди. Муқаддас Китоб бошқа нарса ҳакида гапиради, бошқа водийлар сингари шу водийда Худо биз билан бирга бўлади, тассали беради, кўркувдан халос қиласи (4оят). Масихнинг издошлари шуни биламизки, Исо Масихнинг хочдаги азобларига мувофиқ ноҳақли, дард ва азоб уқубатли бу дунё ўрнинга, янги дунё на ўлим, на азоб уқубат бўлмайдиган янги осмон ва янги ер яратилган. Муқаддас Китоб (айнан Ибтидо китоби 18:25) Иброҳимнинг оғзига ўйлантирадиган саволни солди: “бутун дунёнинг Ҳукмдори, ноҳақ иш тутармикан?” Самода ҳеч қандай ноҳақлик бўлмаслигига, мутлақ шак-шубҳа йўқ. Мана шунинг учун ҳар биримиз Довуднинг сўзларини қайтириб (Забур 22:6) бутун юрак билан шундай хитоб қилишимиз мумкин: “Умрим бўйи хайру иноят изимдан юрар!” Бизни касаллик, бахтсизлик, моддий қийинчиликлар четлаб ўтмайди, лекин бу ҳақиқий бебаҳоликга эгамиз: яъни, Худонинг марҳаматига ва меҳрига, У эса Унга ишонадигандарга Ўзининг тугалмас мухаббатини меҳр билан хадя киласи. Бу ҳақда Забурнинг охирги оятлари гапиради: “Бор кунларим

Худованднинг уйидаги ўтар”. Масихни ҳар қандай баҳтсизликдан асрайдиган “Суғуртавий майдон” деб воизлик қиласидиган воизхон жуда катта хато қиласиди. Худди шундай масиҳийларга ваъда қилинадиган соғлиқ, бойлик ва таррақиёт ҳақидаги ваъдалар ҳам катта хато. Бу каби хатоларни четлаб ўтиш учун келинг Павлуснинг Римликларга мактубининг 8:35-39 оядидаги сўзларига эърибор берайлик:

“Худонинг севгисидан бизни ким жудо қиласар экан: қайфуми, сиқилишми, қувғинми, очликми, яланғочликми, ҳавф-хатарми ёки қиличми? Мана Забурда ёзилганидек: “ Сен туфайли бизни ҳар куни ўлдирмокдалар, Қурбонлик қўйлари, деб хисоблайдилар “...аммо бизни Севганинг соясида буларнинг ҳаммаси устидан улкан ғалаба қозонамиз”.

Аҳамият беринг, бизга инсон ва халокатли ҳаётни ваъда қилишмайди, Йўқ! Бизга бошқа нарса ваъда қилинган, биз ҳар қандай қийинчиликларни ва азоб-уқубатларни енгиб чиқишимиз мумкин. Нимаики бўлмасин, бу фикр ҳам миллионлаб масиҳийлар учун энг катта тасалли бўлиши керак ва бизнинг абадий улушимиш ўзгармас. Ҳаворий Павлус давом эттиради:

“ Мен аминманки на ўлим ва на ҳаёт, на фаришталар ва на жинажиналар, на ҳозирги ва на келгуси ҳодисалар, на баландликлар ва на чуқурликлар ҳамда на яратилган бошқа мавжудот Раббимиз Исо Масих шахсидағи Худо севгисидан бизни жудо қилишга қодир эмас”

Омин.

2 – қисм

**Касаллик, азоб-уқубат ва ўлим –
бу разил дунёнинг “нормаси”**

Кен Хем

1-боб

Қаҳри қаттиқ оғат

Мендан ўн минг миль узоқдаги синглим, менга укамиз ҳақида гапириб берәётган эди: “Сен бирон марта, концлагердаги асирлар ҳақидағи күрсатувни қўрганмисан? - овоз қалтираб чиқарди – Хужжатли маълумотлар борку? Қийналган, ориқлаб кетган одамдарни? Робертнинг ахволи, қўриниши хозир худди шундай.” Бизнинг укамиз миясининг дегенеративли касаллигига учраган эди-ақли жоизликнинг бир тури.

Мен уни яна бир марта бўлса ҳам қўргим келяпди. У жудаям ёш! Қирга ҳам чиқмаган! Қандай қилиб у билан шу нарса бўлиши мумкин?...

Австралига учеб бориш йигирма соат – ўтмиш ҳақида эслаш ва келажак ҳақида фикр юритиш учун керагидан ортиқ вақт.

Менинг кутилмаган ташрифимдан бир неча соат ўтди ва биз онам билан касалхонага кириб келяпмиз ва менинг юрагим отилиб чиқгудек.

Мен Робертни бир неча ой қўрмадим ва шуни аниқ билардимки, қанчалик уни тасвирлашга ўринмай, мен бири бир бошимдан ўтадиганга тайёр бўла олмайман. Манзара жуда ранжитди. Хонада ўнтадан ошиқ касал бор ва қўпчилиги кексалар эди. Бир аёл тинмай хуштак чалар, бошқаси ҳам тинмай битта сўзни такрорлар, учинчиси вақт-вақти билан ингради, тўртинчиси бир оҳангда тебранарди. Кимdir қимириламай ўтириб, қотиб қолган назар билан телевизорга тикилиб турарди. Фақатгина бир киши менинг пайдо бўлганимни пайқади ва тушиниб бўлмайдиган алланималарни айтиб ғўдинлади. Юрагим майда-майда бўлганидай бўлди. Менинг қаршимдагилар кимнингдир хотинлари ёки эрлари ёки ота-оналари ёки ўғил-қизларидир, деган фикр ҳақида ўйлардим. Мен бошқа хоналарга назар солдим – айрим жойлардаги ётоқларда шу касалларнинг олдинги суратлари осилиб турарди. Одамнинг шунчалик ўзгаришига ишонгим келмасди.

Бу масиҳий шифохона эди. Касалларнинг қўпчилиги касал бўлишларидан олдин, бор кучлари билан Масиҳга хизмат қилишган. Улар диаконлар, якшанбалик мактабининг таълим берувчилари эдилар. Кўшни хонада, 78 ўшдаги эркақ, қобилиятли воизхон, қўпчиликни Масиҳга олиб келган ажойиб одам эди. Унинг атрофида оила аъзолари йиғилган: Алцийлар касали билан етти йил курашиб унинг кучини тамомлаган ва унинг умри бир неча соатли қолган холос.....

Кейин мен Робертни қўриб қолдим. У қимириламай ётар-қимирилаши жуда оғир на онамни, на катта акасини танимаётгани аниқ эди. Онам майнингина пешонасини силаб қўйди ва оғир ишга қўл урди-у ва тайёрлаб қўйган ичимликни ўғлига ичирмоқчи бўлди. Кун сайин Робертга ичимликни ютиш қийинлашиб борар эди. У учун пиширилган таомларни, маҳсус комбайнда майдалаб қошиқча ёки косачадан едириб қўйишарди.

Роберт ютиб, йўталиб ва бўғиларди. Онам юзини артиб енгил тортишини кутиб, кейинги қошиқни оғзига яқинлаштириб ичирар эди. Гоҳида кўз ёши юзи бўйлаб оқиб тушарди. Онам унга шунчалик меҳрибонлик ва сабрлик билан овқатлантирас, у билан шунчалик ширин-сухбат ва унга шунчалик ғамхўрдик қиласи, худди у ёш боладек.

Вақти-вақти билан гоҳи онам, гоҳида мен Робертнинг қўлидан ушлардик. Бир-икки бор у бизга боқарди, ўшандаги, унинг кузидаги таниган, олов чақнаб тургани кўринарди-лекин бирданига ўша олов сўнарди.

Унинг кичкина болалигини эсладим. Аниқ эсимда иккаламиз қандай қилиб ўйнаганимиз, ота-онамиз биз билан бирга тоғга чиқганимизда ёки иккаламиз чодир ясаганимизда жуда хурсанд бўлар эдик. Одам болалигида ўлим хақида ўйламайди. Ўсмирлик чоғимда бир-икки бор дафн маросимларда бўлганман, лекин бари-бир бу ҳодиса мен билан ёки яқинларим билан рўй бериши хақида фикр миямга келмас эди. Ёшим улгайган сари, охирги манзилга қадрдон бўлган кимсаларимни кузатишинга тўғри келар эди ва меҳрибонларим билан видолашуви ва ўлими мавзуси матонат билан эшигимни қоқарди. Бу билан мен отам ўлганида, биринчи марта тўқнаш келганман. Энди бўлса мендан кичик бўлган укамни ўлишини кўряпман.

Нима учун меҳрибон ва қодир Худо, уни жуда қаттиқ севган ва содиқ бўлиб хизмат қилган киши равнақ топаётган пайтда даҳшатли касалга дучор бўлишига йўл қўйибди-бу касаллик, инсон қиёфасидан маҳрум қилаётган, онгини ва мушакларнинг фаоллигини йўқ қилаётган эди-ку? Ва у оиланинг кўзи олдида сўниб борар, бизнинг қўлимидан ҳеч нарса келмас эди.

“У жудаям ажойиб чўпон эди, у Худо каломида мустаҳкам турар, хуш хабарни воизлик қиласи, Худо хақиқатларини биронта сўзи бузилмаслиги учун ҳимоя қиласи-дерди онам, у билан шундай бўлишига нима учун Худо йўл қўйганини ҳеч тушинаолмайман!”

Бу фикирлар ва бу сўзлар менинг ханузгача ёдимда жаранглайди. АҚШ дан Австралияга самолётда учиб кетаётганимда ҳам, бу сўзлар жарангларди, яқин орада укамни охирги марта кўрсам керак деб ўйлардим...

2-боб

Фалокат билан юзма-юз.

Мен Робертни яхши кўрардим. Иккаламизда умумий томонимиз бор эди – иккаламиз Масиҳга хизмат қиласардик ва Худо Каломини воизлик қиласарик. Гоҳида иккаламиз, Худо таълимоти ҳақидаги саволларни телефон орқали муҳокама қиласардик. Лекин шундай пайт келди, Роберт билан суҳбатдан кейин ҳар доим жуда жиддий асаблашадиган бўлганимни хотиним ҳам пайқайдиган бўлди, “У билан нима бўлаётганини тушинмаяпман, - кўпинча дўнғиллардим – у билан гаплашиш қийинлашиб боряпди!”

Вақт борар ва оила аъзоларим бирин кетин менга “Чўпонликнинг оғир меҳнати, Робертни жуда толиқтириб қўйяпди,” деб айтишадиган бўлишди. Кўпчилик унинг хулқида ўзгаришлар борлигини пайқашарди. Бир куни менга яқин дўстим қўнғироқ қилиб, ҳайрат билан шундай воқеани айтиб берди. У, Роберт воизлик қиласадиган жамоатдан бир соатли йўл оралиғида яшаса ҳам, айнан шу жамоатга келарди, чунки бу жамоатда чўпон каломий таълимотни оятма–оят таҳлил қилиб берарди. Ўша куни дўстимнига қариндошлари меҳмонга келишибди ва у уларни жамоатга таклиф қилибди. Лекин ваъз ўша куни мазмунсиз, мантиқсиз, қовушмаган бўлиб чиқибди. Бундан кейин сал ўтмай мен Робертга қўнғироқ қилдим ва у менга жамоатдан аъзолар кетаётганини айтди. Биринчи битта оила, кейин бошқаси, кейин учинчиси.... Нима бўлаётганини тушина олмасдим. Робертнинг танишлари, у жудаям асабийлашадиган бўлиб қолаётганлиги ҳақида айтишарди. Аста – секин яқинлар ва дўстлар Робертни ором олиши учун шу орқали қучга тўлиши учун таътилга чиқишига кўндиришди. Қандайдир жиддийлик бўлаётганини тушинардик, лекин ҳеч қайси биримиз узоқ навбатдаги ташхислар орқали бир неча ойдан кейин, билишимиз керак бўлганга тайёр эмас эдик. Шуниси аниқ бўлди, Робертга энди севимли ишини, яъни Худо Каломини воизлик қилиш, ман қилиниши, кутиларди. Қирқ ёшли Робертга даҳшатли ташхис қўйиши: миянинг дегенратив касаллиги, ер юзида бу касалликга даво йўқ...

Унинг хотини Брэнда қўнғироқ қилган кун эсимда, ҳаммамиз ташхис натижалари ижобий чиқишига умид қиласардик. Ҳамма гап толиқишида, Роберт дам олса, ҳаммаси яхши бўлиб кетади деб умид қиласардик. Лекин натижалар салбий чиқди. Мия функцияси тобора ўсиб боришин йўқолишини келтириб чиқадиган ғалати касал Робертни мағлуб қилди. Нима дейишни билмас эдим. Онгим худди тун зимистонга тушиб қолгандек эди. Бу қандай кўргилик!? Фақат Роберт эмас!!! Нахотки Худо, Унинг Каломини воизлик қилиш ва ўрганиш учун ўзини қурбон қилган киши билан шундай фалокат бўлишига йўл қўйиб беради? Умуман олганда, Роберт эндиғина хизматни бошлаган эдику, эндиғина ёши ва кучи равнақ топаётганида у билан шу иш содир бўлиши керакмиди? Бизнинг кунимизда, Худо Каломининг обрўсини туширадаган ва Унинг гуноҳсизлигига шубҳа тутғирадаган масиҳий

бошлиқлар анчагина, менинг укам эса, ҳеч қандай ён беришга бормас ва доимо муросасиз Худо ҳақиқатини ҳимоя қиласынан. Нима учун Худо, айнан у билан шундай фалокат содир бўлишига йўл кўйиб берди? Унингadolata қаерда? Унинг қудрати қаерда? Шуни тан олишим керак, инсоний нуқтаи назардан бўлиб ўтган воқеа менга ноъмақул бўлиб кўринарди. Бир умрга ёдимга муҳрланиб қолган ўша онгни эсласам, доимо юрагим сиқилади, бир куни мен Робертни ўзим билан супермаркетга олиб борганман. Ўша пайтда ўша касаллик укамни бошқаарди. У гапирмасди ва расталардан ҳар ҳил нарсаларни олишга ўринарди. Буни кўриш мен учун оғир эди! Доимо баланд маънавий негизлар билан фарқ қилаётган инсон, бирданига ўзини шундай тутардики, у учун кечирим сўрашга тўғри келарди. Лекин менинг кечиримларим унинг хотини ва болалари бошдан кечирганлари олдида, ҳеч нарса эмас. Оила бошлиғи, отасини кун сайин таниб бўлмайдиган даражада ўзгараётганини кўриб туриб, улар нимани ҳис қилишарди? Фақатгина бундай кўрқинчили синовдан ўтган, уларнинг ҳис қилаётганини тасаввур қилиши мумкин.

Бу воқеани, ўз ваъзида Робертнинг гапирганлари билан қандай қилиб келиштиrsa бўлади, Худо биз ҳақимизда қайғуриши ҳақида, севиши ва Унинг севгиси чексизлиги ҳақида?

Супермаркет қахвахонасида биз Роберт билан таъмадди қилишга ўтириджик. У ўзининг севимли овқатини ерди, гўштли австралия пироги ва нўхотли пюре. Бирданига у ёнимиздан ўтиб кетаётган мусулмонлар кийимидағи кимсаларни кўриб қолди. Роберт ўрнидан ирғиб туриб, уларниинг ёнига яқинлашди. “Ундей эмас, ундей эмас!”—деб кўзларига қараб бақирад эди. Мен кўз ёшимни зўрға тутиб, қотиб қолгандим. Мусулмонлар Робертга ҳайрон қолиб қарашарди, у эса: “Ундей эмас, ундей эмас”-деб қайтарар эди. Роберт аллақачон мулоқот қилиш қобилятини умуман йўқотган, лекин у мусулмонларга Худо ва нажот ҳақидаги ҳақиқатни етказиш кераклигини ҳис қиласынан. Лекин у фақатгина шу иккита сўзни: “Ундей эмас, ундей эмас” айта оларди холос. Мен укамнинг олдига яқинлашиб юракдаги оғриқ билан столимиз олдига қайтардим. “Раббим,-деб шивирладим, мен тушина олмаяпман. У Сен ҳақингда айтиб бермоқчи нима учун Сен унга бу ишни қилишга имкон бермаяпсан? Нима учун Сен бунга йўл қўйдинг? Бу беъмани-ку, мазмунсиз!”

Мен умидсизлик билан Робертга қараб ва бирданига у банкда менежер бўлиб ишлагани, ёдимга тушди. Робертга омад кулиб бокар ва хизматдаги зинада баландга кўтарилиб бораарди. Унда баланд маошли ва кўп имтиёzlари бор ажойиб иши бор эди. Лекин бари-бир Роберт менга кўп марта, унинг ҳақиқий вазифаси воизлик деб, таъкидларди. Худди отамиздек, у Худо Каломини севар ва уни бузишаётгандарини кўрганда, қайғуради.

Роберт воизлики маҳаллий жамоат бошида оддий қатнашувчи бўлиб, бошлиди. Уйда у машхур масиҳийлардан, Мартин Ллойд-Жонс⁷ ва Чарлз Хаддон Спердженларнинг⁸ ваъзларини қайта-қайта ўқирди.

Роберт ҳар куни колледжга бориб келишга бир неча соат вақт ажратарди. У ерга у етиб бориш учун ҳар хил йўл ҳаракатидан фойдаланарди, машина, автобус, электричка...

Поезда ўтириб кетаётганида Роберт вақтини зое кетқазмас эди, у шуғулланарди, тез орада улар Бренда билан банкда ишлаган пайтида йифиб қўйган пулларини ишлатиб бўлишганди. Олдин улар бизга ёрдам бергандек, энди биз хотиним билан уларга ёрдам берардик.

Роберт бор кучи билан эрта-ю кеч ўқирди. У энг ажойиб талаба эди ва кейинроқ шу маълум бўлдики у Худо каломининг қобилятли ваъзхони бўлиб чиқди. Ўқишини тугатган кунида биз Спердженинг ваъзлари тўпламини ҳадя қилдик. Колледжни битириб, Роберт кейинроқ нима билан шуғиллансан экан деб, мендан маслаҳат сўради. Уни яхши эшитадиган жамоатни топмоқчи эди. У Масих ҳақида мусулмонларга ва талabalага етказишга интиларди. Робертнинг бу истаги, қанчалик талабга олаётганини, дойим эслайман. У ҳар бир юракга таъсир ўтказишни хоҳларди! Бир қанча таклифларни кўриб чиқиб, Роберт Австралиядаги Олтин қирғоғидаги жамоатда тўхтади. Аниқ ёдимда, бу жамоатнинг бош диакони олдига, меҳмонга боришга мени узи билан таклиф қилди. Ҳизмат жойида биринчи марта бўлганда, Роберт хурсанд бўлди, чунки жамоатнинг сал нарироғида катта университет жойлашган эди! Роберт дарҳол талabalар билан ишлаш дастурларини тузга бошлиди. Имонли бўлса кўп одам Масих ҳақидаги хабарни эшитишларини хоҳларди ва бу кичкина жамоада катта келажак бор деб, унга туюларди.

Роберт хизматда бутун жон-жаҳти билан киришди, шу билан бирга у ғайрат билан ўқирди. У Худо Каломини оятма оят ўрганиб ва шу замонавий дунёга, уларни ишлатарди. Робертда яна битта қобилят бор эди, у фортопъянони жуда ажойиб чаларди. Мадҳларни чалиб бўлиб, у Худо Каломини воизлик қиларди. Бренда бутун юраги билан якшанбалик люктибига ва бошқа жамоат дастурига киришарди. Жамоат ўсиб борарди

⁷ Доктор Мартин Ллойд-Жонс (1898-1981). Воизхон, собиқ шифокор, 1938 йилда Лондондаги Вестминстер черковида Г.Кембелл Марганинг ҳамкаси ва издоши бўлди. 1943 йилда Морган оламдан кўз юмгандан кейин, Ллойд-Жонс Вестминстер черковида чўпон бўлди ва бу хизматда у 1968 йилгача турди. Ллойд-Жонсни урушдан кейинги асирдаги жуда яхши войизхон деб аташарди. 1981 йил феврвль ойининг охирида, унинг хаёт йўли якунига етганини хис қилиб, у яқинларига: “Шифо топишим учун, ибодат қилманглар, мени шуҳратликдан қолдирманглар” деди ва якшанба 1981 йил 1 март куни доктор Ллойд-Жонс Осмон шоҳлилигига кирди.

⁸ Чарлз Хаддон Сперджен (1834-1892). Машхур инглиз, баптист войизхони 20 ёшида Нью-Паркетирдаги лондон жамоатига чўпон бўлди(олдин бу жамоат нозири Жон Гилл бўлган), бу эса 1861 йилда эндиғина қуриб битқазилган пойтахтли уйга кўчиб келганди. Сперджен кўпинча ўн минг одам олдида воизлик қиларди (бу эса микрофон асрига анча мунча вақт эди). Уни “ваъзхоналарнинг шохи” деб аташарли. Унинг воизлар тўплами бу 63-жилддаги 3544 ваъзлар. Унинг ҳар кунги “Эрталаб ва кечкурун” ибодатларини сиз “Ибитидонинг жавоблари” сайтида топишингиз мумкин: www.AnswersinGenesis.org/Deviations/ devotions.asp.

Олтин қирғоқга келиб дам олувчи одамлар, Худо Каломини кандай тұсқынларсиз ўргатаётган воизхон ҳақида әшитарди.

Улар жамоатта келишар ва ўзлари билан бошқаларни ҳам олиб келишарди. Робертнинг жамоати меҳмондүстлик билан биз хотиним билан ҳар йили Австралияга бирга олиб келадиган, америкалиқ туристларни, кутиб олишарди. Робертнинг илтимоси билан мен ваъз ўқирдим, кейин жамоат меҳмонларни тушликга таклиф қиласарди. Жуда қаттиқ хотиралар....

Лекин айнан шунда, Роертнинг хизмати жуда яхши хосил олиб келаётганида, кўп йил мобайнида хис қилган ўша чақирав аниқ бўлганида ва ўзини қурбон қилаётганида “қон, тер ва кўз ёшлардан” кейин, худди Худо уни марҳаматлар билан ёғдираётганида ҳаммаси барбод бўла бошлади.

Онам ҳаяжон билан қайтарарди: “Мен биламан, Худо Ҳукумрон. Бу дунёда қарғаш борлигини ҳам биламан. Мен ҳаммасини тушинаман. Лекин бари-бир нима учун бу, айнан шу ўғлим билан содир бўлаётганини тушинмаяпман – бу маъносиз бўлиб қўринияпди у жуда оғир меҳнат қилди ва жуда яхши воизлик қиласарди-ку. Нима учун?”

Биз онам билан телефон орқали тез-тез гаплашамиз ва бир куни алам билан шундай деди: “Бу адолатдан эмас. Ер юзида Худо Каломини бузайтганлар қанча ва унга Робертдек одам билан содир бўлиши керак?”

Ҳа, шуни тан олишим керак-ки, инсоний нуқтайи назардан, бу адолатдан эмас бўлиб, қўринарди. Мен ойимга Худо хокимлиги ҳақида оятларни эслатишм мумкин, лекин буларни унинг ўзи ҳам биларди. Биз ҳозирги пайтда “ҳозир ва бу ерда” агар Муқаддас Китобда тасвирланган севувчи Худога ишонсанг, қийин бўларкан. Агар Роберт автоҳалокатда ҳалок бўлганида ёки айтайлик, рак билан бетоб бўланида, уни таниб билганлар учун катта зарба бўларди ва балки қўпчилик аламидан шу каби саволлар беришарди. Лекин бундай Худонинг содик кули Роберт инкишоф топаётган пайтда онгини ўқотиб ва аста-секин ўлишга мажбур эди, бу эса бизга жуда оғир бўлиб, қўринарди. Уни хотини бева, ўғил болаларни жим қилиш ҳолати кутиб турарди, айниқса ўғил болалар балоғат ёшига етаётганида, уларга жуда ҳам ота керак бўлади! У Худонинг гапириш, инъомидан маҳрум бўлаётган ва охиста ўлаётган эди, оиласи ва дўстлари бу ахволни кўриб тўриб ҳеч нарса билан ёрдам бераолмаслигини кўриб туриб ич-ичидан қийналар эди, улар шахсий кучсизлиги ва жавобсиз саволари билан азобланишар эди. Бир куни, Робертга ҳали унча ёмон бўлмаган пайтда, мен Австралияга келиб ва уни Брисбендан ғарбдаги қишлоқга, сайирга олиб бордим. Роберт кўп гапира олмасди, сўзлари равон эмас ва мазмунсиз бўлиб қўринарди. Лекин у, ўзининг ваъзларига бўлган муҳаббати ҳақида, мен билан гаплашишга уринарди. У худди: “Ибтидодан ўн тўртта ва Римликлардан ўнта суз...” га ўхшаш гапларни айтарди. Муқаддас Китобдаги бу китоблардан нечта ваъз ўқиганини гапириб бергиси келаётганини, тушинардим. Роберт ундан бошқа нарсани олмас эди. Унинг юзи довдарашибиган ва ёмонлашибиган бўлди. У бор кучи билан ўз фикрини баён қилмоқчи бўларди, аммо уддасидан чиқа

олмасди. Қачонлардир Худо Каломи билан тұлыб тошган ақли, уни тарк этарди. Бунга қараң жуда оғир.

Бетоб бошланишидан олдин у фортопъянони чала оларди. Биз ундан илтмос қилардик ва у юзидағи катта таббасум билан Худо унга берган үша истедод билан чаларди. Лекин кейинроқ уни бу истедод ҳам тарк этди. У кам ва борган сари ёмон чалар, куйдан фақатгина парчалар жараптарды, кейинроқ эса мусиқали истедод уни бутунлай тарк этди. Биз уни жамоатга олиб борганимизни ҳеч ҳам унитмайман. Үша пайда у оғир касал әди, бизни билишимизча, атрофида нима содир бўлаётганини тушинмас әди. Балки у ўқиши биларди, (лекин ўқиганини тушинишини биз билмас эдик) чунки у, кўпинча севимли китобларини, биринчи навбатда, Муқаддас Китобни очар бетларини ва рақлаб ўқиётгани кўриниб турарди. Якшанбалик хизматида, Худога мадхия куйлашга ўрнимиздан турдик. Роберт ҳам ўрнидан туриб, ҳамма билан бирга сўзларни айтиб куйларди. У қўшиқга бутун жонини бериб куйларди, онам эса унга, юрагидаги дард билан қарап ва кўз ёши бўйлаб оқарди. Хизмат тугаганида, Роберт ўзи билан нима содир бўлаётганини тушинмасди ва хато нима эканлигини эслай олмасди.

Нима учун?! Бренда ва уларнинг ўғиллари Жошуа ва Жеффрига қандай оғир. Чунки улар, Роберт ўзини Худога ва Унинг Каломини севишга бағишлиганини, билишарди. Уни ўлаётганин “одддий” ўлим билан эмас, балки секин-астали, қийноқли, уни инсоний қиёфадан маҳрум қилаётганини кўришаётганида, улар нимани бошдан кечираётган экан? Роберт Худо инъомларидан биринчи бўлиб, гапириш инъоми, кейин мусиқий истедодидан ва охир-оқибат фикр юритиш қобилиятидан маҳрум бўлаётганида, оила аъзоси нимани ҳис қилишган экан? Нима учун?!
Бу саволларга мен қандай қилиб жавоб беришим мумкин? Бредага, Жошуа ва Жеффрига нима дейишим мумкин? Мен масиҳийман, Худо Каломига ишонаман, Уни севаман ва бутун дунёда воизлик қиламан. Мен нажот ҳақидаги хабарни етказаман ва одамларга севувчи, бизни яратган Худо ҳақида гапираман, лекин буларнинг ҳаммасини укам билан содир булган фалокат билан қандай қилиб яратиришим мумкин? Мен оиласида тўнғич фарзанд бўлганлигим учун онамга, хотинимга, болаларимга, укаларим ва сингилларимга, жиянларимга ва келинимга нима дейишим мумкин? Масиҳий оиласининг бошига тушган бундай фалокатни, имонсизлар кўриб, нима ўйлашлари мумкин? Биз бундай қийинчиликни бошдан кечириб туриб, имонсизларга Муқаддас Китобнинг Худоси ишонишлари учун қандай гап айтишимиз мумкин? Бу саволларга жавоб бормикан? Укамнинг бошига тушган фалокатни ва ҳаётимни бағишлиган масиҳийликни қандай қилиб солиширишим мумкин? Агар Робертининг ўзи бўлиб ўтаётган ходисани тушина олганида, нима дерди? Агар ўзи тушиниб ололганида, Муқаддас Китоб ҳақида ва Худо ҳақида, нима дерди? Содик қолган ва воизлик қилган Худо каломидан воз кечиравмидим? У Худога нима дерди?

Бу саволлар менга ва бутун оиласи тинчлик бермасди. Оддий ва аниқ жавоблар мавжуд эмас, лекин мен масиҳий бўла туриб, бари бир жавоб

қидирияпман ва менимча бу воқеа қанчалик адолатли бўлмаса ҳам, қанчалик қийин бўлса ҳам ва бунга кўнишиш қанчалик қийин бўлса ҳам бу саволларга нур ёритса бўлади. Чунки Роберт ишонган Худо ҳақиқатдан ҳам мавжуд ва агар Унинг ваҳийларда айтилганидек, Унинг борлиги аниқ бўлса демак, инсон даражасида адолатсиз бўлиб қўринган нарсани, Адолатли ва Муқаддас Яратувчи билан яраштирадиган бирон бир усул бўлиши керак. Акс ҳолда ҳаммаси маъзмунсиз бўларди!!!

3-боб

Дард, ният ва мақсад.

1995 йилнинг 9 июнида мен Индианаполисдаги меҳмонхонада дам олиб ётардим. Телефон жириングлади. Бу Роберт эди. У Австралиядаги Брисбенеда жойлашган касалхонада отамиз халок бўлганлиги ҳақида айтиш учун кўнғироқ қилаётган экан. Мен бу хабарни кутаётган эдим. Охирги пайтларда биз Роберт билан кўп марта гаплашгандик. Бир кун олдин мен отам билан гаплашишга мувофақ бўлгандим, отам мен билан қўл телефон орқали гаплашганди. Мен оиласам билан анча йилдан бери Америкада яшардик. Отам билан кўп марта, агар у Австралияда эса ва мен жуда узоқда бўлганлигим учун нима қилишим кераклиги ҳақида, гаплашардик. Отам менга ўзи севган Худо Каломини воиззик қилишни тўхтатмаслигим ҳақида, айтарди. Унинг сўзлари ҳали ҳам ёдимда: “Мен ўлганимдан кейин, у ердан бу ерга учиб келишингдан фойда йўқ. Мен бу ерда аллақачон бўлмайман. Сен ўз вазифангни, лекция ва ваъзларни ўқишидаги вазифангни бажаришинг керак бу эса, Австралияга келишдан муҳимроқ. Мен сенга Худо Каломини севишга, унга ишонишга ўргатганман ва сенинг биринчи ишинг, уни воизлашдир.”

Мен бу ноҳуш хабарни эшитганимдан кейин гўшакни қўйиб қўйдим, лекин у яна жириングлади. Бу масиҳий радиосининг ходими экан. У мендан бўлиб ўтиши керак бўлган креационизм мавзусидаги семинар ҳақида, интервью олмоқчи экан. Мен унинг саволларига жавоб бердим, кейин жамоа марказига жўнадим, у ерда мени катта омма кутиб турарди. Бу ишни қилишга менинг ғайратим етди, чунки мен ердаги отамга ва Осмондаги Отамга панд бермоқчи, эмасдим. Кўз ёшларимни ютиб, ибодат қилдим, Худодан куч беришини ва Ибтидо Китобидан бошлаб, Муқаддас Китобнинг ҳамма китоблари, яъни Худо Каломи гуноҳсизлигига ишониш муҳимлиги ҳақидаги ваъзимни ўқиш учун онгимни тайёрлишини сўрадим. Бир мунча вақт ўтганидан кейин Роберт менга, отамиз билан сухбат жуда ажойиб ўтганлиги тўғрисида, айтиб берди. Отам шифохонада ётганида, унинг олдида ўтирган Роберт, отамдан сўради: “Дада, нима учун сиз доим, Худо Каломини севгансиз? Каломда мустаҳкам туришингизга нима сабаб бўлган?”

Дадамиз ҳақиқатдан ҳам Муқаддас Китобни севганига, ҳеч қандай шубҳа йўқ. Унинг, севимли креслосида, кўз ойнаги юзида, қўлида қалам ва белгилар билан тўла Муқаддас Китоб тиззасида олиб ўтиргани, хозир ҳам кўз олдимда. Улар мактаб ўқитувчisi ва директори эдилар. Отам Квенслен штатидаги кўпгина шаҳарларида ишлаганлар ва ҳар жойда, улар онам иккаловлари якшанбалик мактабларини очишар ва Муваддас Китоб дарсларини ўтказишар эдилар. Уйларида миссионарларни меҳмон қилишар, болалар ва катталар учун хуш хабарлаш дастурларига модддий кўмак беришардилар. Айнан шундай дастурларнинг бирида, Квенсленд штатидаги Иннисфейлда, мен Исо Масиҳ номи учун миссионер бўлиб хизмат қилишга ваъда берганман.

Отамнинг фарқли томони шунда эдики, Муқаддас Китобнинг ҳақиқатларини бузиб кўрсатадиган таълимларга жаҳли чиқарди ва бу таълимларни дунёвий таълимотларга тенглаштиради. У ҳар доим, ўз имонида, қувгин ва келишмовчиликларга қарамай, мустаҳкам турарди. Мен аниқ эслайман, бир қуни биз жамоатда бўлганимизда, чўпон, бир болакайда бешта нон ва иккита балиқ борлиги ҳақида ва булар билан беш мингта киши овқатлантирилгалиги ҳақида гапирди, бу ерда ҳеч қандай мўжиза бўлмаган, факатгина бу болакай ўзининг овқатни яқини билан баҳам кўрди холос ва шу иши орқали бошқаларга намуна кўрсатган холос, деб ваъз ўқиди. Шунда отамнинг жаҳли чиқиб кетди. Хизмат тугаганидан кейин, отам оиласи билан бирга чўпоннинг олдига яқинлашди ва қўлидаги Муқаддас Китоб билан унга, бу ерда мўжиза содир бошлаганлигини исботлай бошлади! Бу ҳолат кечагидек кўз олдимда, отам: “Ёзув шундай дейди!” деб воизлик қилипди ва бу эпизоднинг асл моҳиятини тушинтиряпди.

Айнан шундай рух бизнинг оиламиизда бошчилик қилган ва албатта бу бизни четлаб ўтмаган. Ўйлайманки, Роберт Худо Каломини севиши ва Хуш Хабарни одамларга тарқатишга интилишининг асосий сабаби, худди шу нарса бўлса керак. Роберт умуман олганда, отамнинг ўзи эди. Гап Муқаддас Ёзув ҳақида борганда, у ҳам ҳеч қандай баҳсларга бормас ва натижалардан кўрқмай, имонида мустаҳкам турарди. Мен ҳеч сўрашга ботина олмаган нарса ҳақида, Роберт отамдан сўрай олган. Жавобни эшитишга ошиқиб, менинг юрагим тўхтаб қолай деди. Чунки бу жавоб, мен учун жуда муҳим эди. Отам шундай жавоб бердилар деди Роберт, дадам ўн олти ёнда бўлганида, бизнинг бувамиз ўлган экан. Отасидан ҳам эрта қолган эканлар. Шунда дадам Осмондаги Отага мурожаат қилишни бошлаган эканлар ва Унинг Каломини қайта-қайта ўқийдиган бўлибдилар.

Мен буларни эшитиб, томоғимга бир нарса тиқилди. Ҳа, бу ҳақиқат эди. Дадам ҳар доим Муқаддас Китобни ўқирди. У Худо Каломини жуда яхши кўрарди. Охирги пайтларди буларнинг ҳаммасини жуда кўп ўйлайдиган бўлдим, айниқса Роберт ҳақида ўйлаганимда. Бирданига мен аниқ равшан бир нарсани тушиндим, бу эса менга қайғумдаги энг катта юпанч бўлди. Менинг бувам, отамнинг отаси ўлганида, яқинлари албатта жуда ҳам қайғуришган.

Кўпчилик балки, бу адолатдан эмас, болакай ҳали ёш, энди отасиз қолди ёки Унга Муқаддас меҳрибон ва одил деб Унга ишонишни давом эттираётган масиҳийларга ҳам, жаҳли чиқғандир. Лекин кўп йил ўтгандан сўнг, ортига назар солиб туриб, биз ўша пайтда ҳеч кимнинг ҳаёлига келмаган манзарани кўрамиз!!! Қайғу, отамни Осмондаги Отага мурожат қилишга, туртки бўлди ва бунинг натижасида Художўй оила дунёга келди ва бу оила Худо каломини гуноҳсиз эканлигини қатъий таъкитлашади. Роберт воизхон бўлди. Мен бутун дунёда ҳаракат қиладиган бўлим миссияни асосчиси бўлдим. Оиланинг бошқа аъзолари ҳам бошқа масиҳий ҳизматларни олиб боришади. Бу фикр мен учун Муқаддас Ёзувдаги оят янги маъно бўлиб очилди, бу оятни кўпчилик бошига қайғу келганида эслашади: “Менинг

фикирларим-сизларнинг фикрингиздай эмас, сизларнинг йўлларингиз Менинг йўлларимдай эмас деб айтади Раббий” (Ишайё Пайғамбарнинг китоби 55:8).

Ким ўйлабди дейсиз, олтмиш йил олдин содир бўлган қайғу, ажойиб ниятга олиб келишини, айнан миллионлаб одамлар Худо сўзининг ҳақиқатини эшитади ва менинг укам бу ишда охирги ролни ўйнамайди, деб? Мен аниқ биламан, агар менинг отам ва онам Худо Каломида шундай мустаҳкам туришмаганида эди, мен бутун дунёвий миссия “ибтидонинг Жавобларини “асосламасдим, бу миссия ҳар куни ўнлаб ва юзминглаб одамларга хизмат қиласди. Мана шундай фикрлар ўшанда миямдан ўтарди. Лекин менинг ҳақлигимни тастиқлайдиган мисоллар Муқаддас Ёзувда борми? Албатта! Бу Эстер исимли аёл ҳақидаги ишончли, тарихий ҳикоя. Муқаддас Китобдаги Эстер китобидан биз шоҳ Артаксеркс, хотинининг муомаласидан кўнгли тўлмай ва янги маликани қидиришга киришади охир оқибат танлов ёш, чиройли Эстерга тушади. Бошида Артаксеркс Эстер-яхудийлигини билмас эди, лекин бу ажойиб яхудийлар тариҳининг эпизодини ўқиб туриб, шунисини аниқлаймизки, айнан Эстер яхудийлар халқини умумий озодликдан асрайди.

Мана Эстер ҳақида Муқаддас Китоб нимани айтиб беради:

“Шушан қалъасида бир яхудий яшарди. Унинг исми Ёвир ўғли Мардоҳей бўлиб, Бенямин қабиласидан эди. Ёвир, Шимах ва Киш наслига бориб тақаларди. Бобил шоҳи Навуходнасор Яхудо шоҳи Ёҳайихинни асир қилиб олиб келганда, Мардоҳей ҳам Қуддусдан келтирилган эди. Ота—онасидан етим қолган Ҳадассани Мардоҳей асраб олиб тарбия қилди. Ҳадасса Мардоҳейнинг жияни эди. Унинг бошқа исми Эстер бўлиб, келишган, гўзал қиз эди” (Эстер китоби 2:5-7).

Эстернинг ота—онаси нимадан ўлганлаги ҳақида, бизга ҳеч нарса айтилмаган. Балки улар, қандайдир оғир касалдан ўлгандирлар, балки уларни босқинчилар ўлдиришгандир. Балки, яқинлар ва қўшинлари қайғудан нима учун Худо ва шу чиройли, ёш қиз билан шундай баҳтсизлик бўлишига йўл қўйиб берди, деб сўрашгандир.

Лекин одамларга олдиндан билиш қобиляти берилмаган. Худо шу пайтда эса, инсон онгига, тушинчасига яқин бўла олмайдиган режани аниқлаб қўяди. Худо Эстерни, яхудий халқини асрашда, курол сифатида ишлатди.

Эстер малика бўлганидан сўнг, ёвуз киши Аман ҳамма ибронийларни нобуд қилмоқчи эди. Шоҳнинг ёнига яқинлашиш ҳақида фақатгина Эстер эга эди ва у ўз халқини асраш илтимоси билан шоҳнинг олдига келди. Лекин Муқаддас Китоб бизга айтишича, ўша жойларнинг қоидаси бўйича, агар жасурли илтимос шоҳнинг фазабини чиқарса, Эстер ўлимга лойиқ бўларди.

Шаҳар майдонидаги одамлар ўз қисмати ҳақида эшишишганида нолиб ийғлашарди. Эстер Гафах исмли ҳарам оғани юбориб, нима содир бўлаётганини билмоқчи бўлди. Қайтиб келгач, Мардоҳей айтганларини етказди. «Шоҳ саройида ҳамма хизмат қилаётганлар ва шоҳнинг қўли остидаги вилоятлар ҳалқи шуни биладиларки, кимки ички ҳовлига — шоҳ ҳузурига чақирилмасдан кирса, эркакми, аёлми, барибир, ҳукм битта — уни ўлим кутади. Шоҳ салтанатнинг олтин ҳассасини кимга томон узатсагина, ўша тирик қолади. Лекин ўттиз кундан буён шоҳ мени чақиргани йўқ» (Эстер китоби 4:11). Қилиши керак бўлган ишни, Эстер ҳеч ҳам қилгиси келмас эди. Лекин унинг сўzlари Мардоҳега етказилганидан кейин, Мардаҳей унга шундай деди:

“Саройда яшаганим учун яхудийлардан ёлғиз ўзим омон қоламан деб ўйламагин. Агар шу дамларда сен сукут сақласанг, яхудийларга бошқа жойдан нажот қелади, улар озод бўладилар. Сен ва отанг хонадони эса ҳалок бўласизлар. Ким билсин, балки шунаقا кунлар учун сен маликалик мартабасига эришгандирсан.” (Эстер китоби 4:13-14).

Мардаҳей, Эстер ернинг ўлчовлари билан жуда баландга кутарилганини тушинибгина қолмай балки Эстерни, унинг ҳаётидаги Худонинг режасини ўйлашга, бўлиб ўтаётган ҳолатни илоҳий ўлчовлар билан ҳукм қилишга чақирди. Худо томонидан унга тайёрлаб қўйилган миссиясини бажариши учун, унинг малика бўлиши учун бошига шунча ташвишлар бекорга тушмагандир, балки? Эстер, болалиги ҳақида ва у билан нима содир бўлгани ҳақида ўйлагандир деб ўйлайман. Худонинг мўъжизаси рўёбга чиқди: Эстернинг ишончи ўз ҳалқини сақлаб қолишга ёрдам берди.

Лекин бу ҳали ҳаммаси эмас. Эстер тарихига, бир қарашда ҳеч қандай алоқаси йўқ Мардоҳей ҳаётидаги воқеани эслаб кўрамиз. «Шу кеча шоҳнинг уйқуси қочди. Шоҳ: Кундалик хотиралар китобини олиб келинглар! — деб буюрди. Китобни унга ўқиб беришди. Хотира китобидаги шоҳ Аҳашверашнинг* дарвозабонлари Бихтан ва Тараш шоҳнинг жонига қасд қилишни режалаштирганлари, буни Мардоҳей билиб қолиб шоҳга етказгани тўғрисида ёзилган воқеага етиб келишди» (Эстер китоби 6:1-2). Тасодиф бўлиб кўринар, лекин бу айнан шу пайтда, Аман айёрлик билан шоҳни яхудийларни нобуд қилишга ундаётган пайтда содир бўлди. Шоҳга ҳақиқат аён бўлганда, Аманинг ўзи ўлимга маҳкум бўлди!

Мен қўпинча ўйланаман, яхудийлар омон қолганида, Мардоҳей бошидан қандай фикрлар ўтди экан. Мен аминманки, у тарбиялаган Эстер ҳаёти устида ўйланган. Балки у кулимсираб, одамлар учун ақл бовар қилмайдиган фалокат, буюк нажотли режага айлаганини Мардоҳей ҳам, Эстер ҳам, икки кишининг ўлими (Эстернинг ота-онаси) охир оқибат бутун бир ҳалқнинг омон қолишига олиб келганлигини, тушинишарди.

Бундан ташқари Эстернинг ҳаёти ва иши ёзилган бўлиб, Худо Каломининг бир қисми бўлди. Эстер Китоби миллион ва миллиард ўқувчиларнинг ҳаётини ва юрагини ўзгартирган. Лекин қўпчиликга шу ўй бошга келганмикан, бутун бир халқнинг ажойиб нажотли режаси остида, инсоний нуқтани назаридан даҳшатли ва ноҳақли бўлиб қўринадиган воқеа ётиши?

Менинг фикримча бу отамиз ўлим тўшагида укам Робертга айтганига, аниқ ўхшаб кетади, Робертнинг хизмати устидан ва шахсий халқаро миссия устидан фикр юрита туриб, шундай савол келарди: “Ўспирин-болакайнинг отасини ўлими, икки авлоддан кейин миллионлаб одамларга Худо Каломи гуноҳсизлиги хақида ва Хуш Хабар ҳақида билишларига, шаройит яратишини ким ўйлабди, дейсиз?”

Албатта бу фикр дардан халос қилмайди. Инкор этмайман, Роберт хақида ўйлаб туриб, хозир ҳам оғир хўрсинаман ва дард билан эслайман. Лекин барибир мен учун катта юпанч бу, укамнинг ўлими буюк илоҳий режанинг маркази бўлиши мумкинлигини, ўйлаш. “Биз биламизки Худони севганларга, яъни ХудоЎз муроди бўйича даъват этганларга ҳамма нарса яхшилик бўлиб хизмат қиласи” (Римликларга мактуб 8:28). Агар бу воқеадан, Эстер воқеасига қараганда янаям буюк иш бўлса-чи? Ким билади, дейсиз? Охир оқибат, агар Робертнинг ўлими бўлмаганида мен бу китобнинг ярмини ёзмас эдим, ким билади бу китобни Раббийга олиб келади? Ким билади, қанча одамлар, турли мамлакатлардан бу гувоҳлик устидан ўйланиб қолиб, тасалли топишар?

4-боб

Ўтмишдан садо

Агар ўзи билан нима содир бўлаётганлигини тушиниб етиб, ва агар шу ҳақда нима ўйлашини, Робертнинг ўзидан, айтиб беришга илтимос қелганда, у нима дерди?

Ёвуз дардга чалинмасдан таҳминан бир йил олдин Роберт қувончли ҳаяжон билан менга жамоатида Муқаддас Китобни ўрганиш дастурини ўтказётганлиги ҳақида, гапириб берди, бу дастур машхур Австралиядаги Худо таълимотининг коледжи томонидан ишланган экан. У одамларга Худо Каломини жудаям ўргатмоқчи бўлган! Лекин бу дастур, Ибтидо Китобига келганида эволюция назарияси билан жудаям мос тушаётганидан жуда хафа бўлди.

Ибтидо тарихи – Муқаддас Китобнинг асоси эканлигини Роберт яхши биларди. Унда бутун масиҳийликнинг борлиғи асосланади. У буни аниқ биларди. Гуноҳ дунёга келмасдан олдин, ўлим ҳам, қон тўкиш ҳам, касаллик ҳам бўлмаганлиги, Ибтидо Китобида аниқ ва равshan қилиб кўрсатилган.

Айнан, биринчи одам, Одам Атонинг гуноҳга тушиши, ўзи билан ўлимни, қарғишни олиб келган. Ўшандадунёга касаллик, дард, зўровонлик кириб келган. Гуноҳга тушишидан олдин, Одам Ато ва Момо Ҳаво ҳамда, барча ҳайвонлар, фақатгина ўсимлик билан озиқланишган (Ибтидо Китоби 1:29-30). Ибтидо Китобини ҳеч ҳам миллионли эволюция тарихига киритиб бўлмаслигини Роберт жуда яхши тушинарди, бу ишни эса Муқаддас Китобини ўрганиш коледжининг муаллифлари қилишга ўрганиб кетишган. Ибтидо Китобини эволюция назарияси билан яратиришнинг иложи бўлганида у ҳолда, Муқаддас Китодаги Ернинг миллион йилик мавжудлигини, Ерда одам пайдо бўлмаслигдан олдин, миллионлаб йиллар мабойинида тош даврининг ёзуви (ўз ичига ўлим, касаллик, дард ва зўровонлик, гувоҳликларни олган) ғоясига асосланар эканда. Лекин Яратилишнинг олтинчи кунида, бутун мавжудотни, шу билан бирга Одам Ато ва Момо Ҳавони яратишни тугатаётib, Худо бунинг барчасини кўриб; “жуда яхши”, деб айтганку (Ибтидо 1:31). Роберт менга айтганидек: “Агар Худо, ўлим, касаллик, дард ва зўровонликни кўриб туриб, жуда яхши, деб айтган бўлса, у ҳолда У Худо эмас, балки маҳлукдир. Йўқ, Худо жуда ажойиб дунёни яратган, гуноҳ эса бу дунёни бузди. Милионлаб тош даврлик одамдан олдин пайдо бўлиши мумкин эмас. Мен ўйлайманки, сен ҳақсан: тош даврлик кўпроқ Бутун дунё Тўфон натижасида пайдо бўлган”.

Мана шунинг учун Муқаддас Китобни ўрганиш дастурининг Ибтидо Китобига бағишлиланган қисми, Робертни катта хавотирга солиб қўйди. Худо таълимотининг коледжи, Худо Каломини шубҳа остига қўйганига ҳеч ҳам рози эмас эди. Роберт ҳам отасига ўхшаб, мослашту rivlarни ёқтирас эди. Агар одамларга хато қилиш хос бўлса, ўз ҳолларича Ибтидо Китобига изоҳ

бериб таҳлил қилишса, у ҳолда Муқаддас Китобнинг бошқа китоблари билан ҳам шундай иш қилишларига уларга нима ҳалақит берарди, деб Роберт ўйлар эди. Масалан, тирилишда ёки баркамол дунё бунёд бўлишида, шубҳа қилмаса бўлмайдими? Демак, ҳеч бир олим ўликларни тирилганини кўрган бўлмаса, у ҳолда Муқаддас Китобнинг бу қисмини ҳам бошқачароқ қилиб, таҳлил қилиб кўриш керакдир? Умуман олганда, қаломий кўпгина колледжлар, мана шу мантиқдан келиб чиқишияапди, лекин улар хуш хабарчилар бўлиб иш бошлашган-ку!

Роберт имон ҳимоячиси эди. У бу дастурнинг ўтказилиш жавобгари, презедентига хат ёзи, кейин эса у билан шаҳсан учрашишидир.

Бу муҳим саволга аталган Робертнинг сўзларини, ўз кўзларингиз билан кўриб чиқишингизни жуда хоҳлайман. Балки шунда сиз билан бирга, Роберт ўз касали ҳақида нима айтиши мумкинлигини тушиниш енгилроқ бўларди:

“Агар ўлим бу дунёга Одам Атонинг гуноҳи орқали кириб келаган бўлса, у ҳолда эволюция иши учун жой қаерда? Бу ишнинг моҳияти фақатгина кураш ва ўлим. Агар бизда, Муқаддас Китобдан ташқари бошқа эътиборли манбалар бўлганида эди, ҳеч ким мен аминманки, ўлим – гуноҳга тушишдан кейин келганига шубҳа қилмас эди.

Албатта, биз Яратилиш ҳақида кўп маълумотга эга эмасмиз, шунинг учун бизда кўп саволлар жавобсиз бу ҳам гуноҳга тушишининг натижаси. Лекин бари бир тан олиш керакки, биз баркамол яратилган барча нарсага гуноҳкор одам кўзларимиз билан қараймиз ва шунинг учун биз доим, Яратилишнинг биринчи ва гуноҳсиз боши Муқаддас Ёзув сатрларидан келиб чиқишимиз керак. Жуда кўп одамлар, Муқаддас Китобнинг дунё яратилиши ҳақидаги билимларга эмас, балки илм даражасидаги назариялар ва гипотезаларга суюнишади, кейин уларнинг ҳаммасини Муқаддас Китоб билан солиштиришга ҳаракат қилишади.”

Ўзи билан нима содир бўлаётганини тушинганида ва тушинтириб бера олганида эди, у дарҳол тушинтиришни Ибтидо Китобидан қидирап эди, деган фикр, мени Робертнинг боядаги ўша сўzlари ишонтиряпди. У қачонлардир яратилган мавжудотни, Яратувчининг Сўзлари “жуда яхши”, деганига асослар ва шу дунё гуноҳ натижасида бузилганини таъкитлашига, мен ҳеч ҳам шубҳаланмайман. Балки, у Ибтидо Китобида ёзилган инсониятнинг асл тарихига асосланиб туриб, мантиқан ва мунтазам равишда, ўзи билан содир бўлаётганини тушинтириб берарди.

Роберт шундай дерди, унга ва ҳар бир кишига, бунёд бўлиши пайтида, ўлим ҳукми ёзилган, чунки одамлар биринчи одам Одам Атонинг авлодидир. Одам Ато гуноҳ қилганида, у билан бирга биз ҳам гуноҳ қилдик, шунинг учун биз ҳаммамиз, унинг Муқаддас Худога қаршилигининг, ҳосилини

ўрганишимизга мажбурмиз. Лекин бу умумий гуноҳдан ташқари, ҳар биримиз, шаҳсий ҳаётимизда ҳам Худога қарши гуноҳ қиласиз!

Мен, Роберт нима дейишини аниқ билишимга имоним комил, лекин у билан суҳбатлашиб ва жавобдарини унинг оғзидан эшитишни жудаям орзу қиласман. У жаҳл қиласдан ўз тили билан Муқаддас Ёзувдан келиб чиқиб, ҳеч бир киши яшашга ҳақи йўқ, деб айтишига ишонаман. Роберт Худонинг хукмдорлигига шубҳа қиласди балки, ўз таъкидларини онамизга эҳтиёткорлик билан тушинтириб бера оларди. У жуда ғамхўр ва мулойим бўлган. Отамизга ўҳшаб, “Ёзув шундай дейди!”, деган сўзлар билан бошлар эди.

Мен бир неча марта, азоб чекаётган масиҳийларни кўриб, имонсизларнинг сўзларини эшитганман: “Бу киши бундай қийноқларга муносиб эмас! Қандай қилиб севувчи Худо, содик ўғлини бундай ҳолатга тушишига йўл қўйиб берди?!”

Роберт ўз қийноқларига муносибми? Агар бу саволга масиҳий нуқтаи назардан келиб чиқган ҳолда, жавоб берадиган бўлсақ, биз ҳаммамиз азобларга муносибмиз ва ҳатто Робертнинг бошига тушганидан оғироғига. Тушиняпсизми, Худога қарши турган киши, яшашга муносиб эмас! Лекин Худо инсониятни йўқ қилиб юбормади, У бизни тирик қолдирди шу билан бирга, У сиз ҳаётнинг мазмуни йўқлигини ҳам ҳис қилишимизга йўл қўйиб берди. Бизнинг атроф муҳитимиз, шу билан бирга шаҳсий танамиз ҳам тўкилишга ва чиришга мубтало бўлган. Албатта, Яратувчига қарши чиқищдан кейин бундай ҳолатдан қочиб қутилмаймиз. Лекин Худо Ўз меҳри ва инояти билан катта тасалли ва шу билан бирга, яратилишнинг бошидаги Ўзи билан қилинган мулоқотни қайта тиклаш усулини берган. Биз бунга муносиб эмасмиз. Биз ҳатто, Худо ҳадя қилган ҳаётга ҳам муносиб эмасмиз.

Мен, Робертни даволаниш масканидан кўриб келганимдан кейин, кичик укам Стивен менга Робертнинг “Тажрибанинг қопқони: қандай қилиб ундан қутилса бўлади” номли ваъзи ёзилган аудио кассетани қўлимга берди, бу ваъз 1997 йилнинг 1июнида ўқилган эди, ёвуз дардга чалинишидан икки йил олдин “Албатта эшитиб қўр деди у Роберт айнан хозир бошига тушган дард ҳақида гапирган. Бу худди башоратчиликнинг ўзи”.

Тасмани эшитиб кўришга жуда шошилдим! Наҳотки, Робертнинг ваъзи, унинг ҳозирги ҳолатига ёруғлик киритар? Балки, ўзи билан нима содир бўлишини олдиндан кўрган бўлса? Балки, унга алоҳидаги ваҳий берилгандир? Балки, бу ваъз бизга ва бошқа одамларга, бошидан кечираётган яқинларининг касалларини дард ва акамни босиб ўтишга ёрдам берар?

Мен ҳаёжон билан укамнинг хар бир сўзини тинглардим. Агар ваъз ҳақиқатдан ҳам кўп нарсага ёруғлик киритса деган фикр келарди, жуда муҳим нарсалар устидан ўйланиб қолишга мажбур қиласарди. Худо худди Робертни ва унинг яқинларини, тайёрлаб қўйилганга тайёрлаётганди.

Касаллик манбаси ҳақида Роберт қўйдагиларни гапиради: “Тушиняпсизми, агар дунёга гуноҳ кириб келмаганд... унда касаллик ҳам,

ўлим ҳам бўлмас эди”. Бу ҳам колledge президентига ёзган хати билан мос тушарди.

Шундай қилиб, Роберт аниқ тушинар эдики, касалликнинг сабаби-бу Ибтидо Китобида ёзилганидек, инсониятнинг гуноҳга тушиши. Аниқ гуноҳлар (масалан, ичкиликбозлиқ, жинсий алоқанинг нотўғрилиги ва ҳаказо) ҳақиқатдан ҳам ўзи билан қасалликни олиб келади, деб тушинтиради. Роберт бундан ташқари, гоҳида Худо одамларга касалликни Унга қарши турганлари учун ҳам беради. Роберт бу ҳақда, Ёкубнинг мактуби бешинчи бобидан келиб чиқиб, у ерда “ожизлик”(asthenei) деб билдирадиган сўз ишлатилган ва гапирав эди. У ўз навбатида komnata сўзига боғлиқ, бу сўз эса касалга нисбатан “кучсиз одам”ни билдиради, шу билан бирга бу сўз касал одамга нисбатан руҳий маънога эга. Лекин Роберт давом эттириб қўйдагиларни айтган:

“Албатта, оғир қўрқинчили даъвосиз касалдан қийналаётган одамлар ҳам бор. Лекин дўстлар, улар билан бу ҳолат оғир гуноҳ қиласанликлари учун берилган эмас, умуман йўқ! Биз тушиниб, аниқлик қиритишимиз керакки, дунёга гуноҳ қачонлардир, Одам Ато ва Момо Ҳаво Худога қарши чиқишганларида, кириб келган. Шуниниг учун у “тўнғич гуноҳ” деб аталади ва бу ўша, ҳар бир кишининг ҳаётини заарлантирадиган, гуноҳдир”.

Кейин Роберт ҳамма одамлар ўлишади ва “бу дунёда Раббимиз Исо Масихниинг Иккинчи марта келишига қадар ўлим қўрмайдиган инсон йўқ” (албатта, Униниг келиши пайтида яшайдиган инсонлардан ташқари) деб айтган. У ўз тингловчиларга шуни эслатдики, биз ҳаммамиз дуч келадиган асосий “касал” бу ўлим. Нима учун бу дунёда касаллик ва ўлим борлигини

Роберт яхши тушинарди, бу ҳаммаси Одам Атонинг Худога қарши чиқгани натижасидир. Биз ҳаммамиз Одам Атонинг авлодлари ва унинг учун Муқаддас Китоб ўргатгандек, Одам Атода биз ҳаммамиз гуноҳкормиз. Мана шунинг учун ҳаммани гуноҳга тушишининг бир хил натижаси кутяпди.

Албатта Роберт ҳаммага ўхшаб гуноҳкор, лекин шу билан бирга у Худо одами. У нафақат Раббий Исо Масихга ишонар ва фақат Унинг нажотига суюнар – у ўзининг ҳаётини Унинг Каломини воизлик қилишга бағишлигандир. Албатта у ҳам ўлади, лекин наҳотки севувчи Худо уни бундай оғир касалдан озод қilmайди? Ҳатто у оғир касалга дучор бўлган бўлса ҳам, наҳотки қудратли Худо, Муқаддас Китоб Худоси унга шифо бера олмайди? Лекин, сиз аллақачон билганингиздек Робертнинг шифоси йўқ, оғир касалга дучор бўлган, ақл бовар қilmайдиган бу касалдан инсон онгини йўқотиб ва секин-аста ўлиш муқарар.

Гоҳида Робертнинг ахволини сўраш учун онамга қўнғироқ қилганимда, онам менга хикояси билан Худодан унга шифо сўраганлари хақида, айтадилар. “Мен Худо унга шифо бера олишига ишонаман. Сенчи, сен ишонасанми?

Ҳа, мен Худо Робертга шифо бера олишига ишонаман. Худо ҳамма нарсага мутлақ қодир. Худонинг мўъжизалари ҳақидаги (у билан бирга, бу китобнинг биринчи ярмини ёзган дўстим Карл Виланд) гувоҳликларини эшитганман, улар инсон ҳаётини бутунлай ўзига тасаввур қилганидан ҳам ортиқроқ ўзгартириши мумкин.

Онамнинг Худога бўлган имони кучли бўлганича Худога шукур дейман. У Худодан Робертни қутқаришини тинмай сўрар эди. Лекин мен Худога катта миннатдорчилик билдираман чунки, ҳатто Робертнинг аҳволи оғирлашган сари, онамнинг имони шунча кучаярди. Худога ҳаммаси маълумлиги, ҳамма нарса Унинг қўлида эканлигини ва У қайгураётган онанинг ибодатини эшитишини, онам биларди.

Ўз ваъзида Роберт шифо масаласини очишга ҳаракат қилган. Бу сўзларни ўқиб чиқинг ва сиз у Худога қанчалик самимий ва чин юракдан ишонишини ва одамларни Унга фақат Унга ишонишларига даъват этганини кўрамиз:

“Кўпчилик жамоатда сўз, биз одамлар ҳақида режаларимиз, касалларимиз ҳақида боради. Лекин муаммо шундайки, бу ҳақда гапириб туриб Раббимиз Исо Масихга ва Униниг таълимотига эмас, балки биз ўз-ўзимизга қаратамиз.

Тушининг мен аминманки, Раббий ҳар бир инсонга шифо беришига ва унинг ҳаётида мўъжиза қилишига қодир. Бунга менда ҳеч қандай шубҳа йўқ”.

Бу ерда Роберт, сиз китобнинг биринчи қисмидаги ўқиган, доктор Карл Виланднинг гувоҳлигидан, мисол келтирган.

Худо ҳар кимга шифо беришига қодир, лекин бизнинг асосий фикримиз ўзимизга, шахсан шифо топишимизга эмас, балки Раббимиз Исо Масихда бўлиши кераклигини, Роберт таъкидлаган. Бу билан у нима демоқчи?

Муқаддас Китобда, инсон Раббийдан шифо ёки бирон-бир мўъжиза сўрашга ҳаққи бор деб, биронта ҳам сўз юритилмаган деб Роберт қаътиян таъкидлар эди. У шундай деди:

“Худо ҳақиқатдан ҳам бизга ажойиботли аломат, мўъжизавий белги ва бу белгини биз доим излашимиз керак бу эса, Раббий Исо бу дунёга келгани, Ўз ҳаётини бергани, Ўзи билан сиз ва мен бирлашишимиз учун Ўзининг Қонини тўкганидир. У ўликлардан тирилди, бу дунё тарихида буюк аломатdir ва Унинг Иккинчи марта келгунига қадар шундай қолишидир, Исо бу дунёга келди, биз учун ҳаётини қурбон қилди”. [Матто баён этган Хуш Хабари 12:38-42]

Ўша куни мен Робертнинг ваъзини бошидан охиригача эшитдим. Кейин, шифохонада унинг боши устида ўтириб, унинг ожиз қўлларидан ушлаб туриб, бу ҳақда ўйлардим ва яна, сиз ҳозир ўқиб чиқадиган унинг

ваъзининг сўзларини фикримдан ўтказар эдим. Биласизми, унинг ожизланиб қолган танасига, олдин масиҳий қувончга тўлиб турган, бўм–бўш кўрмайдиган кўзларига қараб туриб: “Роберт бу нотўғри. Сендек киши билан бу иш содир бўлиши мумкин эмас” деб ўйлолмай тура олмасдим.

Робертиң ваъзини қуёдаги жойини ўқиб чиқинг. У худди, ўзи билан нима содир бўлишини олдиндан кўргандек. Павлуснинг ва “таксидаги дардни” эслаб туриб Роберт шундай деган:

“Мен буни бир марта эмас, икки марта айтмоқчиман...

Мен бу сизнинг бошингизда ва юракларингизда яхшилаб ўрнашиб қолишини ҳеч қачон, ўчирилиб кетмаслигини хоҳлардим. Илтимос, буни тушиниб ва эслаб қолинг. Сиз Янги Аҳдда ҳаворий Павлус тўғрисида кўп ўқигансиз... Павлус касалларни кўрган ва касалликни табий ҳол деб атаган. Табий ҳол!!! Мен бу фикрни қалин чизиқ билан белгилаб қўймоқчиман ва у сизнинг ёдингиздан ҳеч қачон ўчирилмасин.“Ҳаворий Павлус, беҳолликни ва касалликни гуноҳ орқали нобуд бўлган бу дунёда табий ҳол деб, ҳисоблаган. Яна бир марта қайтараман, ҳаворий Павлус беҳолликни ва касалликни, гуноҳ орқали нобуд бўлган бу дунёда табий ҳол, деб ҳисоблаган”.

Агар Роберт касаллик орқали жароҳатланган танани четдан кўра олган бўлса, деб ўйлардим ва агар у, бу ерда ётган одам чуқур имонли масиҳий бўлса, кўз ёши оралаб у балки, гуноҳ орқали лаънатланган бу дунёда айнан шуни кутиш мумкин дер эди. Албатта, агар ҳар кунги кун тартибини назарга олганда бу табий ҳол эмас лекин, агар лаънатланган дунё ҳақида гап борса, бу “табий ҳол”. Мен аминманки, Роберт ҳамма ўзи ҳақида ва қайғулари ҳақида эмас, балки Масиҳ ҳақида ўйлаш керак, деб айтарди.

Бундан ташқари, мен аминманки, агар иложим бўлганида, Роберт шундай дерди: “Менинг танам ўлаётгани ва сиз билан мулоқат қила олмаётганимдан, сизларга бундан жуда оғирлигини, биламан. Видолашувни ҳис қилиш жуда даҳшатлигини ҳам, биламан. Лекин Муқаддас Китоб нима айтганига қаранг. У бизга, бу гуноҳ билан безалган бу дунёда жисмонан шифо топишимиз ҳақида ваъда бермайди. Ёдингизда бўлса, бизнинг барча касалимиз ва ўлимимиз гуноҳнинг натижаси-ку. Бу эса бу дунё учун табий ҳол. Исо тирилтирган ва шифо берган ёки ҳаворийлар даволаган одамлар фақатгина муҳлат олишган бўлди. Эртами, кечми улар барибири ўлишади. Бу нарсалар бу дунё учун табий ҳол. Лекин масиҳий учун ажойиб хабар маълум: Худо бизнинг шу дуёда яшаётган гуноҳли мажбур эканлигимизни била туриб, бизга юпанч беради ва қўллаб қувватлайди”.

Ўуз ваъзида Роберт, Дж Пекердан цитата олган: “Инсоний нуқтаи назардан Худо бизнинг ҳаётимизни қайғулар ва ташвишлар билан тўлдиришининг асосий сабаби бу бизни Ўзига яқин қилиш ва биз Ундан

ушлашимизни хоҳлайди ва доим шундай қилишимизни ўргатади” Кейин Роберт бу фикрни яна ва яна таъкидлаб чиқган:

“Муқаддас Китобда Худо кўп марта, ожизлар учун сұянадиган тош, қоя, қалъа, таянч деб айтилган. Чунки Худо бизнинг онгимизга, шу фикрни, яъни ақлан ва маънан ожизлигимизни ва Худосиз тўғри йўлни топа олмаслигимизни, бор кучи билан етказишга интиляпди. Ҳаёт йўли тиконли ва тўсиқларга тўла эканлигини тушинишимизни Худо жуда хоҳлайди, шунинг учун биз Унга ишонишимиз керак. У ҳар қандай шароитни, ўзимизга бўлган ишончни бузишга ва фақат Унга ишонишимизни ўрганишимиз учун ишлатади.”

Роберт шу дақиқаларда, Коринфиликларга иккинчи мактубниниг 1:3-11 оятдаги ҳаворий Павлуснинг гарларини эслаганига, менинг ишончим комил:

“Ҳар турли тасаллининг манбаи бўлган Худо, марҳаматли Ота, Раббимиз Исо Масихнинг Отаси Худога ҳамду санолар бўлсин! У бутун ғам қайғуларимиз учун бизга тасалли беради. Шу тариқа ўзимиздек, ҳар турли қайғуларга йўлиққан бошқа одамларни, биз Худодан олган тасалли билан овунтира оламиз. Масихнинг азоблари бизда қанча қўпаётган бўлса, Масихнинг тасаллиси ҳам бизда шунча қўпаймоқда. Агар биз қайғу чекаётган бўсак, бу сизлар тасалли ва нажот топишингиз учундир. Агар биз тасалли топаётган бўлсак, бу ҳам сизларнинг тасалли топишингиз учундир. Биз чекаётган қайғуларга ўзингиз ҳам йўллиқганингизда, шу билан тасалли топиб, сабр-тоқат қиласизлар. Сизларга ишончимиз комил, чунки сизлар аламларимизгагина эмас, тасаллимизга ҳам шерик эканингизни биламиз.

Эй биродарлар, Асия вилоятида бошимизга келган кулфатлардан хабарсиз қолишингизни истамаймиз. Биз ҳаддан ташқари чидаб бўлмайдиган даражада эзилдик, ҳатто соғ қолишига умидимизни йўқотган эдик. Ҳа, ўлимга маҳкум бўлганимизни ўз вужудимизда сезардик. Бу шунинг учун бўлдики, биз ўзимизга эмас, балки фақат ўликларни тирилтурувчи Худога умид боғлайлик. Ҳақиқатдан ҳам Худо бизни шундай катта ўлим таҳликасидан қутқарди. Ҳа, У бизни яна қутқаради, Унга қаттиқ умид қиласиз. Чунки сизлар ҳам биз учун ибодат қилишда иштирок этиб келяпсизлар. Шундай кўп кишиларнинг илтижоси туфайли Худо бизга иноят кўрсатди, токи буни яна қўплар билиб, биз туфайли Худога шукур қилсинлар”.

Худо ҳаворий Павлус тили билан айтганидек, гуноҳ натижасидан бу жисмоний дунёда қайғуришга мажбур эканмиз, Худо бари бир бизни шунчалик севадики, ҳар бир дуч келган ташвишларда бизга юпанч юборади, деб ўргатаётганини, одамлар тушинишини Роберт жуда хоҳлайди.

Павлус буни бошқаларга қараганды жуда яхши тушинган. Роберт ўз ваъзида, эшитувчилар яхшироқ тушинишлари учун Аюб ва Павлусни солиштирияпди: “Аюб касаликга дучор бўлди, чунки Раббий, Аюбга шайтон шикаст етказишига йўл қўйиб берган ва Раббий “баданида бир ниши” бор бўлган, Павлусни ҳам шикастлантириш учун шайтонга йўл қўйиб берган, бу сўзлар асл нусҳада “суюкни қақшатадиган мушт” сўзини англатадиган сўз ишлаталган.

Павлуснинг касали қандай бўлишидан қатий назар, бу унга доим дард етказган, деганидир. Унда нима оғриганлиги маълум эмас, кўзими, оёғими ёки бошқа жойими, лекин шуниси аниқки бу дард борган сари оғирлашиб борган.

Коринфиликларга иккинчи мактуб 12:8оятида шундай дейилган: “буни мендан узоқлаштиргин, деб уч марта Раббимга ёлвордим”. Ҳаворий Павлус Раббийдан, бу касалдан фориғ қилиши учун уч марта сўраган. Лекин ҳеч нарса содир бўлмасди, касаллик йўқолмасди. касаллик йўқолмади ва шунинг учун шундай саволни ҳаворийга беришга мажбурман: Павлус имонинг кучлими? Бу саволда жавоб ҳам мужассам. Сенда имон кам, бу эса катта муаммо. Бизнинг давримизда шундай фикр, кўпчиликда бор. Шуни айтмоқчиманки, Павлус (бу ҳолатда) шайтон билан курашишга киришмаган ва нола қилмаган! 9-10оятларда шундай дейилган:

“Аммо Раббим менга шундай деди: “Сенга берган иноятим етар, Менинг қудратим заифликда тугал бўлади”. Шунинг учун, Масихнинг қудрати менда амал қилсин деб, янада кўпроқ, бажонидил ўз заифликларим билан мақтанаман. Шу сабабдан Масих заифликларга, озорларга, муҳтоҷларга, таъқиб ва сиқувларга йўллиқганимда, қаноат қиласман. Чунки заиф бўлсан, қудратим ошар экан”.

Тушинябсизми, Раббий Исо Масихга ишонишга, Унга ўзини топширишга, Унинг кучига суюнишга, Павлус хоҳиш уйғотади.

5 – боб

Охири оқибатли шифо.

Робертнинг хотини ва болалари, онам, ака-ука ва опа-сингилларимиз, унинг олдида йиғилиб ўтирадик ва ҳамамиз унинг шифо топишин жуда хоҳлардик. Лекин, агар Роберт гапира олганида эди, у албатта, мен аниқ биламан – “мен бу дунёнинг энг разил касал гуноҳдан шифо топаяпман, деб айтарди.

Исо ер юзидаги ҳаётида жуда кўп мўъжизалар қилган, шу билан бирга касалларга шифо бераган. Бу ҳақиқат, лекин Робертнинг сўзлари ҳам ҳақиқат чунки “Раббий Исо ерга тушганида, Унинг асосий мақсади келишининг сабаби, бу бизнинг гуноҳларимиз учун тўлов тўлаш, биздан Худонинг ғазабини четлатиш ва ўликлардан тирилиш бўлган. Энг асосийси эса, У бизни қандай кўришни хоҳласа шундай қилмоқчи эди. У бизни қандай кўрмоқчи? У қулларга озод бўлиши ҳақида, азоб чекганларга эркинлик ҳақида, гапиради, кўряпсизми? У бизнинг гуноҳларимиз учун тўлов тўлаши ва бизга кечирим олиб келишини, биларди. Биласизми мана шу эса энг асосийси, яъни буни Худо билан ҳақиқий мулоқотга қайтариш, ҳақиқий кечиридмид”.

Роберт шундай деб тушинтиради: “ Масиҳнинг ер юзидаги хизмати тарихи, У Худо лаънатиниг натижасидан кечиб ўтишини, кўрсатади. Масиҳнинг мўъжизилари бунга мисолдир. Лекин, бу фақатгина, янги ер ва янги осмон қандайлигини кўз чети билан тасаввур қилишга, имо-ишорадир. Хозирги, лаънатланган ерда, бизнинг танамизни гуноҳ ғажиб ташлаяпди ва биз қийналиб, азоб чекяпмиз. Бир куни Масиҳ, бизнинг танамизни янгилайди ва биз барча мавжудот билан бирга баркамол бўлишимиз, қандай мархаматли! Бунинг шўъласини эса, Масиҳга ва Унинг ҳаворийларига қилган хизматда кўриш жуда ажойиб! Албатта, биз буни ҳозир содир бўлишини хоҳлаймиз ва вақти-вақти билан Худо, Ўзининг мақсадига мувофиқ, лаънатнинг натижасини кечиб ўтадиган мўъжизалар яратиб туради. Лекин ҳамма нарса ўз вақти билан бўлади ва керакли пайтда, Худо бу дунёга нуқта қўяди ва кимки Унга ишонса, охир оқибатли ва тўлақонли шифога эришади.

Роберт ўз ваъзини давом эттириб шундай дейди:

“Биз Хуш Хабарларда, Раббимиз Исо одамларга шифо берганлиги ҳақида ўқиймиз. У жинларни ҳайдаган, ўликларни тирилтирган. Эсласангиз агар, У қаттиқ шамолларни тўхтатган. У бунинг ҳаммасига қодир бўлган. Биз кўрамизки, Ўзининг ҳамма ишлари орқали, Раббий Исо, шифо руҳий бўлиши кераклагини, кўрсатади. У бу ҳақда ҳатто гапирди ҳам. Руҳий шифо – ҳозирнинг ўзида, дархол. Кўряпсизми, биз ҳозирнинг ўзида, Раббий Исо Масиҳда

рухий шифо топиб, Худога қайтаяпмиз. Хозирнинг ўзида, Унинг ўлими ва Унинг тирилиши ёрдамида. Бу дарҳол содир бўлади, лекин охир оқибатли руҳий шифо ҳали келмади. У ҳали олдинда .

...Биз бу дунёда яшаяпмиз – шу билан бирга биз ҳали яшамаяпмиз. Ҳа, биз руҳий шифо топдик, Худога Раббий Исо Масиҳга қайтаяпмиз, лекин энг асосийси, ҳали олдинда. Нима содир бўлиши керак? Биз, Раббий Исо Масиҳ ер юзига нима мақсатда келганини, Муқаддас Китобдан ўқиймиз. Мен хозир бизни нима кутаётганлиги ҳақида янги ер ва янги осмон ҳақида гапирайпман. Бизнинг хиссиётимиз, ниятимиз ва умидимиз, мана шунга қаратилган бўлиши керак. Айнан янги ерда ва янги осмонда, муқаддас ва одил Раббий Исо Масиҳ яшайди ва биз ҳам У билан бирга яшаймиз. Бу ажойиб эмасми? Янги ер ва янги осмонда! Биз ўз фикрларимизни бу дунёга қаратишимиш керак эмас, чунки у кунга ботган. Биз ўзимизда ҳам мужассам бўлишимиз керак эмас, чунки биз ҳам гуноҳ билан ифлосланганмиз ва ўлишимиз муқаарар, бизнинг ҳамма фикримиз янги ер ва янги осмонда бўлиши керак. Азизларим, бу янги ер ва янги осмонда, бутунлай руҳий шифога эга бўламиз, Исо Масиҳ билан бирга бўламиз ва янги ер ва янги осмонда ҳеч қандай касаллик бўлмайди. На касаллик, на жинлар, на ўлим, на тартибсизлик... (Ваҳий 21:4; 22:3).

Баркамол дунё, баркамол тинчлик. Жуда ажойиб, шундайми? Тушиняпсизми, бу хозир содир бўляпди, шу билан бирга ҳали ҳаммаси олдинда. Биз бугун Масиҳга қайтаяпмиз, лекин тўлиқ шифо топишимиш У билан тўлиқ бирлашишимиз ҳали олдинда. Биз айнан шуни кутяпмиз. Кўришимиз мумкинки, Янги Аҳд мазмуни бўйича, руҳий шифо аталган эмас, балки бизни Раббимиз Исо Масиҳга қайтарадиган, Муқаддас Рух кучига бағишлангандир. Бу – Янги Аҳдда, энг асосийси”.

Роберт бу фикрни, Ишайё Пайғамбар Китоби 53:5 оят ёрдамида ривожлантиряпди:

“Лекин У гуноҳларимиз учун жароҳатланган эди ва қонунсизликларимиз учун шикастланган эди. Бизнинг эсономонлигимиз ҳақи жазо Унга юклangan эди, Унинг яралари туфайли биз шифо топдик.”

Давом эттириб, “Айнан шу сўзларни Бутрус (Бутурснинг биринчи мактуби 2:22-24 оятларда) изоҳлаяпди”, деб тушинтиряпди: “У ҳеч қандай гуноҳ қилмаган. Оғзидан бирон эгри сўз ҳам чиқмаган. Масиҳ ҳақорат қилингандан, ҳеч ҳам ҳақорат билан жавоб қатармас эди, азоб чекганида эса ҳеч кимга таҳдид қилмас эди. Фақат одилона ҳукмловчи Худога Ўзини топширас эди. Биз гуноҳ қаршисида ўлиб, энди солиҳлик билан яшашимиз

учун, У хочда гуноҳларимизни Ўз баданига сингдиради, Унинг яраларидан сиз шифо топдингизлар”.

Робертнинг ваъзи қуидагича:

“Бу ерда нима ҳақда гап боряпди? Бу сўзлар остида қандай маъно бор? Буни англаб етиш, сиз билан бизга. Келинг, Муқаддас Китоб оятларини аниқ контекстидан кўриб чиқамиз, чунки кўпгина одамлар аксинча иш тутишади, оятни контекстдан юлиб ташлашади ва ўз хоҳишлари билан маъно беришади. Бизнинг ҳолатимизда контекст аниқ, ҳаворий Бутрус: “Раббий Исо Масих бизнинг гуноҳимиз учун улганлиги” ҳақида гапиряпди. Айнан шу ҳақда гап кетяпди ва Ишайё Пайғамбар Китоби 53:5 оятида ҳам шу ҳақда: “Унинг яраларидан сиз шифо топдингиз” юонон асл нусхасида, бу ерда суст аломати ишлатилган...Бу, сиз аллақачон шифо топганингизни билдиради”⁹.

Дўстлар, сиз аллақачон шифо топдингиз, чунки, Муқаддас Китоб ўргатганидек, биз биламизки, агар биз Раббий Исо Масихда бирга бўлсак, Унинг қони билан тозаланамиз, чунки Масих биз учун ўлган. Бу энг асосийси. Айнан шуни ҳаворий инобатга олган. Сиз аллақчон шифо топгансиз. Сизнинг гуноҳларингиз Унинг қони билан ювилган. Сиз Масихга тегишилсиз ва шу билан бирга бўлиш ҳали олдинда, тушиняпсизми? Янги ер ва янги осмонда бўлганимизда, касаллик бўлмайди, энг асосийси эса рухий шифо бўлади. Биз учун энг асосийси бу Раббий Исо Масих, Унинг ўлими, Унинг тирилишидир. Бу оятда шу ҳақда гап боряпди.”

Онам билан Робертнинг тўшаги олдида ўтриганимизда, унинг бошини силаб туриб, онам шундай деди: “Яна бир марта бўлса ҳам, “Ойи!” дейишини, жудаям хоҳляяпман”. Бунинг ўрнига акси содир бўляпди. Роберт тушинмаган ҳолда, онамнинг севикли қўлларини итаар, чанқоғини босай, озгина бўлса ҳам унга хурсандчилик ато этай деб, унинг севимли ичимлигини ичираётган қўлларини ҳам итаар эди. Мен бунинг ҳаммасига чалкашилган ҳиссиётим билан қарадим. Бир тарафдан кўз ёшимни аранг тутардим, лекин бир тарафдан мен хурсанд бўлардим, чунки Робертга энг асосийси берилган, олий рухий шифо. Бу эса, у бу дунёни тарк этиб, Худо билан абадий ҳаёт учун тўла шифо топади.

Бу ҳақда ўйлаганимда, миямга Римликлар мактуби 8:18 оят келди, у ерда азоб чекиши нималигини билган Павлус шундай ёзган: “Ўйлайманки

⁹ Шуни қайд этиш кераки, Матто Хуш Хабарининг саккизинчи бобида, Масих беморлага шифо бераётганида, Ишайё Пайғамбар Китоби 53:5 оятдаги башорат ижобат бўлди, деб хисобланади. Кўпинча шундай эшитамиз, Масих томонидан тана касалига шифо бергани, ҳамма масиҳийларга охир оқибатли ва тўлақонли шифоолишига ваъда, деб тан олиш керак эмас. Лекин бу ерда боғлиқлик борлиги шубҳасиз Гуноҳ ва лаънат оқибатидаги жисмоний шифо, хочга боришнинг асосий мақсадини, яъни рухий шифо бўлишигини олдиндан кўрсатади. айнан хоч вақти соати келганида, “охирги душман” ўлимни йўқ килишга олиб келади. (1 Кор 15:26)

бизга зохир бўлажак улуғворлик олдида шу он азоб-уқубатларини айтиб ўтиш ҳам арзимасдир”.

Муқаддас Китоб, фанга жуда яхши маълум бўлгани ҳақида, маълумот беради: (Забур 89:10) “Умримиз муддати етмиш йил экан, ёки бардамлик берса саксон йил экан, Унинг чўққиси ҳам, жафо ҳам заҳматдир, ҳаёт тезлик билан ўтар, мана биз учиб кетамиз”. Бизга, саксон йил жуда узоқ умр бўлиб кўринарди, лекин ўйлаб кўринг, абадийлик олдида саксон йил нима бўлибди? Аюб, (Аюб Китоби 8:9 оятда) айтганидек: “Бизлар эса кечагилармиз, хеч нимани билмаймиз, чунки бизларнинг ердаги кунларимиз соядир”.

Ҳа биз вақт ичида яшаяпмиз ва севимли кишиларимизнинг азоб чекишлари, бизга жуда узоқ деб туюлади, лекин абадийликнинг олдида улар ҳеч гап эмас. Бу албатта, бу ҳаётдаги азоб уқубатларни бошдан кечириш инсон дегани эмас, лекин биз уларга, абадийлик нуқтаи назаридан қарашни ўрганишимиз керак, “бир бутун расмга “Худо кўзи билан қараш.

Мен аминманки, Роберт шундай айтар эди: “Қара, мен руҳий шифога эгаман ва бу энг асосийси. Биз ҳаммамиз ўламиз (Раббий иккинчи марта келган пайтда, тирик бўлганлардан ташқари). Биз ҳаммамиз бирон бир сабаб билан ўламиз, кимнингдир юраги ёмон, кимнингдир буйраги касал, кимдадир рак; менда эса мия касаллиги. Булар разил дунёда, қандайдир ғайриоддий холат эмас. Бу айнан оддий холат Менга қараб туриб хафа бўлманглар. Яххиси хурсанд бўлинг, чунки мен шифо топдим ва абадийликни Раббим билан ва Исо Масихдан руҳий шифо топганлар билан бирга бўламан. Ҳаворий Павлус Коринфиликларга иккинчи мактуби 4:17 оятда нима деганини эсланг: “Бу ўткинчи ва арзимас қайгуларимиз биз учун хаддан ташқари ажиб, катта ва абадий улуғворлик ҳосил қиласди””.

6-боб

Хок ва кулда – ҳақиқий умидга йўл.

Оиламиз бошига тушган фалокатга ўхшаган холатга имонсиз одам дуч келса, жуда оғир иложсиз даражада қийин бўлади, деб ўйлашимни тан оламан. Чунки имонсиз одамнинг нуқтаи назаридан, ер юзидағи ҳаётдан бошқа ҳаёт мавжуд эмас. Унинг яқин кишиси ўлса, унга, ҳаммаси тамом бўлди, бу фақатгина иложисизлик, бу тўлиқ умидсизликни билдиради.

Лекин энг катта умидсизлик ер юзидағи ҳаётни, ибтидонинг охирати деб ўйлаш бўлса керак. У ҳолда инсон ҳаётининг вақти қисқа ва маъносиз бўлиб қолади. Одамлар ўлади, ўлимдан кейин ҳеч нарса бўлмайди, улар қачонлардир яшашини ҳам кам эслашади, ундай бўлса яшаш мазмуни нимада? Агар одам, қачонлардир моддийликлар ва ердаги хурсандчиликлар мавжуд бўлганини эслай олмаса, у ҳолда уларга умид қилишнинг нима фойдаси бор? Мана шунинг учун ҳаворий Павлус, Солоникаларга биринчи мактуби 4:13 оятда шундай ёзади: “ Эй биродарлар, умидсизликда яшаётган бошқа одамларга ўхшаб ғамгин бўманглар, деб бу оламдан кўз юмиб кетганларнинг аҳволи ҳақида сизларни хабардор қилоқчимиз”.

Менимча атрофимизда, ҳар куни одамлар ўлса ҳам, кўпчилик (айниқса имонсизлар) қалбининг тубида, биз ҳам ўламиз, деб ишонишмайдилар. Ўлим уларга эмас, фақатга бошқаларга келади, деб ўйлашади. Улар аниқ маънода, ҳақиқатдан қочгилари келади, ўлим билан дуч келишдан қўрқишиади. Лекин шундай одамлар, ўзларининг яқинлари ўлса ёки халокатга учраса, бунга мисол тариқасиди: 2001 йилнинг сентябрида, бутун жаҳон савдо марказининг идораси портлаши, ўзларини қандай тутишларини, қандай бу ҳолатга бардош бершни билишмайдилар.

Масихийлар эса, умуман бошқача қайғуришади. Биз қайғуда хурсанд бўлишга харакат қиласиз, чунки укам Робертга ўхшаган одам ўлимидан сўнг, бутунлай шифо топади ва абадиятда Яратувчиси билан бирга бўлишини, биз биламиз. Бу яшаган пайтда жисмоний шифо топиш учун ибодат қилиш керак эмас, деган эмас. Робертнинг ўзи, мен олдин айтганимдек, шифо топишнинг сира ҳам иложи йўқ, касалга ҳам Худо шифо беришига қодирлиги ҳақида ва Худо гоҳида шундай мўъжизалар яратишини, тан оларди. Лекин бари бир, бу каби ҳолатлар хозирги замонавий дунёда оддий ҳолат эмас. Атроф муҳиддаги одамлар, Роберт аниқ ва равshan қилиб таърифлаганидек, гуноҳга тушган мавжудот бўлганлиги учун азоб чекишиади. Хатто Худо одамга шифо берса ҳам, у бари бир гуноҳ ва лаънат таъсирида қийноқга мубталодир.

Роберт ўз ваъзида, касаллар билан қандай қилиб муносабатда бўлиш кераклиги ҳақида гапиради. Жисмоний шифо сўраб ибодат қилишни рад этмай, Роберт қуидагиларни айтади:

“Ўйлайманки биз касаллар билан суҳбатлашаётганимизда, биз нутқимизни ва тилимизни бутунлай ўзгартиришимиз керак. Унинг олдига яқинлашиб, шундай дейишни билиш керак: Азиз биродарим, мен шуни билишингни хоҳлайман, биз сени жуда севамиз. оғир касаллигингни ҳам биламиз ва чин юракдан сен учун Раббимизга ибодат қиласиз, самимий сўраймиз. Биз сенга ёрдам беришни хоҳлаймиз, биз сен билан бирга ибодат қилишни хоҳлаймиз. Биз уйинга бориб, оила аъзойингни қўллаб турамиз ва егулик ҳам олиб борамиз. Биз жудаям сенга ёрдам бермоқчимиз.”

Бошқа сўзлар билан Роберт касалликни, ер юзидағи оддий ҳол, деб хисобларди (лекин шифо сўраб Худога мурожаат қилишимиз мумкин). Шунинг учун касал одамни қўллаб туриш ва тасалли бериш, оиласи егулик билан ёрдам бериш, бу оғир юкни оиласи билан бирга тортишга қўмак ва синовдан ўтиб кетиши учун катта мадад бўлишини, Роберт таъкитларди. Бемор учун Худодан егиллик сўраш керак.

Австралияда бўлган бу галги сафаримда онам Бренда, болакайлар ва оиланинг бошқа аъзолари билан бирга вақт ўтказишни, уларни қўллаб туришга, ҳеч бўлмаса, шу оғир юкни бирга қўтаришга ҳаракат қилмоқчи эдим. Қариндошлар ва дўстлар хар қанча Брендага, Жошуага ва Жеффрига ёрдам беришга ҳаракат қилишардилар. Уларни қанчалик севишимизни, улар ҳис қилишларини жуда хоҳлардик, биз уларни қўллаб туришни, бу ҳозир пайтни бошларидан кечиришларига, ёрдам беришни жуда хоҳлардик.

Афсуски мен шуни пайқадимки, Робертнинг касали бошқачароқ бўлганлиги учун (унда мулоқот қилиш қобилияти йўқолиб кетаётгани, ўзини шахс деб била ололмаётганлиги ва ҳакозо) кўпчилик, шу билан масиҳийлар ҳам ўзларини, бундай ҳолатда қандай тутишларини билишмасди. Ўйлайманки, одамлар Робертга қараб туриб, бу дунё гуноҳ орқали шикастланганлигини ва бу дунёни “Худонинг кўзи билан “ қабул қилиш кераклигини тўлақонли тушинишмайди. Шунинг учун улар, Робертга ўхшаган художўй одам, шундай оғир касалга дучор бўлганида, ўзларини қандай тутишни билишмайди. Хатто кидир даҳшатли таҳмин қилади, яъни бу кишининг имони кам, деб!

Тимутийнинг иккинчи мактуби 4:20 оятда шуни ўқиймиз: “Ераст Коринф шаҳрида қолди. Трофимни эса, касал ҳолда Милит шаҳрида қолдириб кетдим”. Мен аминманки, Павлус Трофим учун ибодат қилган. Лекин “касаллик”, бу дунёнинг “оддий ҳоллигини”, Павлус тушинарди. У касалларни имони камлигига айбламаяпди ва бу нарса касаликнинг сабаби бўла олмаслигини, таъкидлайди. Павлуснинг қўллари билан Худо мўъжизавий йўл билан касалларга шифо берар ва хатто ўликларни

тирилтиарди ва айна ўша Павлус, Трофимни касал ҳолида ташлаб кетган, чунки унинг, Худо иродаси бўйича берилган миссияси, ҳар қандай тўсқинликларга қарамай, бажо келиши керак эди.

Коринфиликларга иккинчи мактубнинг 1:8 оятда ҳаворий Павлус шундай ёзган: “Биз соғ қолишга умидимизни йўқотган эдик”, хаёти охирида азоб-уқубитли ўлим кутаётганини, Павлус яхши биларди. Албатта Худо унинг олдини олиши мумкин эди ва Павлус шубҳаланмай, Худодан бу ҳақда ибодат қилиб сўраши мумкин ҳам эди. Лекин бу дунёда “одамлар нурдан кўра зулматни аъло кўрдилар” (Юҳанно баён этган Хуш Хабар 3:19) ва бундай ҳолатни Павлус “оддий ҳоллигини” тушинарди. Нимаики содир бўлмасин, Қудратли Худо ёмонликни яхшиликга айлантира олишини, у билар эди.

Агар Роберт гапира олганида эди, у бизга Ибронийларга мактуб ўн биринчи бобдаги имон учун азоб чекканларни, балки эслатарди, уларни “ҳақоратлар, калтакларга чидаб, зиндонларда занжирбанд бўлиб ётдилар. Тош бўрон бўлдилар, қийноқларга чидадилар, арралаб иккига бўлиндилар, қиличдан ўtkазилдилар. Қўй ва эчки куни ичиди сарсон-саргардон кезиб, муҳтоjлик, танглик, азоб-уқубат чекдилар” (Ибронийларга мактуб 11:36-37). Робертни давосиз касалга дучор бўлишига, Худо изин берган, чунки бу ҳолат бу дунёда оддий ҳолдир.

Ўз ваъзида Роберт шундай деган: “Аюбнинг азоб-уқубати Худо режасининг бир қисми эканлигини биз тушинишимиз керак. Бу айнан шундай. Бу, бизнинг давримизда азоб чекаётган, кўп одамларга ҳам тегишли. Лекин Аюб азоб-уқубатдан сабоқ олган, нимаики бўлмасин Қодир Худонинг иродасига бўйсиниш керак”.

Албатта биз, ўзимизни касалнинг иродасига топшириб, шифокорларга мурожаат қилиш керак эмас, деб айтмаймиз. Роберт ҳеч қачон бу ҳақда гапирмаган. Муқаддас Китобдан аниқ билишимиз мумкинки, лаънатнинг натижасини вақтинчалик ер услублари билан камайтиришимиз керак, азоб чекаётганларнинг дардини енгиллаштириш, яраларга малҳам қўйиш ва ҳакозо, бу ишларни Исонинг Ўзи ҳам қилган.

Қандай қилиб, Худо Эстерга бир бутун халқ яхудийларни асраб қолишга изн берган? Гоҳида Худо ва Унинг асосий режаси озод қилиш ва ҳукм амалга ошиши учун одамларни катта қурбонликлар қилишларига мажбур қиласди. Худонинг, яхудийларга нисбатан режаси амалга ошиши учун, севимли хотинидан жудо бўлиши ва бунинг учун йиғламаслиги амр этилганлигни эшитган, Пайғамбар Иезекилнинг аҳволини бир тасаввур қилиб кўринг!

“Эй инсон ўғли! Мана, Мен сенинг кўзларингдаги овунчоқни яра билан оламан, бироқ сен нола қилма ва йиғлама, сендан кўз ёшлари ҳам чиқмасин” (Иезекиил Пайғамбар Китоби 24:16).

Роберт ўз ваъзида мурожаат қилган, Аюбнинг азоблари ҳақида эслаб кўринг. Аюбнинг ҳикояси китоб бўлишини ва бу китоб Муқаддас Ёзувга киритилишини, Аюбнинг ўзи булиши амри маҳол. Мен 40:15 оятни, Аюбга тасвирланган ҳайвон, Худонинг Қудратини эслатади, деб таъкидлайман бу ҳайвон динозавр бўлган бўлса керак.

Бу лекциялар минглаб болалар ва катталар учун фойдалидир. Умуман олганда, Муқаддас Китобдаги севимли оятларда бу Аюб китоби 38:4 оят: “Мен ернинг пойдеворларини қўйганимда сен қаерда эдинг? Агар билсанг айт қани”. Мен ҳар ҳил мамлакатдаги болаларга (катталарга) ўша саволни беришларни ўргатаман яъни, Худо Аюбга берган саволни ернинг миллионли йиллари ҳақида гапирганлар, мендан “Сиз ўша пайтда бўлганмисиз?” деган саволни эшитишади. Кўп ота-оналар менга, бу уларнинг фарзандаларига, миллион йил ҳақидаги ёлғон таълимот билан курашишларига ёрдам бераётганлиги ҳақида гапиришади. Болалар “Сиз ўша пайтда бўлганмисиз?”, деб сўрашса эволюциончилар жавоб бериша олишмас экан.

Лекин Аюб китобидан қандай энг муҳим сабоқ олишимизни, биласизми? 38-41 бобларни ўқиб туриб биз, Худо Аюбга кўпгина савол берганлигини, кўришимиз мумкин. Аюб буни сен билармидинг? Буничи? Буニсиичи? Худо Аюбни қадам ба қадам жавобга олиб келарди, сиз буни хозир ўқиб чиқасиз:

“Шунда Аюб Худовандга жавоб бериб, айтди: Сенинг ҳамма нарсага қодир эканингни мен биламан. Сенинг ўйлаганларинг тўхтаб қолиши мумкин эмас. Башорат сўзларни маъносиз гаплар билан қоронфиластираётган ким экан? Унга мен айтдим ҳеч нарсани билмасдан, мен учун мўъжизали бўлган, мен билмаган ишлар ҳақида, мен гапирдим. Мени охиргача тингла мен чақирдимми, мен гапираман. Сендан нимани сўрасам менга тушинтириб бер. Мен Сен ҳақингда қулоғим билан эшитдим, хозир эса менинг кўзларим Сени кўрмоқда. Шунинг учун мен воз кечаман, қум ва қулда тавба қиламан” (Аюб 42:1-6).

Умуман олганда, бу ўлим ва азоб уқубат ҳақидаги саволга жавоб. Худонинг буюклиги олдида Аюб, ўзи ҳеч нарсани кўра олмаслигини, тан оляпди. У ўзининг ўзбошчалигига тавба қиляпди ва ўз ҳаётини бутунлигича Қодир Худога, борлиқни Яратувчисининг иродасига топширайпди. Аюб Ишайё Пайғамбар Китоби 55:9 оятдаги сабоқни яхши эслаб қолган: “Лекин осмон ердан қанчалик юксак бўлса, худди шундай Менинг йўлларим сизларнинг йўлларингиздан ва Менинг фикрларим сизларнинг фикрларингиздан юқоридир”.

7- боб

Ўлаётган дунёда юпанч ва ҳақиқат

Шундай қилиб, укам Робертнинг азобли касали, менга нимани ўргатади? Менга кўп нарсани тушинишимга ёрдам бўлди.

1. Ҳаёт қисқа, абадийлик билан солиштирганда, бир лаҳзали. Ҳар биримиз, ўлишимизни ва ўлим билан учрашишга тайёр туришимиз жуда зарур.
2. Ҳар бир киши учун энг асосийси – руҳий шифо топишdir. У жисмонийдан муҳимроқдир, чунки Ибтидо Китобида ёзилишича, гуноҳ натижси лаънат сабаби орқали – тана ўлимга маҳрумдир. Муқаддас Ёзув бизни энг муҳим ва иккинчи даражаликнинг фарқига боришимизни ўргатади.
3. Айни пайтда, ҳар бир шароит қанчалик фалокатли бўлмасин, Худога суюниш жуда зарур.
4. Худонинг фикри бизнинг фикримиздан шунчалик баландки, биз уни хатто тасаввур ҳам қила олмаймиз.
5. Айни пайтда биз тушунмасак ҳам, Худо нимаики қилмасин, ҳаммаси яхшилик билан тугайди.
6. Ўзимизда ва мансабимизда тўхтаб қолмасдан, мавжуд ҳолатга кенг кўламда қарашимиз керак.

Хулоса шундаки, Роберт касалига ўхшаган нарсалар нима учун содир бўларкан деган саволга, биз ҳеч қачон охирги жавобни била олмаймиз. Ҳамма нарсани фақатгина Худо билади – биз фақат оддий ўладиганлар ва шунинг учун Аюб каби, бизнинг билимларимиз Худо Құдрати олдида, ҳеч нарса эмаслигини, тан олишимиз керак.

Мен дунё яратилиш ва эволюция назарияси ҳақида кўпгина ваъзлар ва лекциялар ўқийман, лекин шу қаторда тингловчиларга шуни тушинтираманки, ҳеч ким дунё яратилиши ва Бутун дунё Тўфонига (ёки эволюциянинг миллион йилига) тўлиқ равища илмий тушинчани бера олмайди. Шунга қарамай, атрофи оламнинг фаркларини, Ибтидо Китобида тасвирланган воқеаларнинг, қўл ёзмалар нуқтаи назари билан тушинтирилади, экспериментал илм ҳам бу қўл ёзмаларнинг ҳақиқийлигини тан олади. Масалан, Ибтидо Китобида шундай дейилган: Худо ҳар ҳил ўсимликларни ва ҳайвонларни яратиб, “ўз турлари билан” кўпайишни буюрди. Генетика шуни маълум қиласиди, янги гентик маълумот моддадан

(материя) пайдо бўлмайди, ҳайвонлар ва ўсимликлар эса, ҳақиқатдан ҳам «ўз турига кўра» кўпаяди, гарчи насл ичидаги ўзгаришлар содир бўлсада (ҳатто турхосил бўлиши), бунга генларнинг турлилиги сабаб бўлади.

Бу яратилиш ҳақидаги қўл ёзмалар илмий исботланганлигини билдирамайди, лекин бари бир эксперементал илм, эволюцион модел билан эмас балки, шак-шубҳасиз қаломий қўл ёзмалар билан рози бўлишади ва шу билан бирга бу моделнинг ҳақиқий эканлигини таъкидлайди. Бунга мисоллар кўп, масалан, Бутун дунё Тўфондан геологик колонналар бўлиши мумкин.

Шу билан бирга, бу фикрнинг асосийини, биз Ибронийларга мактуб 11:6 оятидан ўқиймиз: “Ишонмасдан эса Худонинг топмоқнинг иложи йўқ”. Имоннинг мустаҳкамлиги доим туради, чунки ҳеч қайси одам ҳамма нарсани кўра олмайди ва била олмайди. Фақат Муқаддас Китоб Худоси ҳамма нарсани кўради, ҳамма нарсага қодир ва У буюк.

Менга ўлим ва азоб-уқубат ҳақидаги саволларни ҳал қилишимда, шу фикр жуда яхши ёрдам беради. Касаллик ва ўлим қаердан келиб чиқсанлигини, Худо Каломи очик-ойдин гапиради. Биз гуноҳга ботган дунёда яшаётганимизни тушинамиз. Гуноҳга тушиш оқибатидан биз гуноҳкорлигимизни ва лаънатланганимизни, ҳар биримиз билишимиз шарт. Ҳар бир киши ўлади ва ундан қутулишнинг иложи йўқ (Ибронийлар мактуби 9:27 “Зотан бир марта ўлиш ва ундан кейин ҳукм қилиниш инсонларнинг тақдиридир) ва ҳар бир кишига руҳий шифо топиш жуда ҳам зарур. Гуноҳга ботган ва ўзига Худо лаънатини ёғдирган дунёда яшар, бутунлай шифо топишимизнинг иложи йўқ. Лекин биз тасаввур қила олмайдиган, жуда буюк Худонинг режаси бор. Биз ҳамма нарсани била олмаймиз, Худо олдида биз ҳеч нарса эмасмиз.

Мана шунинг учун биз Худо Каломига ишонишимиз ва Унинг ғамхўрлигига суюнишимиз керак. Фалокат келган пайтда, айтганларимни осонгина қилиш қийин. Лекин бари бир Аюб қилганидек қилишимиз керак:

“Ҳа, биламан, Сен ҳамма нарсани қила оласан.
Сенинг режаларингни ҳеч ким буза олмайди.
Шунинг учун энди айтганларимни қайтиб оламан,
Бошимга тупроғу кул сочиб, тавба қилдим (Аюб Китоби 42:2,6).

Яна Шоҳлар биринчи Китоби 3:18 оятдан шу сўзларни эслаймиз:
“Шомуил Элаҳдан ҳеч нарсани яширмай айтиб берди.— У Эгамиздир,
—деди Элаҳ, — Унга нима маъқул бўлса, ўшани бажо қилади”.

Ҳа, У Раббий, Унга нима маъқул бўлса, шуни қилади.

Австралия шифохонасида, Робертни охирги марта кўришимни билиб, унинг олдига келиб, пешонасидан ўпиб: “Алвидо Роберт, мен сени севаман, укажон”- дедим. Ҳонасидан чиқиб туриб, томогим тиқилгандай бўлди, лекин кўнглим тинчланди чунки, укам Худованднинг қўлидалигини ва У укам ҳақида қайфураётаглигини ҳис этардим. Ҳа, мен йиғлашибман, аммо абадий ҳаётнинг ажойиб умидидан маҳрум бўлганлар каби эмас.

Шифохонадан чиқиб онам иккаламиз, шифохона ёнида жойлашган қариялар учун мўлжанланган махаллага кирдик у ерда, онамнинг дугонаси Эффи яшарди. У бизнинг креацион миссиямиз котибаларининг биринчиларидан эди. Эффининг эри ҳам художўй эди, у ракли шиш билан узоқ муддат курашиб, жудаям қийналиб ўлиб кетган эди.

Эффи иқтисодий муаммоларини еча олмаётганлиги ҳақида гапиради, бу хисобларни тўлаш, эрининг васиятномаси ва ҳакозолар. У дардли оҳангда, Джек ҳақида ва у қанчалик етишмаётганлиги ҳақида гапиради. Онам жавоб тариқасида, отанинг ўлимидан кейинги биринчи йилларда қанчалик қийналганлиги ҳақида ва унга фақатгина Раббийга бўлган имон, бу қайгуни енгиб чиқишига ёрдам берганлиги ҳақида гапириб берди.

Иккита бева бир-бирига тасалли бераётганини ва бир-бирининг оғир юкини биргалашиб кўтараётганини, кўрардим. Эрлари билан видолашув ва бизнинг Роберт билан видолашувимиз (жисмонан ҳали бирга бўлсан ҳам) яна бир марта гуноҳ қанчалик даҳшатли эканлигини эслатди. Бизга яқин кишимиз билан видолашувимиз жуда оғир. Бизнинг гуноҳимиз эвазига, Худо билан видолашувимиз, Худога қанчалик оғир бўлганлиги, қандай даражада эди! Яқин одамимизни йўқотиш – бизнинг руҳий шифога қанчалик муҳтожлигимизни эслатади. Биз лойиқ бўлмасак ҳам, бундай шифо топишимиз учун Худо барча керакли шароитни яратгани қанчали марҳаматли!

Ҳа, бу коинот гуноҳ эвазига лаънатланган ва Худо кўзида бу ҳолат ёмон ва бу узоқ муддатга чўзилиши мумкин эмас. Бу икки бевага юпанч ва тасалли бераган Худога миннатдорчилик билдираман.

Биз машинага қайтар эканмиз, эртами, кечми мен онам билан видолашувим ҳақида ўйлардим...

Ҳа касаллик, азоб-уқубат ва ўлим – бу дунёning узилмас қисмидир, лекин:

“Ҳар турли тасаллининг манбаи бўлган Худо марҳаматли Ота, Раббимиз Исо Масихнинг Отаси Худога ҳамду санолар бўлсин!” (Коринфийларга иккинчи мактуб 1:3).

“Ана шу сўзлар билан бир-бирингизни овунтиринглар” (Солоникларга биринчи мактуб 4:18).

Йўл-йўлакай онам, менга отам ўлган кунида шифохонадан чиқиб, нима ҳис қилганлиги ҳақида гапириб берарди. У йўловчиларга, ўзларининг ишлари билан шошиб кетаётганларга қараб: “Улар ҳеч нарсани билишмайди, уларга фарқи йўқ, уларга бари-бир”, деб ўйларди.

Энди мен машинадан ўз ишлари билан шошилаётган одамларни кўрардим, улар сумкалар билан автобусга чиқишар, мактабдан хурсанд бўлиб келаётган болаларга қаардим, одамлар у ёқдан бу қаёқа юришар ва улардан ҳеч бири, укам билан нима содир бўлганилигини билишмасди. Нима учун

уларни бу нарса ташвишлантириши керак, деб туюларди? Лекин ҳар бирига қараб туриб улар ҳам, Роберт хозир ўлим билан учрашганидек, эртами-кечми дуч келишлари мумкинлиги ҳақида ўйламай тура олмасдим. Кўпчилик, ўз ҳаётини шифохонада, қуруқ деворга қараб туриб якунларди, чунки уларнинг ақли, оғир касалга дучор бўлганди. Агар ҳаммаси ўлим билан тугалар экан, у ҳолда шошилиб қилинаётган ишлардан қандай маъно бор? Лекин ўлим бу ҳали охири эмас, чунки охирида ҳар биримизни Яратувчининг олдидаги жавоб кутиб турибди. Ҳа, биз ҳаммамиз ўламиз, бу айни ҳақиқат, лекин биз абадий яшашимиз ҳам ҳақиқат – ёки Яратувчимиз билан бирга самода, ёки Ундан ажралган ҳолда, дўзахда.

Бу ҳақда фикр юритиб туриб яна Роберт ҳақида ўйладим ва одамларга ҳаётнинг ҳақиқий мазмуни ҳақида, ажойиб нажотли Хуш Хабар билан ўртоқлашнинг жудаям кераклигини ҳис қилдим. Айнан шу нарсани Роберт жуда хоҳларди. Одамлар ўлимга бефарқ бўлишлари керак эмас, улар унинг ҳақлигини тан олишлари керак. Лекин яна бошқа ажойиб ҳақиқатни ҳам, яъни ўлим устидан ҳоким борлигини, хочда биз учун ўлганлигини ва ўликлардан тирилиши орқали бизнинг гуноҳимизга тўлов тўлаган Кимса борлигини, билиш жуда ҳам зарур.

Укамнинг даволанмайдиган жисмоний касали, одамларга руҳий шифо ҳақида айтишга яна битта шароит бўлиши ҳақида, Раббийдан ибодат қилиб сўрайман.

Агар сизга руҳий шифо таниш бўлмаса, Раббийнинг тасаллиси қандайликни билмасангиз – илтимос шу китоб охирида берилган иловани ўқиб чиқинг.

Бу китобнинг ёзилиши якунланганда, Роберт Марвин Хемнинг жони Раббийга қайтди. Бу 2002 йилнинг 9 июнида содир бўлди. Бундан етти йил олдин, шу куни отамиз халок бўлди, марҳаматли абадий ҳаётда Раббий билан бирга қўшилди. Омин.

ИЛОВА

ХУШ ХАБАР

Бу китоб, “Ибтидо Жавоблари” миссиясининг нашр этилган ҳамма китоларига ўхшаб, Яратувчи-Худога шухрат ва улуғлик олиб келишига яратилган. Биз, дунё ва одамзоднинг яралиши Муқаддас Китоб тарихининг ҳақиқати эканлигига ишонамиз.

Бу воқеанинг узилмас қисми бу биринчи одам Ато Худога қарши чиқани ва бу қаршилик ўзи билан ўлим, азоб-уқубат ва Худо билан ажрашуви ҳақидаги ёмон хабардир. Бунинг натижасини биз ўз атрофимизда кўряпмиз. Одам Атонинг ҳамма авлоди гуноҳкор бўлиб дунёга келади (Забур50:7) ва ўzlари ҳам гуноҳ қилишади. Шунинг учун Муқаддас Худо билан бирлаша олмайдилар ва У билан ажрашувга мубтало бўлганлар. Муқаддас Китоб, “Ҳамма гуноҳ қилган ва Худонинг улуғворлигидан маҳрумдир” (Римликларга мактуб 3:23) ва шунинг учун ҳамма “Улар Раббимизнинг ҳузури ва ҳашаматли қудратидан олис, абадий халокат жазосига маҳкум бўладилар” (Солоникларга иккинчи мактуб 1:9) – деб ўргатади.

Лекин ажойиб Хуш Хабар бор. Худо бизни ғамхўрлигисиз қолдирмади: “Зеро Худо оламни шунчалик севдики, Ўзининг Ягона Ўғлини берда, токи Унга ишонган ҳар бир киши халок бўлмасин, балки абадий ҳаётга эришсин” (Юҳанно баён этган Хуш Хабар 3:16).

Исо Масих, Яратувчи мутлақ гуноҳсиз, инсонларнинг гуноҳи учун хочдаги азоб-уқубатни қабул қилди. У буни Муқаддас Худо, Унинг Отаси тозалик ва солиҳликни талаб қилгани учун бажарди. Исо баркамол Қурбонлик, У хочда ўлди, лекин учинчи куни тирилди, Унга ишонадиганлар, ҳам гуноҳи учун тавба қилиши ва Унга ишониб туриб Яратувчи-Худонинг олдига қайтиши ва У билан абадий яшashi учун ўлим устидан ғалаба қилди. Шунинг учун бундай дейилган: “ Унга ишонган одам ҳукм қилинмайди. Унга ишонмаган аллақачон маҳкум бўлган, чунки у Худонинг Ягона Ўғли исмига ишонмаган” (Юҳанно баён этган Хуш Хабар 3:18).

Нажоткор ажойиб – У билан нажот ҳам ажойиб! Худо Каломи – Муқаддас Китобни ўқиб туриб – сиз Нажоткоримиз ва Яратувчимиз Исо Масих ҳақида, кўп нарсани билишингиз мумкин. Юҳанно баён этган Хуш Хабрдан бошлаш яхшироқ.

Азиз ўқувчи! Агар сиз Масихга келиш нималигини, гуноҳга кечирим ва абадий ҳаётга аминликни олишни билмасангиз – уни хозироқ олишингиз мумкин! Фақатгина шу нарса инсоният ҳаётига мазмун ва умид беради. Энди Муқаддас Китобга ишонадиган масиҳийлар жамоатини топинг.

Агар сизга Муқаддас Китобни илм билан солиштириш қийин бўлса, “Ибтидо Жавоблари” миссиясига мурожаат қилинг (сайтнинг манзили: www.AnswersInGenesis.org). У ерда сизни фақатгина кўмак ва тасалли эмас,

балки фойдали маълумотлар кутади. Агар шу китоб орқали Масихга ишонган бўлсанг – илтимос бу ҳақда икки оғиз сўз ёзиб юборинг!

* * *

Карл Виланд Австралияда шифокор бўлиб ишлар эди; ҳозирда у бутун дунёда Яратилиш ва Умумжакон Тўфоннинг илмий шаходатларига оид машҳур маърӯзалари билан чиқиш қиласди. Карл, оламнинг яратилишига боғлик, эволюция теорияси ва Ибтидо Китобининг саволлариiga оид кўп китобларни ёзган.

* * *

Кен Хем – АҚШдаги энг машҳур воизхон ва лекторлардан бири, «Ибтидо Жавоблари» хизматининг бошқарувчиси, Библияning Ибтидо Китоби мазмунига оид бир қатор китоблар муаллифидир.

МУНДАРИЖА

Сўз боши.....4

1-ҚИСМ. Австралия биёбонидаги автоҳалокат

1-боб. Ҳаёт хавфли бурилиш қилди.....	7
2-боб. Нима учун бу қўргилик бошимда Раббим?!.....	13
3-боб. Ёвузлик сабаби.....	15
4-боб. Худога минатдорчилик билдиришга доим сабаб топилади.....	21
5-боб. Мўъжизавий шифо ҳақида.....	25
6-боб. Худо аралашуви ҳақидаги ажойиб мисол.....	32
7-боб. Худонинг иродаси ва бизнинг иродамиз.....	37

2-ҚИСМ. Касаллик, азоб-уқубат ва ўлим бу разил дунёнинг “нормаси”

1-боб. Қаҳри қаттиқ офат.....	44
2-боб. Фалокат билан юзма-юз.....	46
3-боб. Дард, ният ва мақсад.....	51
4-боб. Ўтмишдан садо.....	57
5-боб. Охирги оқибатли шифо.....	65
6-боб. Хок ва кулда ҳақиқий умидга йўл.....	69
7-боб. Ўлаётган дунёда юпанч ва ҳақиқат.....	73
ИЛОВА. ХУШ ХАБАР.....	77